

Luchtkwaliteit meten en beoordelen

Peter Vanderstraeten

Luchtverontreiniging: presentatie van de voornaamste vaststellingen o.b.v.
meetresultaten van het Laboratorium voor Milieu-Onderzoek van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest

LEEFMILIEU BRUSSEL
BIM - BRUSSELS INSTITUUT VOOR MILIEUBEHEER

PRIORITAIRE POLLUENTEN

Historiek Regelgeving – Meetnetten LUCHTKWALITEIT

INVLOED METEO

Windsnelheid – Verticaal temperatuurprofiel - Transportlengte

Evenwichten $\text{NO} \sim \text{NO}_2 \sim \text{O}_3$

Situatie tijdens Winter en Zomer

Dalende TREND ($\text{NO} - \text{CO} - \text{BTX} - \text{SO}_2 - \text{Pb} - \text{PM}$)

STATUS QUO (NO_2) - **TOENAME** (O_3)

Concentraties < > DOELSTELLINGEN Luchtkwaliteit

Overschrijdingen $\text{NO}_2 - \text{PM}_{10} - \{ \text{PM}_{2,5} - \text{O}_3 \}$

PRIORITAIRE POLLUENTEN

Historiek Regelgeving – Meetnetten LUCHTKWALITEIT

HISTORIEK REGELGEVING LUCHTKWALITEIT

- 1964 – KB Luchtkwaliteit – afdeling LUCHT IHE (Ministerie Volksgezondheid)
- Richtlijn 80/779/EG (SO₂ & Zwarte Rook)
- Richtlijn 82/884/EG (Pb)
- Richtlijn 85/580/EG (NO₂)
- Richtlijn 92/72/EG (O₃)

- Kaderrichtlijn Lucht 1996/92/EG
- Dochterrichtlijn 1999/30/EG (SO₂, NO₂, Pb, PM10 deeltjes)
- Dochterrichtlijn 2000/69/EG (Benzeen – CO)
- Dochterrichtlijn 2002/3/EG (Ozon)
- Dochterrichtlijn 2004/107/EG (As, Cd, Hg, Ni, PAK)

- Richtlijn 2008/50/EG (in herziening → voorstel einde 2013)

LIJST met 13 PRIORITAIRE POLLUENTEN

Kaderrichtlijn 1996/62/EG – Annex 1

begin van de systematische metingen te Brussel

SO₂ (<i>zwaveldioxide</i>)	(1968)
NO₂ (<i>stikstofdioxide</i>)	(1980)
Fijne deeltjes zoals <u>roet</u>	(1968)
Zwevende deeltjes (PM10)	(1996)
Pb (<i>lood</i>)	(1973)
O₃ (<i>ozon</i>)	(1986)
Benzeen	(1989)
CO (<i>koolmonoxide</i>)	(1986)
PAK (<i>polyaromatische koolwaterstoffen</i>)	(1997)
Cd - As - Ni	(1980-1993 ; 1998)
Hg (<i>kwik</i>)	(1999)

* Richtlijn 2008/50/EG voegt **PM2,5** toe aan deze lijst

ANDERE POLLUENTEN

begin van de systematische metingen te Brussel

Deeltjesfractie PM_{2,5} (2000)

VOC (*vluchtige organische stoffen*) (1989)

benzeen, toluen, ethylbenzeen, m+p.-xyleen, o.-xyleen,
n.pentaan, n.hexaan, 2-methylhexaan, n. heptaan, n. octaan
1,2-dichloroethaan, tetrachloroethyleen

Meetnet Benzeen (*passieve bemonstering*) (1998)

HPA (*polyaromatische koolwaterstoffen*) (1997)

benzo(e)pyreen, benzo(a)pyreen, benzo(b)fluorantheen, benzo(k)fluorantheen
indeno(123cd)peryleen, coroneen, benzo(ghi)peryleen, benzo(a)anthraceen
sedert 2001: fluorantheen, pyreen, dibenzo(a,h)anthraceen

NH₃ (*ammoniak*) (1995)

HCl (1998)

ANDERE POLLUENTEN

begin van de systematische metingen te Brussel

Sulfaat, Nitraat en Ammonium in PM (indicatief)	(2006)
Aantallen Deeltjes (0,25 – 32 µm) (31 klassen volgens grootte-orde)	(2008)
Black Carbon	(2009)

TELEMETRISCH MEETNET

continue “*on line*” metingen

apparaten specifiek voor
polluent(en)

NO-NO₂-O₃-CO-PM₁₀-PM_{2,5}-SO₂-...

concentratie van het moment

...

gedetailleerde informatie

gegevens direct beschikbaar

dynamisch gedrag te volgen

HALFUURSWAARDEN

NIET-TELEMETRISCHE MEETNETTEN

bemonstering over 24 uur, een week, ...

→ *volume lucht*

analyse achteraf in het labo

→ *massahoeveelheid*

gemiddelde concentratie voor de duur
van de bemonstering

...

geen gedetailleerde informatie

gegevens later gekend (± 3 weken)

resultaten geschikt voor statistische
interpretatie

DAGWAARDEN

DETECTIEPRINCIPES in het TELEMETRISCH MEETNET

Polluent

SO₂

NO – NO₂

O₃

CO – CO₂

PM₁₀ – PM_{2,5}

Hg

BTeX

Aantal Deeltjes (OPC)

Black Carbon

Methode

UV-fluorescentie

chemiluminescentie (reactie met ozon)

UV-absorptie

gasfiltercorrelatie – IR-absorptie

oscillerende microbalans - FDMS

UV-fluorescentie

gaschromatografie – FID

Laser light scattering spectrometer

Transmissie bij specifieke golflengte

DETECTIEPRINCIPES in de NIET-TELEMETRISCHE MEETNETTEN

Polluent

Methode

SO₂ – NH₃ - HCl

absorptie in een oplossing
ionenchromatografie

Pb – zware metalen

adsorptie op membraanfilter
atomaire absorptie spectrometrie

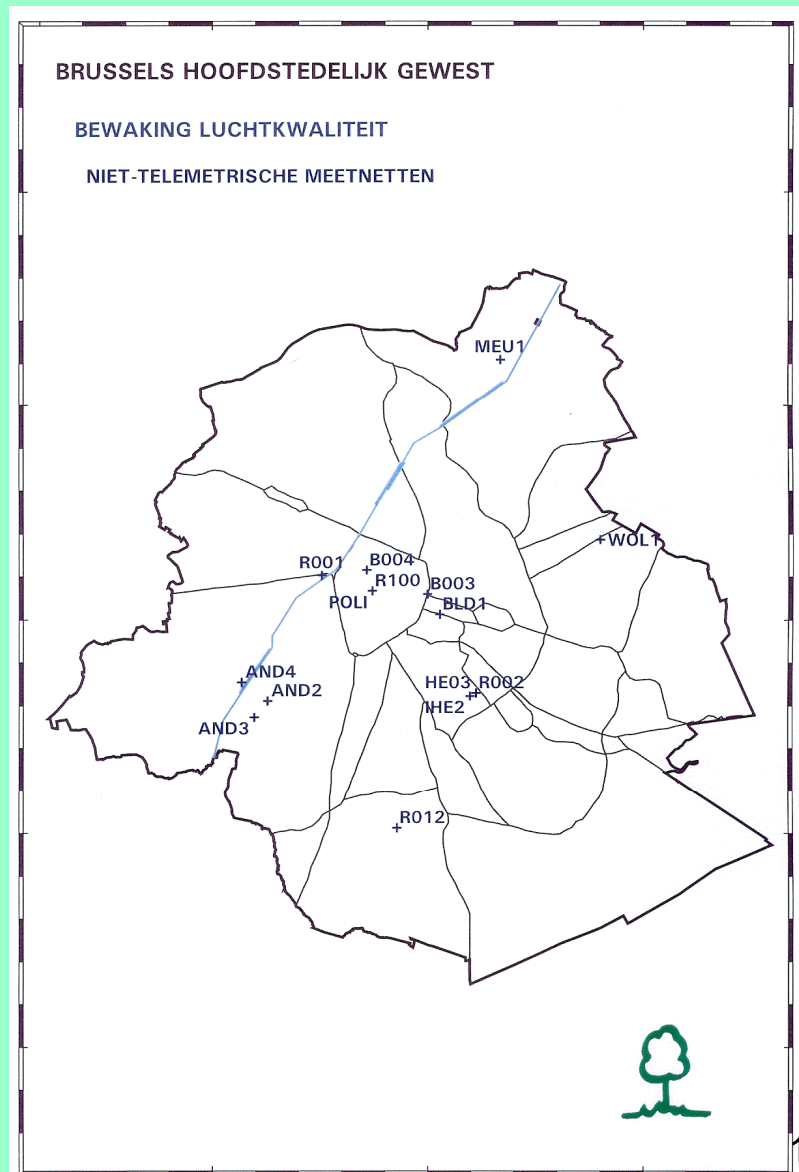
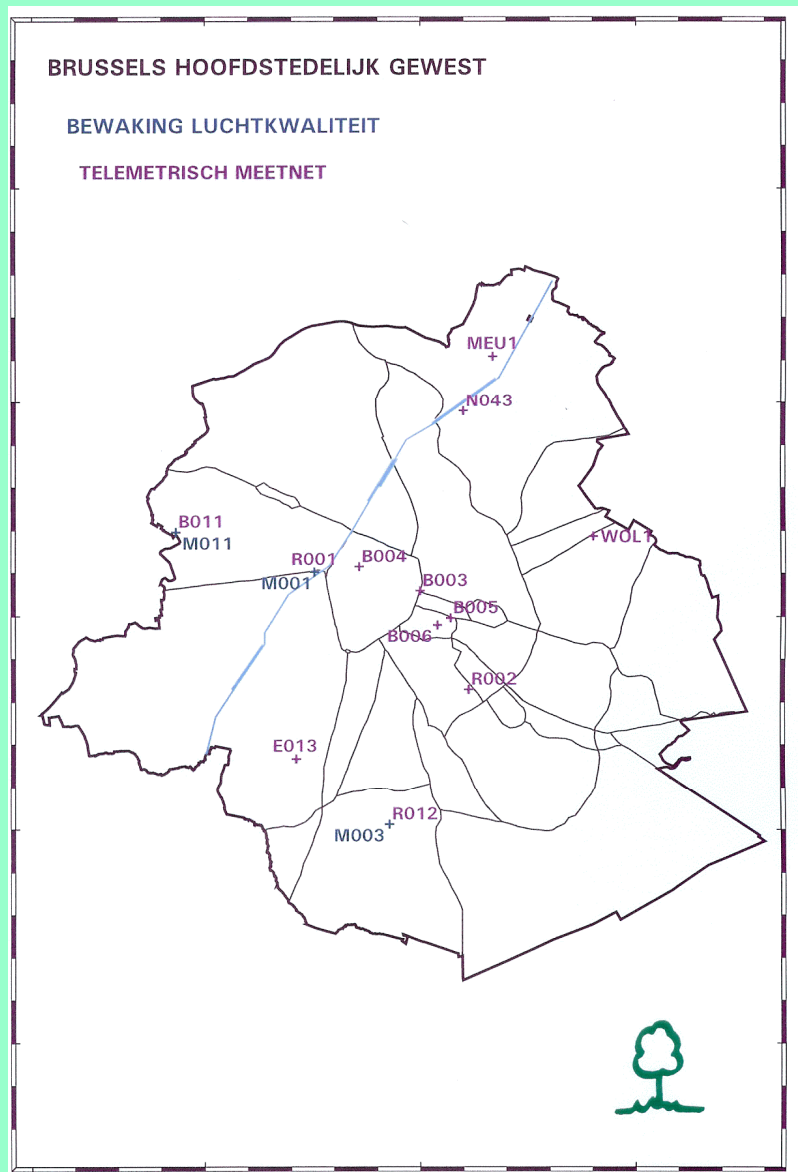
VOS (VOC)

adsorptie op Carbotrap tubes
gaschromatografie - massaspectrometrie

PAK (PAH)

adsorptie op membraanfilter
gaschromatografie - massaspectrometrie

Ligging van de Meetposten

Configuratie TELEMETRISCH MEETNET

SITUATION TELEMETRIC NETWORK 2014

Code	Measuring Site	Pollution Parameters Measured														OPC 31 channels 0,25-32 µm
		SO ₂	NO	NO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM10 FDMS	VO10 BA10	PM2,5 FDMS	VO2,5 BA2,5	Black Carbon	CO ₂	BTeX	Hg	
R001	Molenbeek	O	O	O	O	X	X	N	N	N	N	@				@
R002	Couronne	O	O	O	O		O					@	X			
B003	Kunst-Wet	O#	O	O	O		O#						O#			
B011	Berchem	O#	O	O	O	O		N	N	N	N					
R012	Ukkel	O	O	O	O	O		N	N	N	N	@	X			
N043	Haren	O	X	X	X	X	X	N	N	N	N	@				
WOL1/2	Woluwe	O	O	O	O	O	O	N	N			@	O	X		@
MEU1	Parc Meudon	X	X	X	X			N	N	N	N					X
B004	St.-Katelijne		X	X	X	X	X									
B005	Eastman-Belliard	O#	O#	O#	O#		O#									
B006	EuroParlement		X	X	X		X							X		
B008	Belliard Remard	X	X	X	X		X									
E013	Vorst (Electrabel)	O#	X	X	X											
LEO1	Tunnel Leopold II		X	X	X		X									
LEO2	Tunnel Leopold II		X	X	X		X									

Code	Measuring Site	Meteo Parameters Measured						Computed		
		WS _s	WD	T-03	T-30	R.H.	P	WS _v	WS _{max}	dT
T1M001	Molenbeek	O	O	O	O	O	O	O	O#	O
T1M003	Ukkel	O	O	O	O	O	X	O	O#	O
T1M011	Berchem	O#	O#	O#		O#		O#	O#	

O	already before 1994
X	new between 1994 and 2003
N	new/modified after 2003
@	new after 2008
B003	temporarily suspended
O#	terminated

	Analyzers	Parameters	HH-data /year
Poll 1994	22	34	595 680
Poll 2001	51	79	1 384 080
Poll 2008	61	121 + 2*31	3 206 160
Poll 2014	63	128 + 2*31	3 328 800
Meteo 2014	12	16	280 320

Configuratie NIET-TELEMETRISCHE MEETNETTEN

SITUATION NON-TELEMETRIC NETWORKS 2014

Code	Measuring Site	Pb	HeavyMetals 10_parameters	SO ₂ -NH ₃ -HCL-HF 4 (or 9) param	BSM Black Smoke	VOC 12_parameters	PAH 11_parameters
0IHE03	Couronne	O					
01R012	Ukkel	X					
01MEU1	Parc Meudon	X	X				
01AND3	Blvd Humanité	X	X				
21MEU1	Parc Meudon			X			
21B004	Ste-Catherine			X			
21R012	Uccle			X			
2FR012	Ukkel				X		
2FR002	Couronne				OX		
21R001	Ste-Catherine				X		
51R001	Molenbeek					X	
51R002	Couronne					OX	
51B003	Kunst-Wet					# : closed	
51R012	Uccle					OX	
51WOL1	Woluwé					X	
61MEU1	Parc meudon						X
61R001	Molenbeek						X
61R002	Couronne						X
61R012	Ukkel						X
61R112	Ukkel						X
61WOL1	Woluwé						X

: closed   O : continued   OX : restart   X : new@IBGE

	1994	1996	1999	2004	2014
number analysis / year	2 548	4 842	6 927	5 578	
DD-data series	29	63	138	155	153
DD-data-pollution / year	10 585	22 995	50 370	56 575	55 845

INVLOED METEO

Windsnelheid – Verticaal temperatuurprofiel - Transportlengte

EMISSIE – METEO - CONCENTRATIE

EMISSIE

Groot AANTAL BRONNEN en POLLUENTEN

hoeveelheid – emissiehoogte

VERLOOP in de TIJD

CYCLISCH

- seizoen (winter – zomer)
- week (werkdag // zaterdag // zondag)
- dag (dag - nacht // spitsuur - daluur)
- productieprocessen

VARIABEL

- Accidentele emissies
- Incidenten

Chemische OMVORMING

Chemische of Fysische
Verwijdering

METEO

LATERALE VERSPREIDING

Windsnelheid en Windrichting

VERTICALE VERSPREIDING

Temperatuurverloop / Hoogte

Stabiele en Onstabiele Luchtlagen

Hoogte van de Menglaag

Temperatuursinversie

Transportlengte (stabiele luchtlag)

Andere

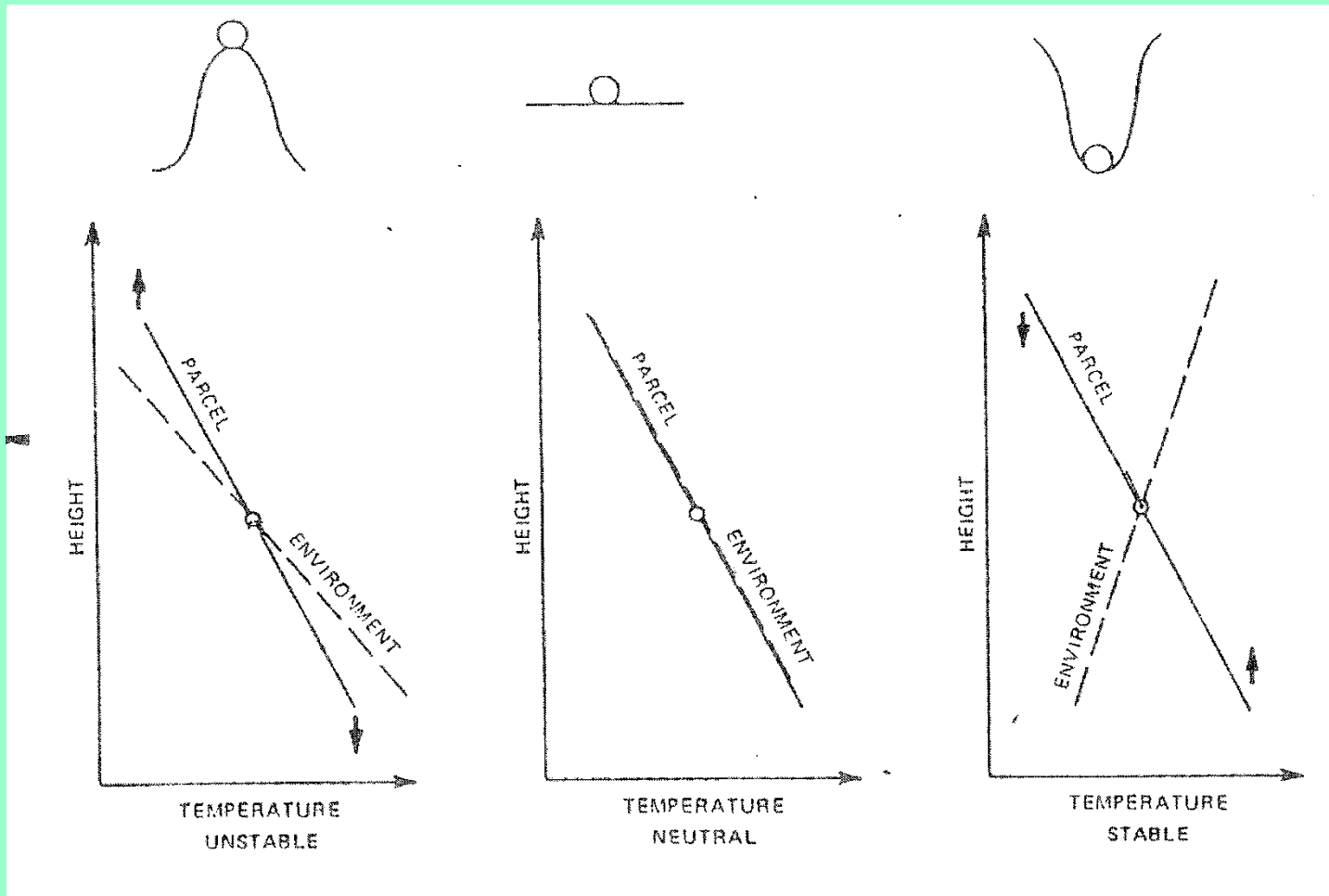
Bewolking

Neerslag

Turbulentie

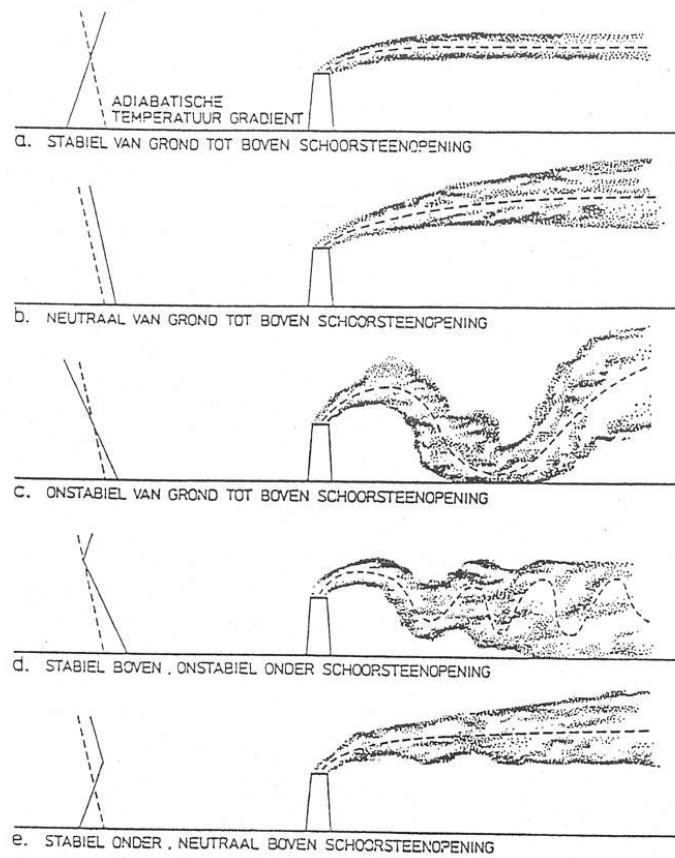
etc ...

Temperatuurprofiel - Stabiliteit

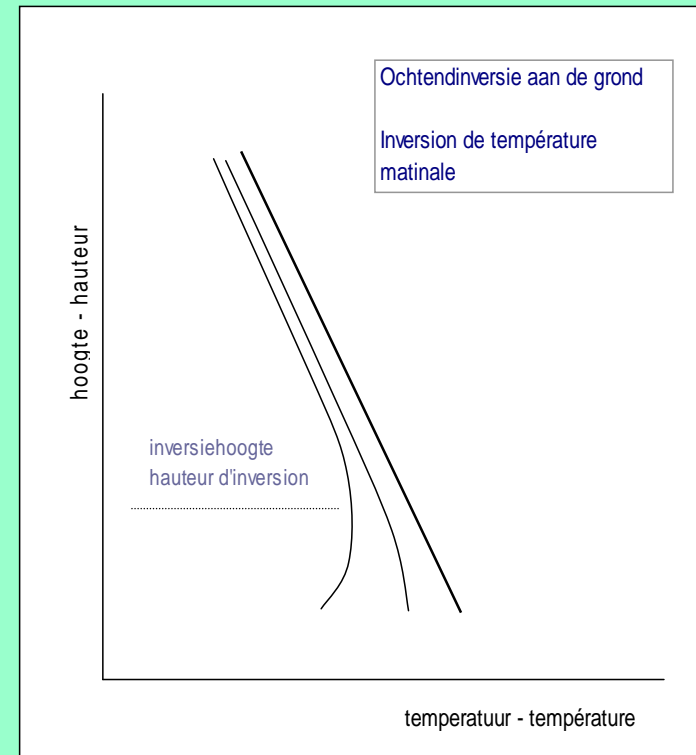
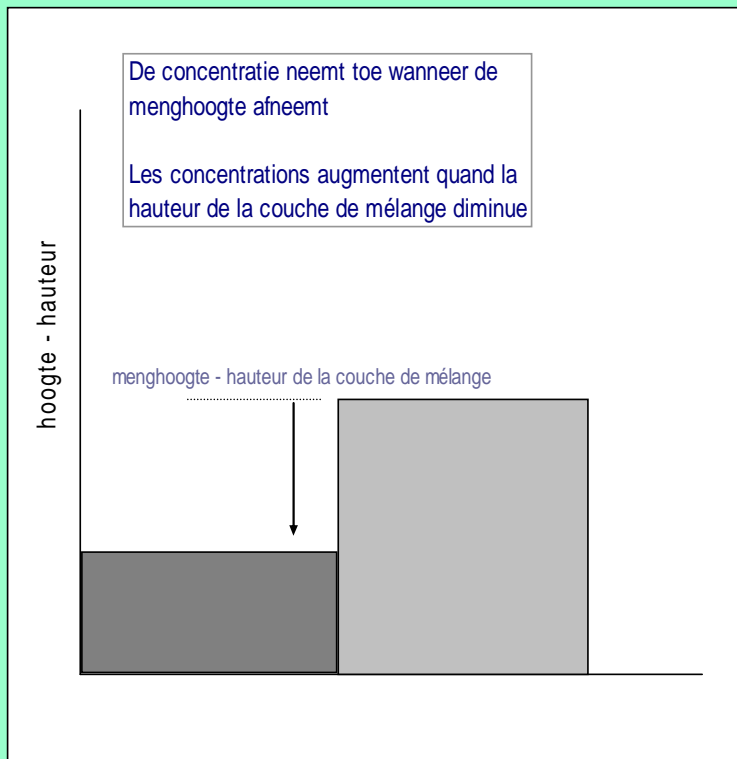
Temperatuurprofiel van de omgevende lucht (stippellijn) en adiabatisch temperatuurverloop van een op omgevingstemperatuur geloosde luchtbel (volle lijn)

De vorm van een pluim van een schoorsteen is afhankelijkheid van het verticaal evenwicht in de atmosfeer.

Hoogte van de menglaag // Temperatuursinversie

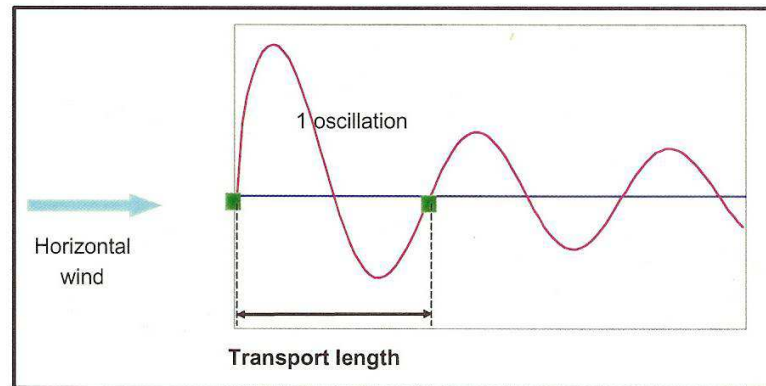

Transportlänge

The **transport length** is a measure of the displacement of an air parcel, transported by the horizontal flow, during one Brunt-Väisälä oscillation (see the explanation below) in a stable atmosphere.

The transport length characterizes the dispersion of pollutants in the turbulent layer. It is inversely proportional to the turbulent diffusion.

For instance, lengths lower than 100 m correspond to layers with very weak turbulent diffusion, which is favourable to high concentrations of pollutants.

Brunt-Väisälä Frequency

Let's suppose you put a neutrally floating object (an object with the same specific gravity as the fluid around it) into a continuously stratified fluid. If you lift the object up, it becomes relatively heavier than the fluid around it, and if you push it down, it becomes relatively lighter, and restitutive force acts on it to return it to its original position. The strength of this restitutive force changes with the vertical movement of the object, so if you assume the movement of the object does not disturb the fluid, and ignore the effects of viscosity, then the object would make a simple harmonic oscillation. The frequency (or period) of this oscillation is called the Brunt-Väisälä frequency (or period).

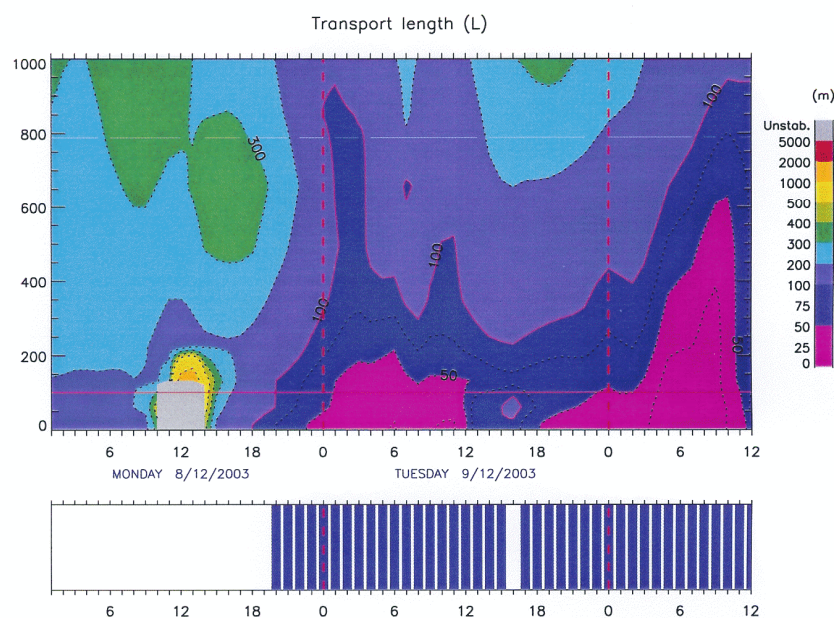
This frequency is proportional to the square root of the change in density on a vertical axis, so it is used as a parameter to express the strength of stratification in a fluid.

The amplitude of the oscillation is constant in a neutral atmosphere or is attenuated in a stable atmosphere.

Voorspelling Meteo - ongunstige situatie voor 9 & 10/12 en 12/12/2003

BRUSSELS

ALADIN forecast initialized on MONDAY 8/12/2003 at 0 UT

At which time the criterion [$L < 100$ m everywhere in the layer 0–100 m] is satisfied

Longest period unfavourable to the dispersion of pollutants:

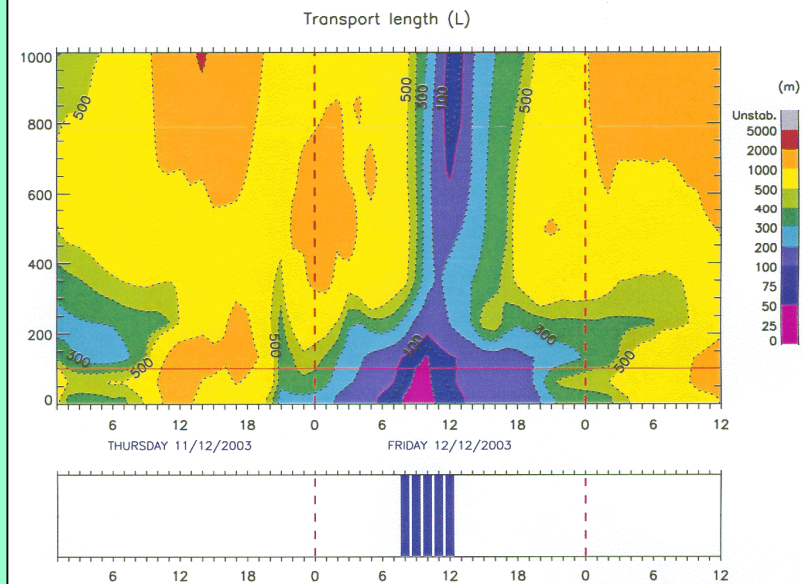
From MONDAY 8/12/2003 at 20 UT
To TUESDAY 9/12/2003 at 15 UT

Event duration: 20 hours

POLLUTION ALERT

BRUSSELS

ALADIN forecast initialized on THURSDAY 11/12/2003 at 0 UT

At which time the criterion [$L < 100$ m everywhere in the layer 0–100 m] is satisfied

Longest period unfavourable to the dispersion of pollutants:

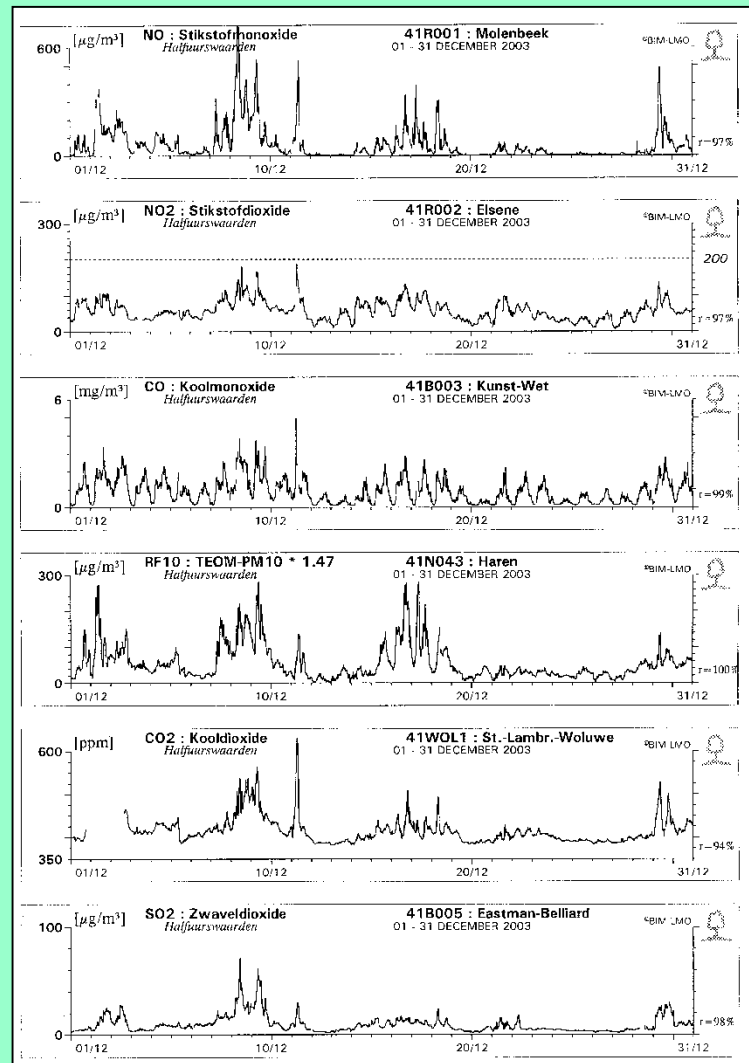
From FRIDAY 12/12/2003 at 8 UT
To FRIDAY 12/12/2003 at 12 UT

Event duration: 5 hours

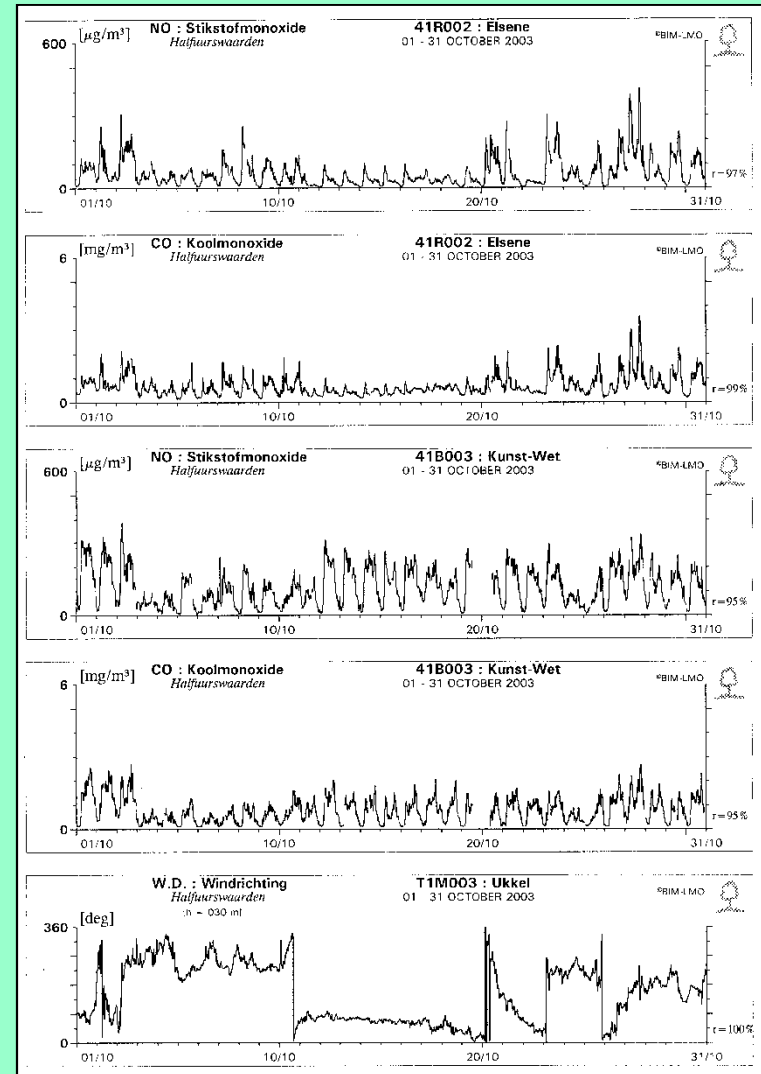
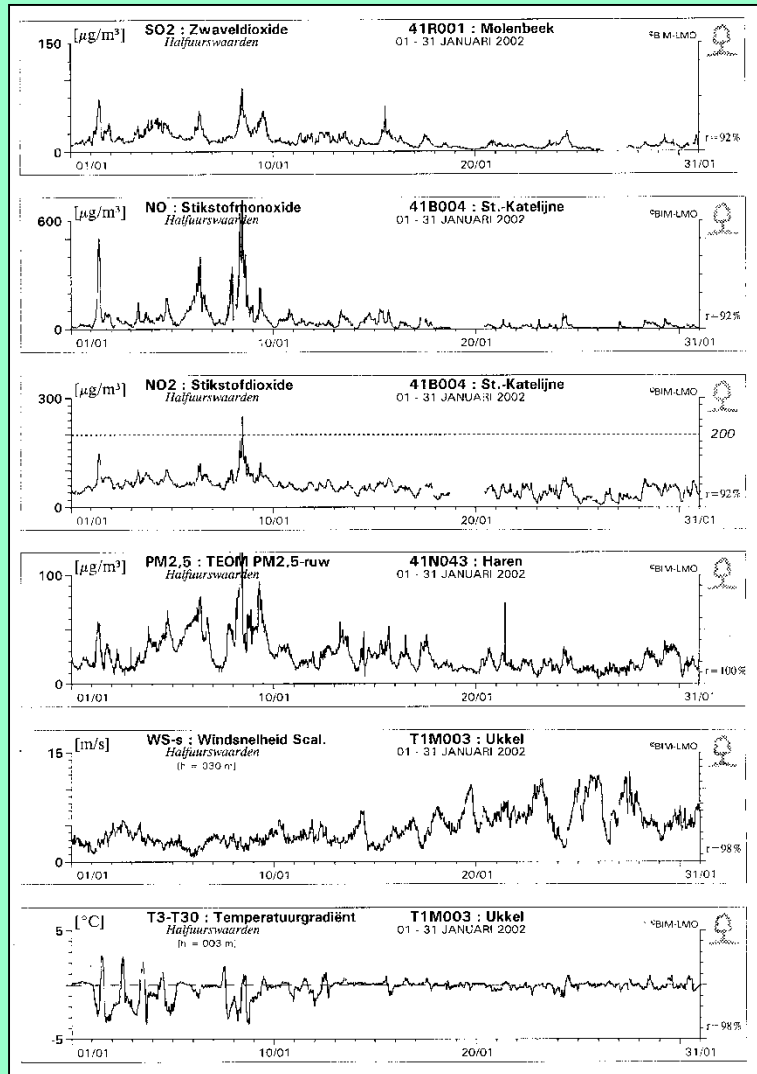
NO POLLUTION ALERT

because the duration of the period unfavourable to the dispersion of pollutants is less than 17 hours.

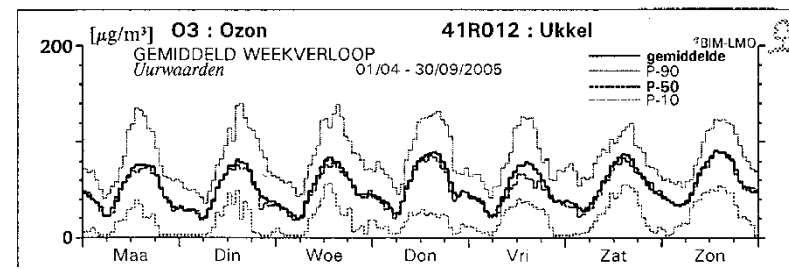
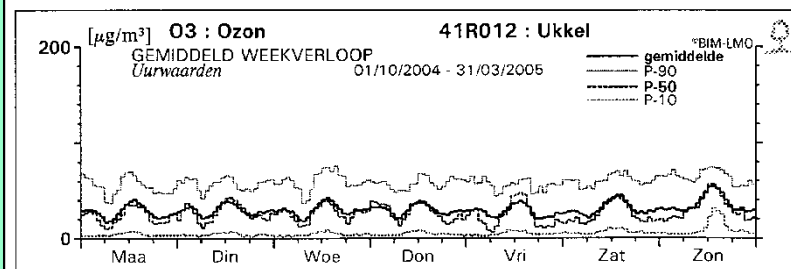
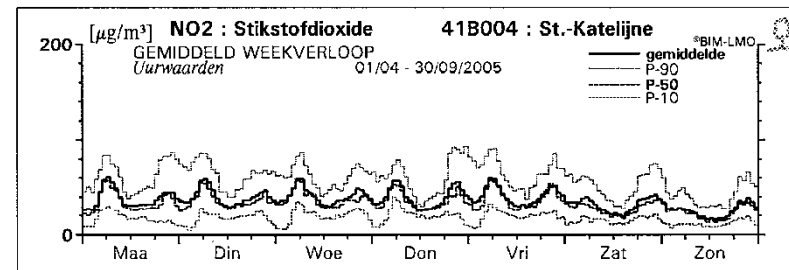
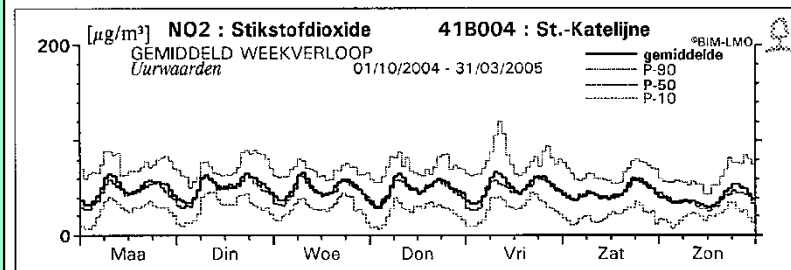
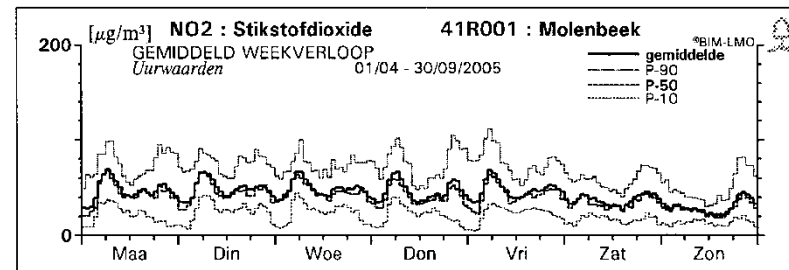
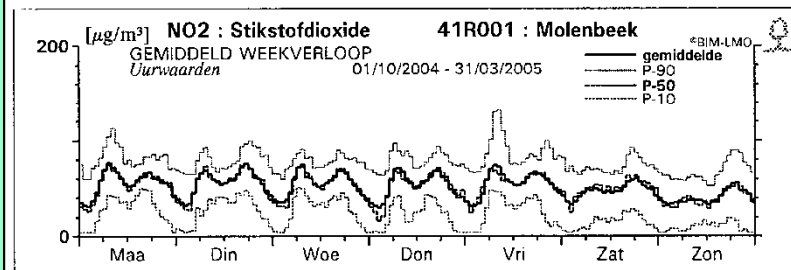
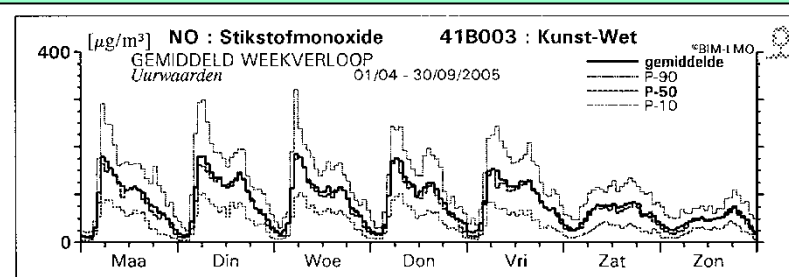
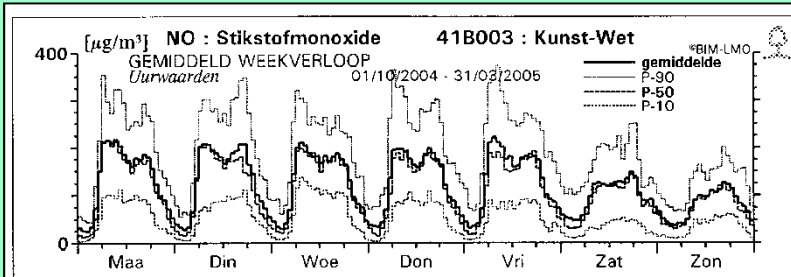
**Ongunstige situatie voor dinsdag 9 en woensdag 10 december 2003
Piek van korte duur op vrijdag 12 december 2003**

Invloed Windsnelheid en Windrichting

Gemiddeld Weekverloop – Winter en Zomer

LUCHTVERVUILING

- DYNAMISCH VERLOPEND FENOMEEN
- SNEL en INTENS WISSELENDE CONCENTRATIES
METEO (wind, temperatuurprofiel, ...) // EMISSIE // VOORTDUREND METEN (verschillende situaties)

BEOORDELING

- STATISTISCH REPRESENTATIEVE GEGEVENS
- CONCENTRATIES // MEETPOSTEN // POLLUENTEN
- TREND : MEERDERE JAREN METEN
(behoud kwaliteitsniveau)

METINGEN

- + NAUWKEURIGE INFORMATIE voor PLAATS en TIJD
  - + TIJDREEKSEN EVOLUTIE langere TERMIJN // NALEVING NORMEN // verband POLLUENTEN
  - EXTRAPOLLATIE ???
- UITGEBREID TECHNISCH SYSTEEM – IJKLABO - KWALITEITSCONTROLE

MODELLEN

- INFORMATIE MINDER NAUWKEURIG volgens PLAATS en TIJD
- + EXTRAPOLLATIE – RUIMTELIJK VERDELING
- + SCENARIO BEREKENINGEN - vereist het updaten van gedetailleerde emissie-inventaris (steden 250 m op 250 m)
- Simulatie SECONDAIR AËROSOL ??

PM – INGEWIKKELDE PROBLEMATIEK

Interactie tussen de meteorologische condities en PM10 is veel complexer dan bij andere pollutanten

(Temperatuur – RH – vorming stabiel secundair aërosol)

Hoge en/of lage PM10-concentraties worden vastgesteld bij soms totaal tegengestelde meteorologische condities

PM: niet één component maar verschillende substanties

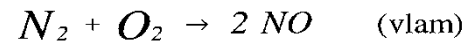
- diverse fysico-chemische eigenschappen
(samenstelling, kleur, morfologie → detectie)
- verschillende bronnen (verkeer, landgebruik, industrie, verwarming, natuurlijke processen, ...)
- omvangrijke fractie gevormd in de atmosfeer

Evenwichten $\text{NO} \sim \text{NO}_2 \sim \text{O}_3$

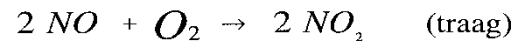
Situatie tijdens Winter en Zomer

OZONVORMING

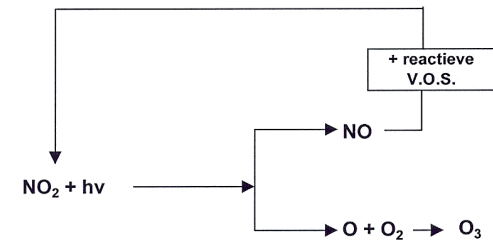
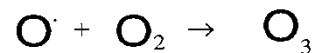
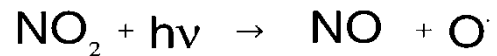
Ontstaan NO

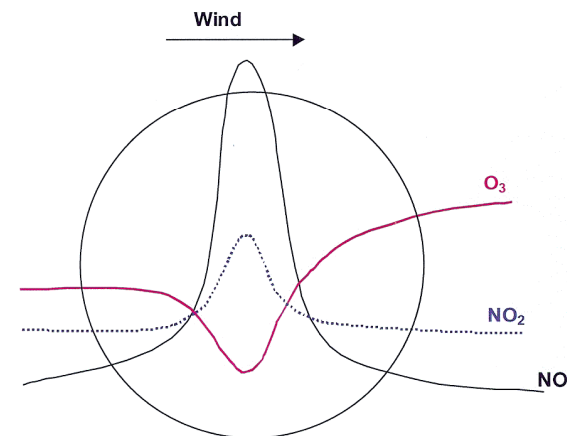
Oxidatie NO tot NO₂

Vorming van ozon

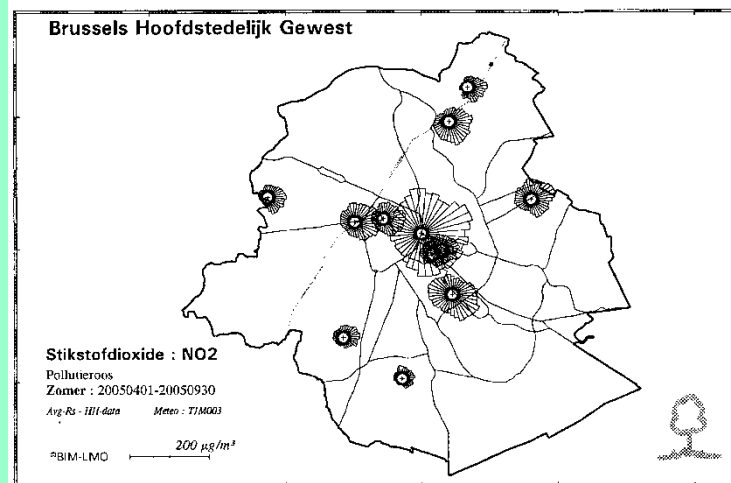
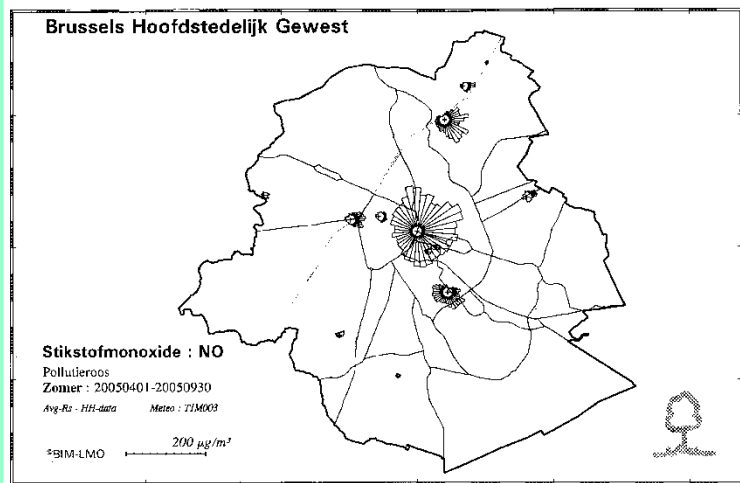
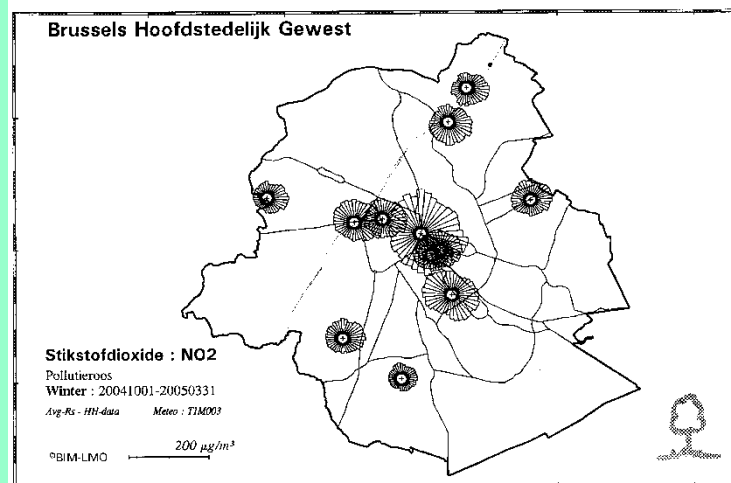
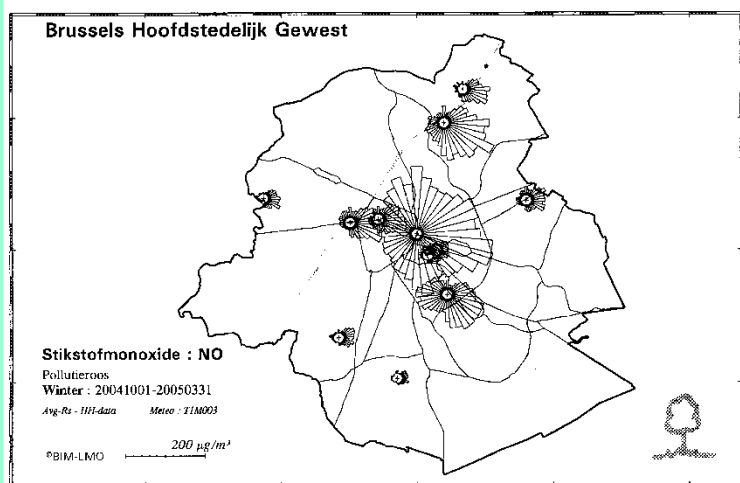
Vereenvoudigd schema excessieve ozonvorming

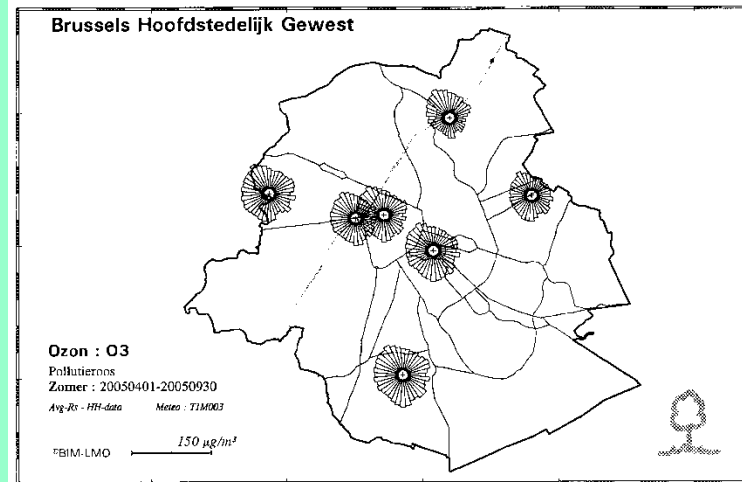
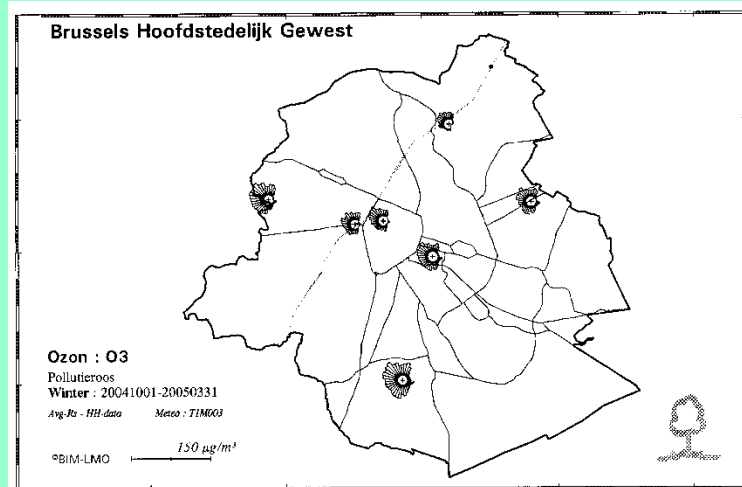
Ozonafbraak in het centrum door NO afkomstig van het verkeer en lokaal in overmaat aanwezig

In de rand en windafwaarts van het brongebied haalt de ozonvorming de bovenhand op de ozonafbraak

NO en NO₂ - Pollutierozen – Winter / Zomer

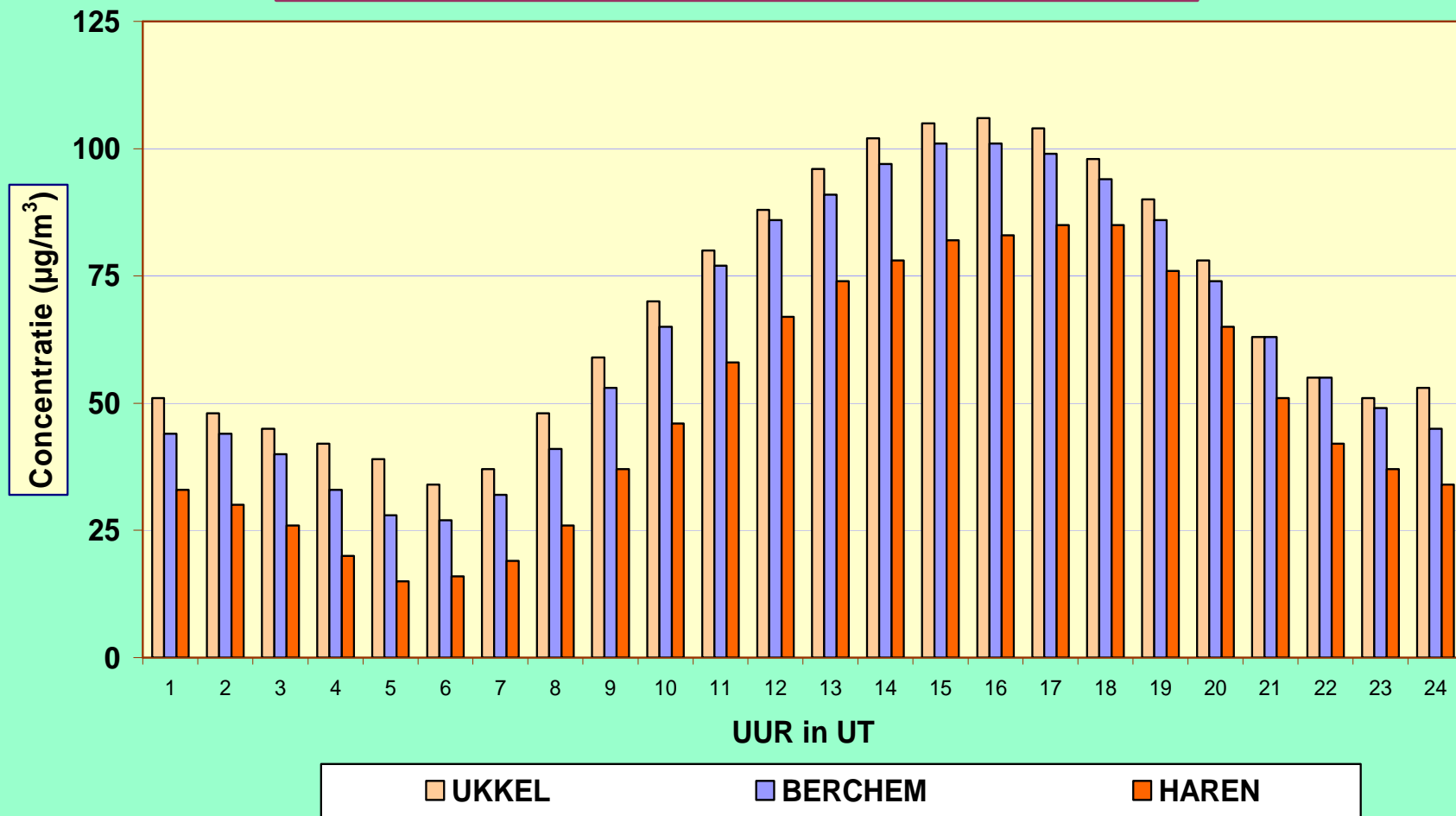

Ozon - Pollutierozen – Winter / Zomer

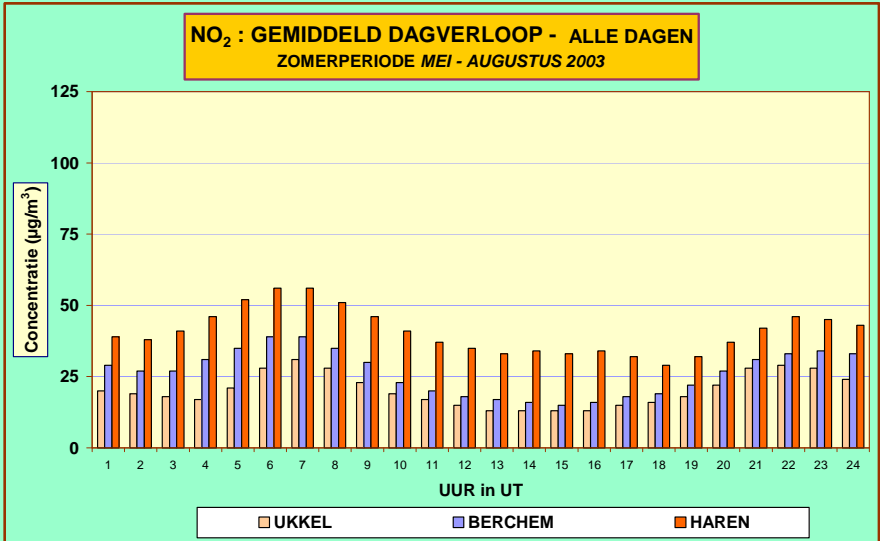
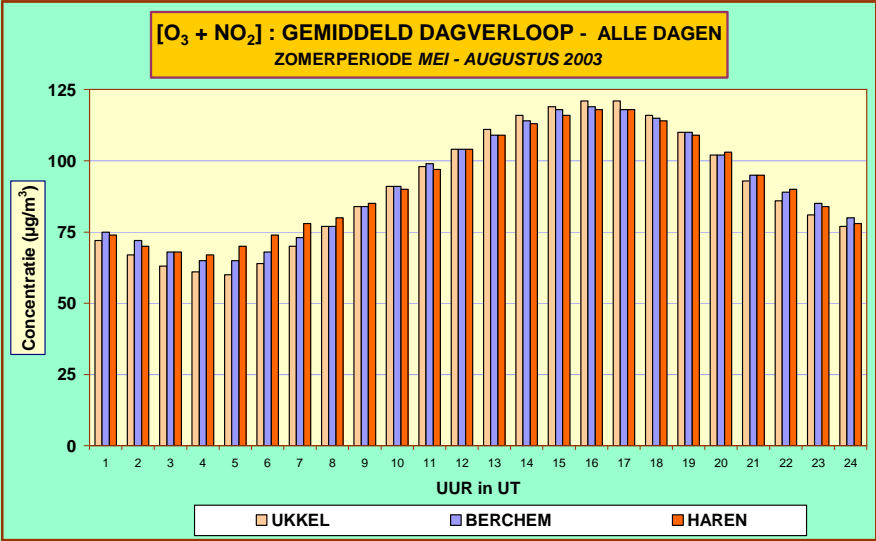
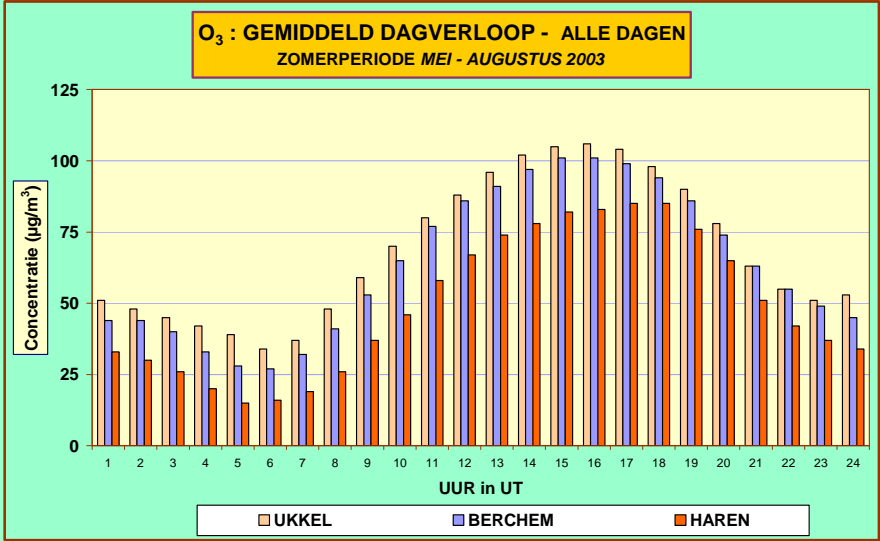

O₃ – 3 MEETPOSTEN – ALLE DAGEN

O₃ : GEMIDDELD DAGVERLOOP - 3 MEETPOSTEN
ZOMERPERIODE MEI - AUGUSTUS 2003 - ALLE DAGEN

O₃ en NO₂ – 3 MEETPOSTEN – ALLE DAGEN

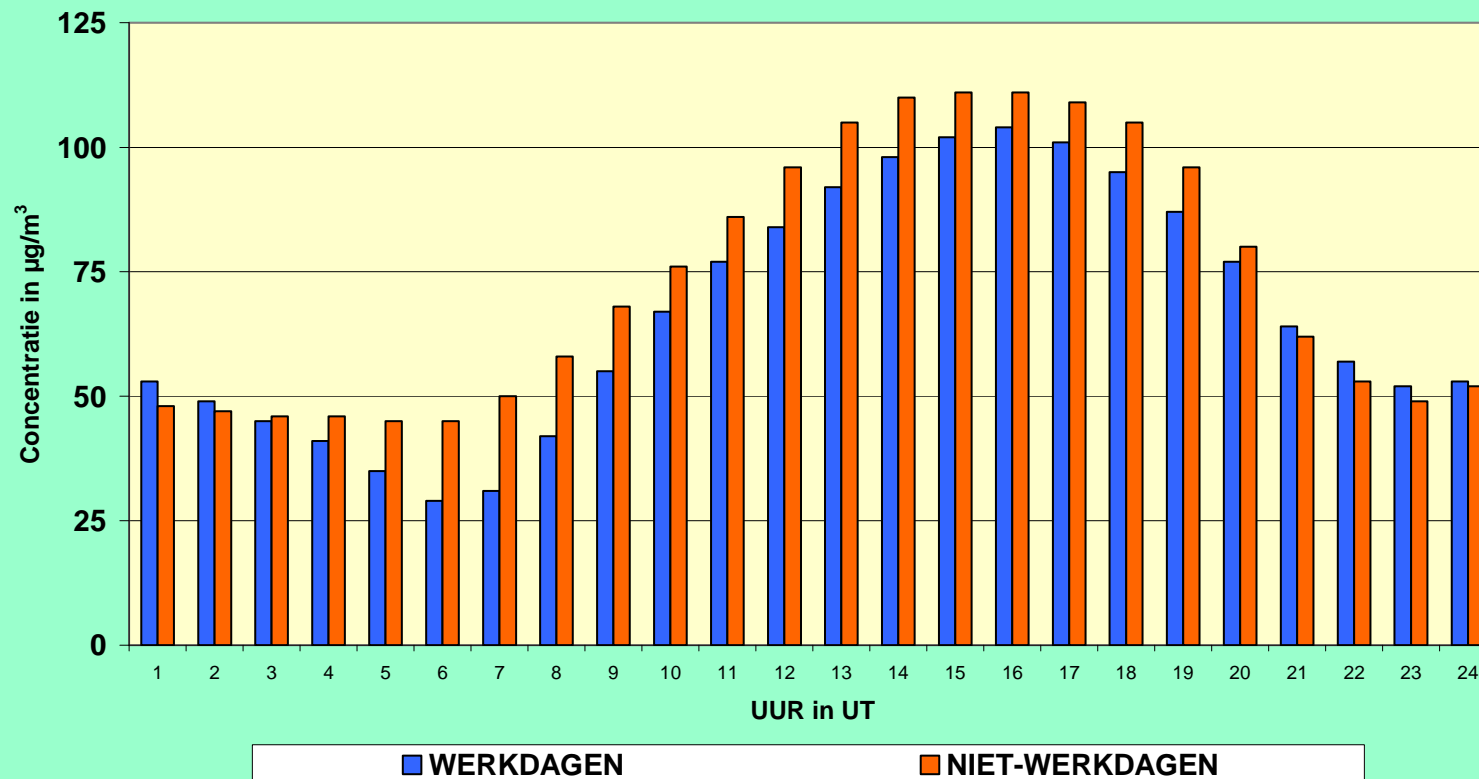

OZON te UKKEL – GEMIDDELD DAGVERLOOP

WERKDAGEN en NIET-WERKDAGEN

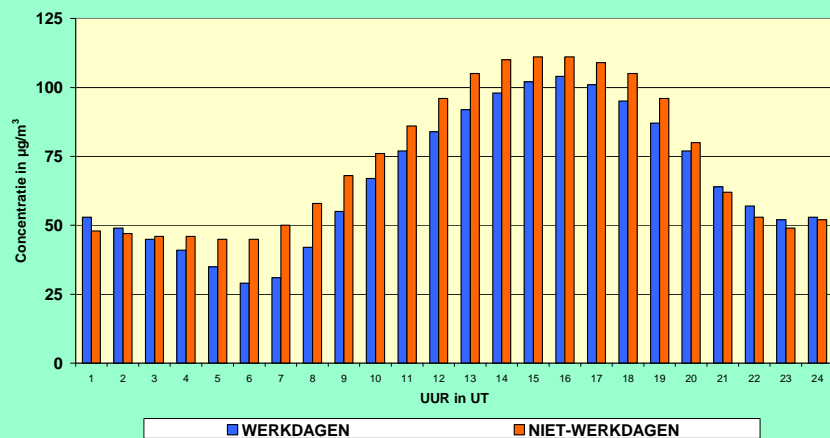
OZON - UKKEL - GEMIDDELD DAGVERLOOP
WERKDAGEN EN NIET-WERKDAGEN
ZOMERPERIODE : MEI - AUGUSTUS 2003

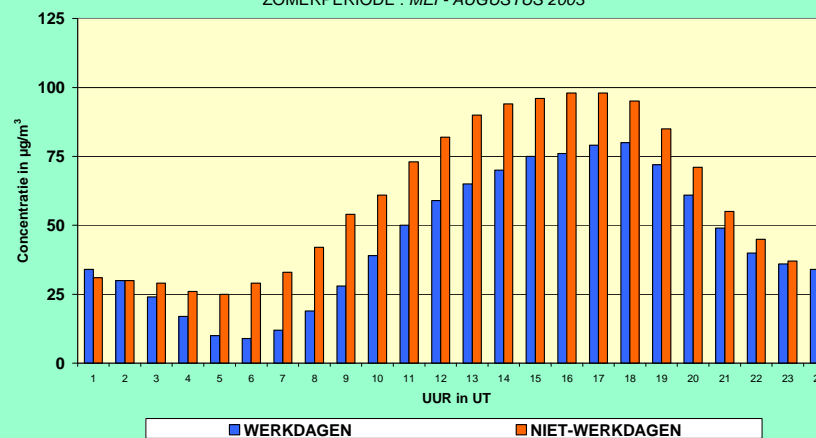
O₃ en NO₂ – GEMIDDELD DAGVERLOOP

WERKDAGEN en NIET-WERKDAGEN – UKKEL en HAREN

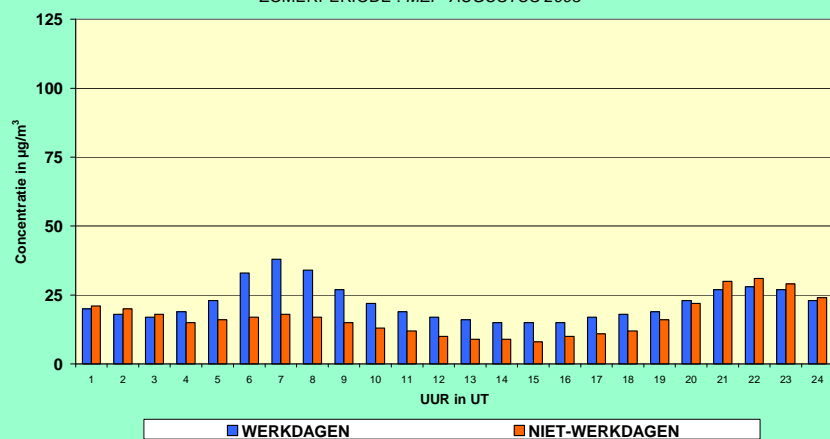
OZON - UKKEL - GEMIDDELD DAGVERLOOP
WERKDAGEN EN NIET-WERKDAGEN
 ZOMERPERIODE : MEI - AUGUSTUS 2003

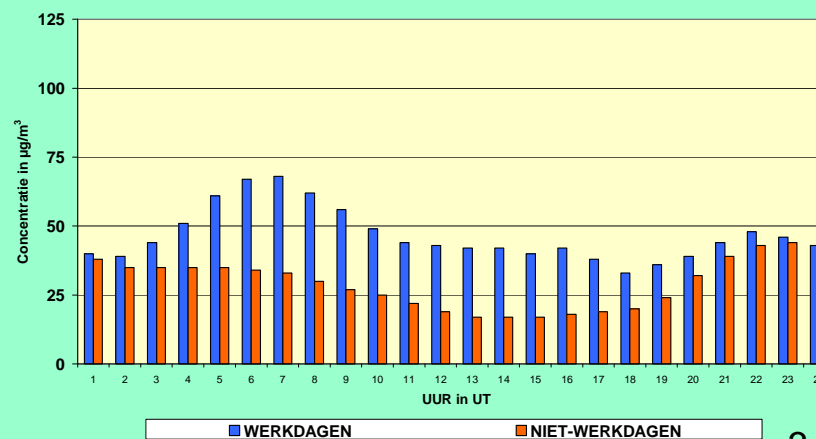
OZON - HAREN - GEMIDDELD DAGVERLOOP
WERKDAGEN EN NIET-WERKDAGEN
 ZOMERPERIODE : MEI - AUGUSTUS 2003

NO₂ - UKKEL - GEMIDDELD DAGVERLOOP
WERKDAGEN EN NIET-WERKDAGEN
 ZOMERPERIODE : MEI - AUGUSTUS 2003

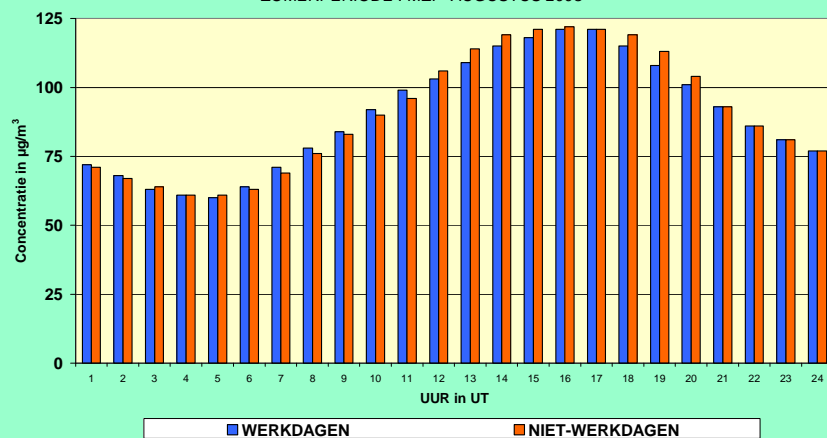
NO₂ - HAREN - GEMIDDELD DAGVERLOOP
WERKDAGEN EN NIET-WERKDAGEN
 ZOMERPERIODE : MEI - AUGUSTUS 2003

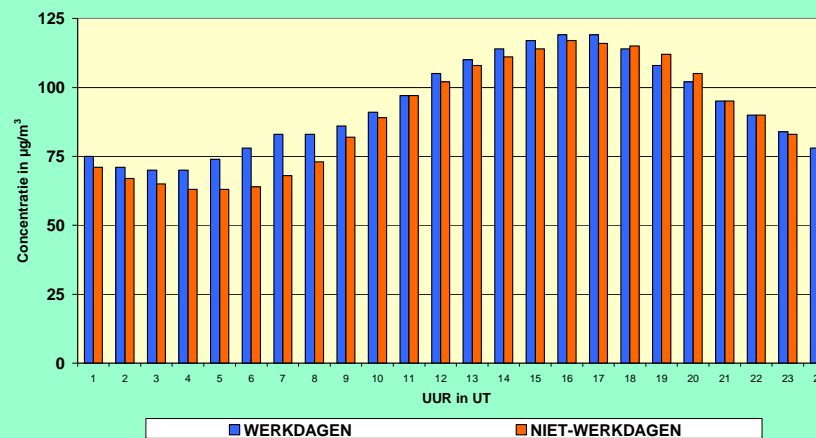
[O₃ + NO₂]_{EqO₃} – GEMIDDELD DAGVERLOOP

WERKDAGEN en NIET-WERKDAGEN – UKKEL en HAREN

[O₃ + NO₂] - UKKEL - GEMIDDELD DAGVERLOOP
WERKDAGEN EN NIET-WERKDAGEN
 ZOMERPERIODE : MEI - AUGUSTUS 2003

[O₃ + NO₂] - HAREN - GEMIDDELD DAGVERLOOP
WERKDAGEN EN NIET-WERKDAGEN
 ZOMERPERIODE : MEI - AUGUSTUS 2003

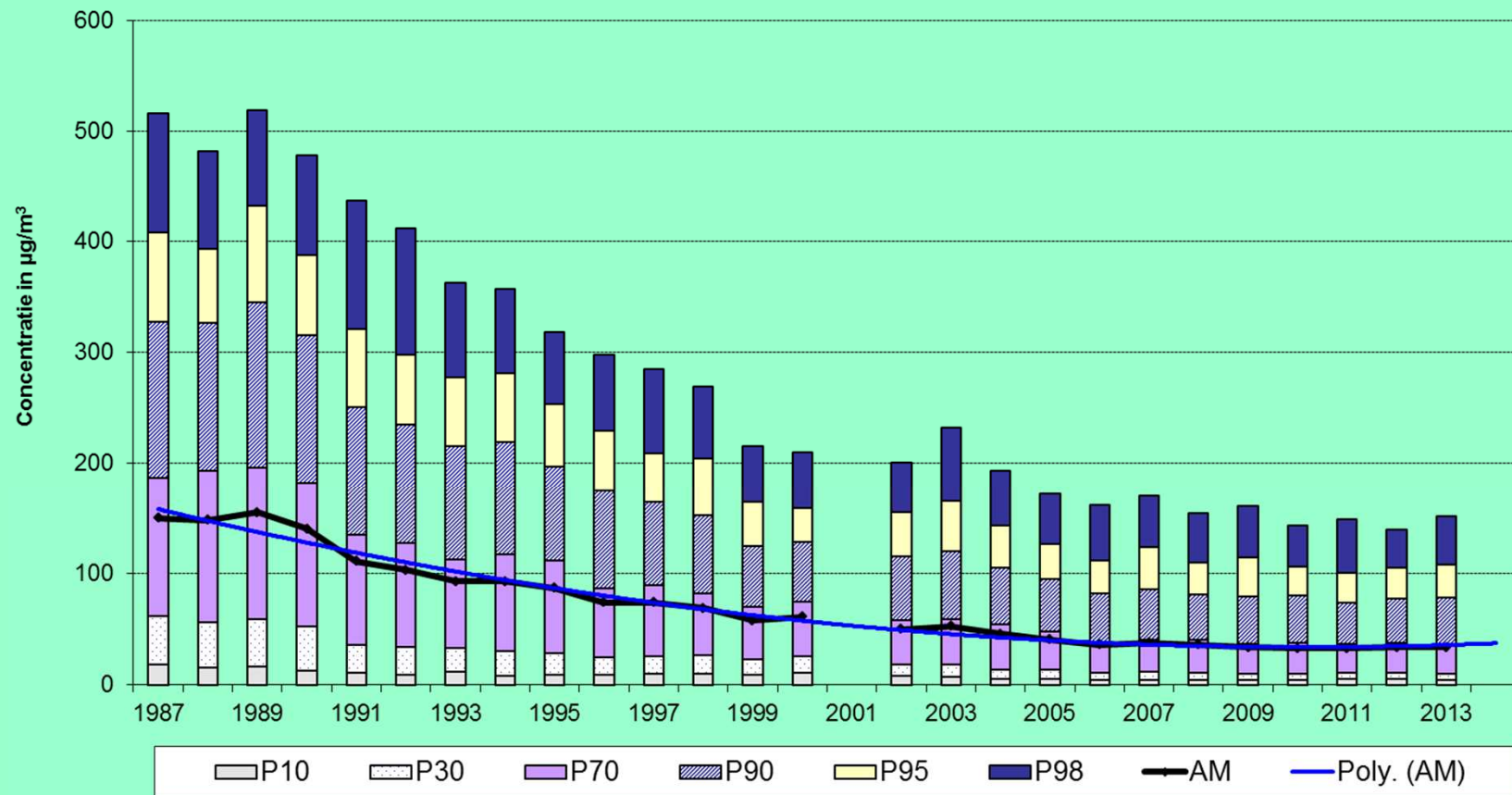
Dalende TREND (NO – CO – BTX – SO₂ – Pb – PM)

STATUS QUO (NO₂) - **TOENAME** (O₃)

NO te ELSENE Kroonlaan

Cumulatieve Frequentieverdeling : 1987-2013

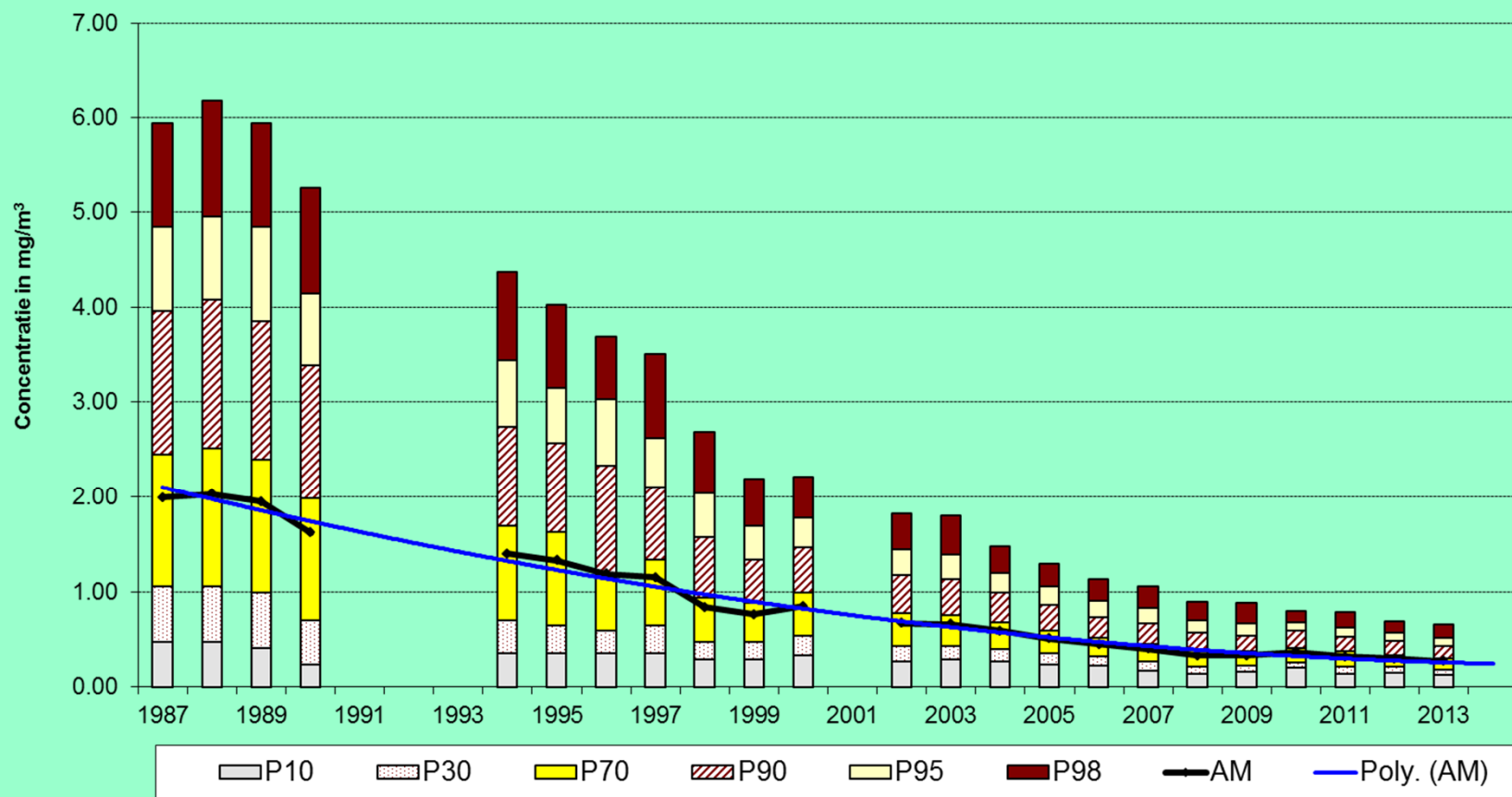
NO te ELSENE (R002) - EVOLUTIE in de TIJD
 CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - UURWAARDEN
 JAARPERIODE "JANUARI - DECEMBER"

CO – ELSENE Kroonlaan

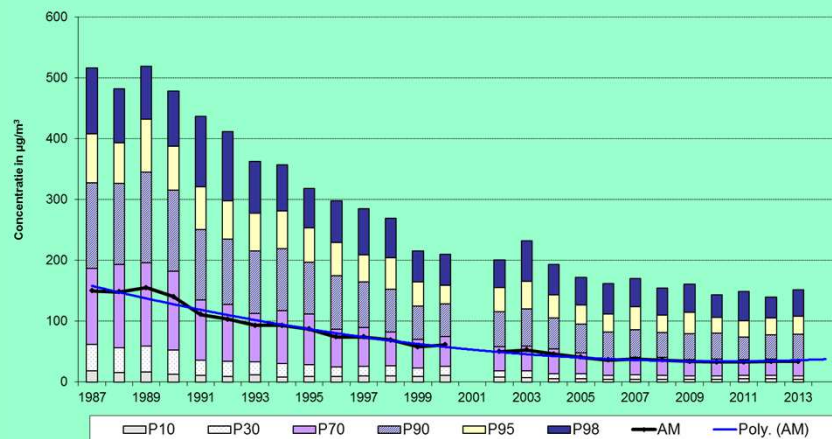
Cumulatieve Frequentieverdeling : 1987-2013

CO te ELSENE (R002) - EVOLUTIE in de TIJD
 CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - UURWAARDEN
 JAARPERIODE "JANUARI - DECEMBER"

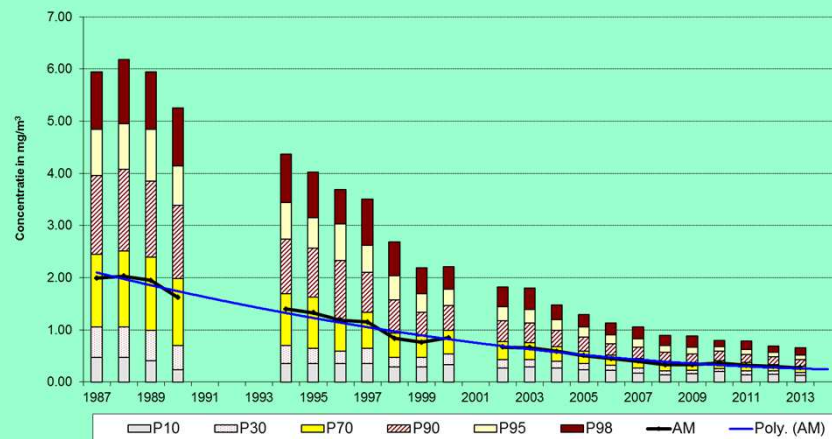

NO en CO – ELSENE en KUNST-WET Cumulatieve Frequentieverdeling : 1987-2013

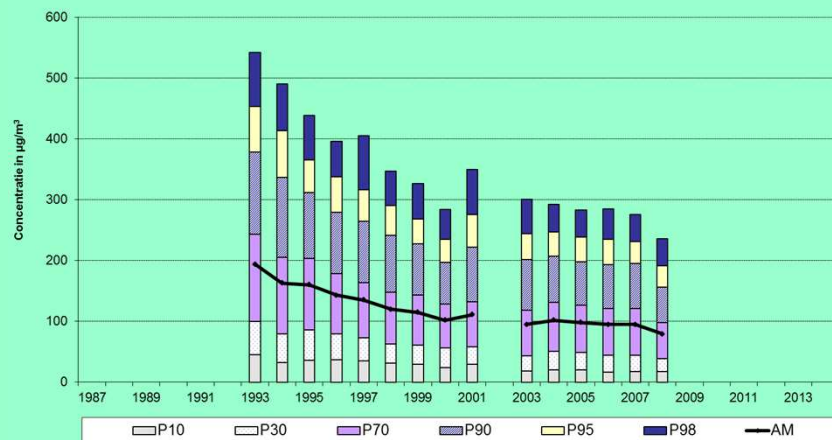
NO te ELSENE (R002) - EVOLUTIE in de TIJD
CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - UURWAARDEN
JAARPERIODE "JANUARI - DECEMBER"

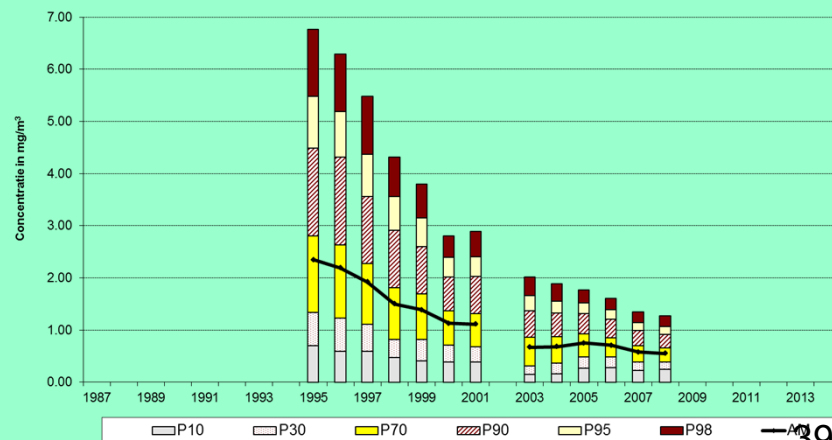
CO te ELSENE (R002) - EVOLUTIE in de TIJD
CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - UURWAARDEN
JAARPERIODE "JANUARI - DECEMBER"

NO te KUNST-WET (B003) - EVOLUTIE in de TIJD
CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - UURWAARDEN
JAARPERIODE "JANUARI - DECEMBER"

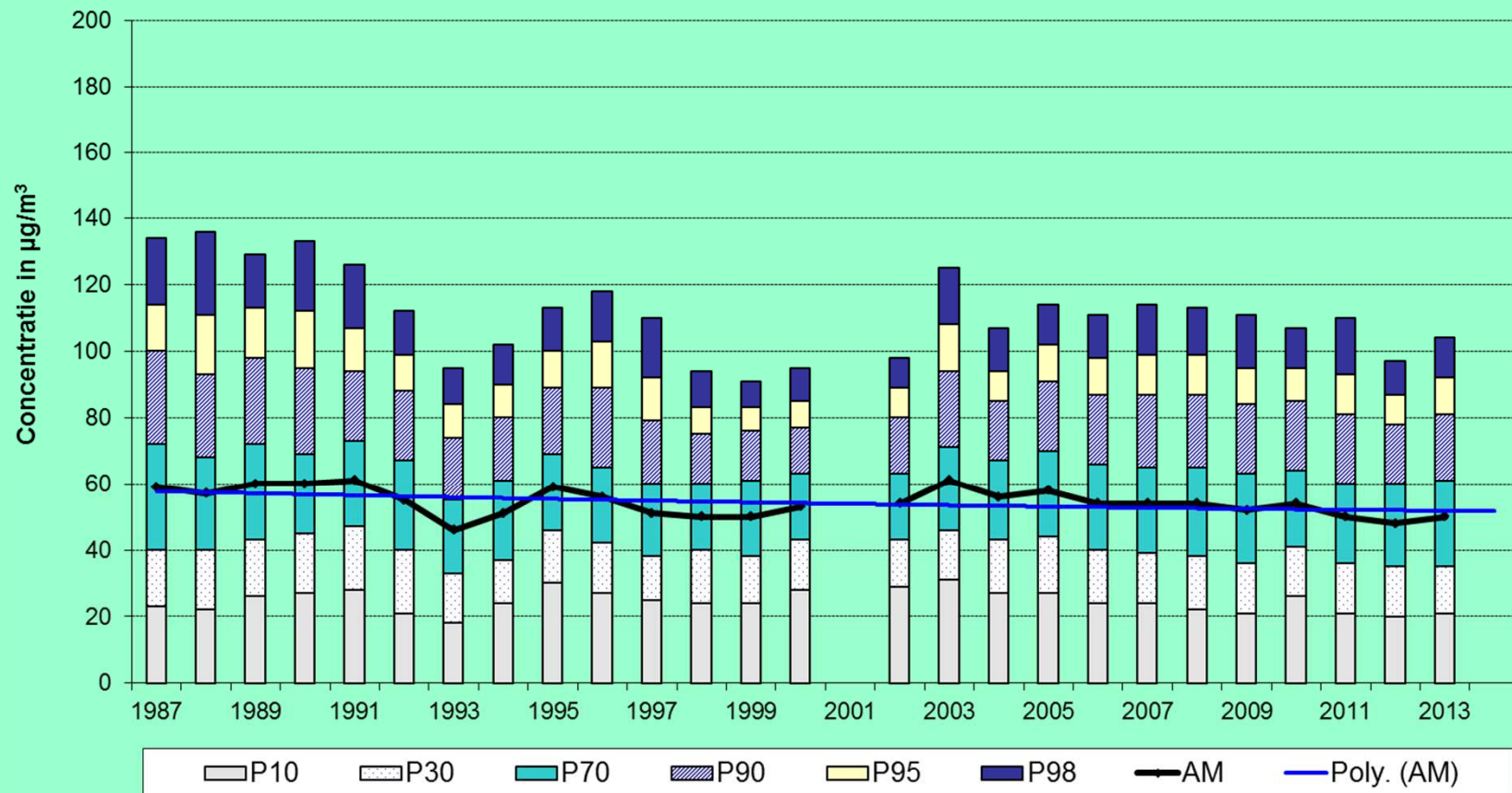
CO te KUNST-WET (B003) - EVOLUTIE in de TIJD
CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - UURWAARDEN
JAARPERIODE "JANUARI - DECEMBER"

NO₂ – ELSENE, Kroonlaan

Cumulatieve Frequentieverdeling : 1986-2013

NO₂ te ELSENE (R002) - EVOLUTIE in de TIJD
 CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - UURWAARDEN
 JAARPERIODE "JANUARI - DECEMBER"

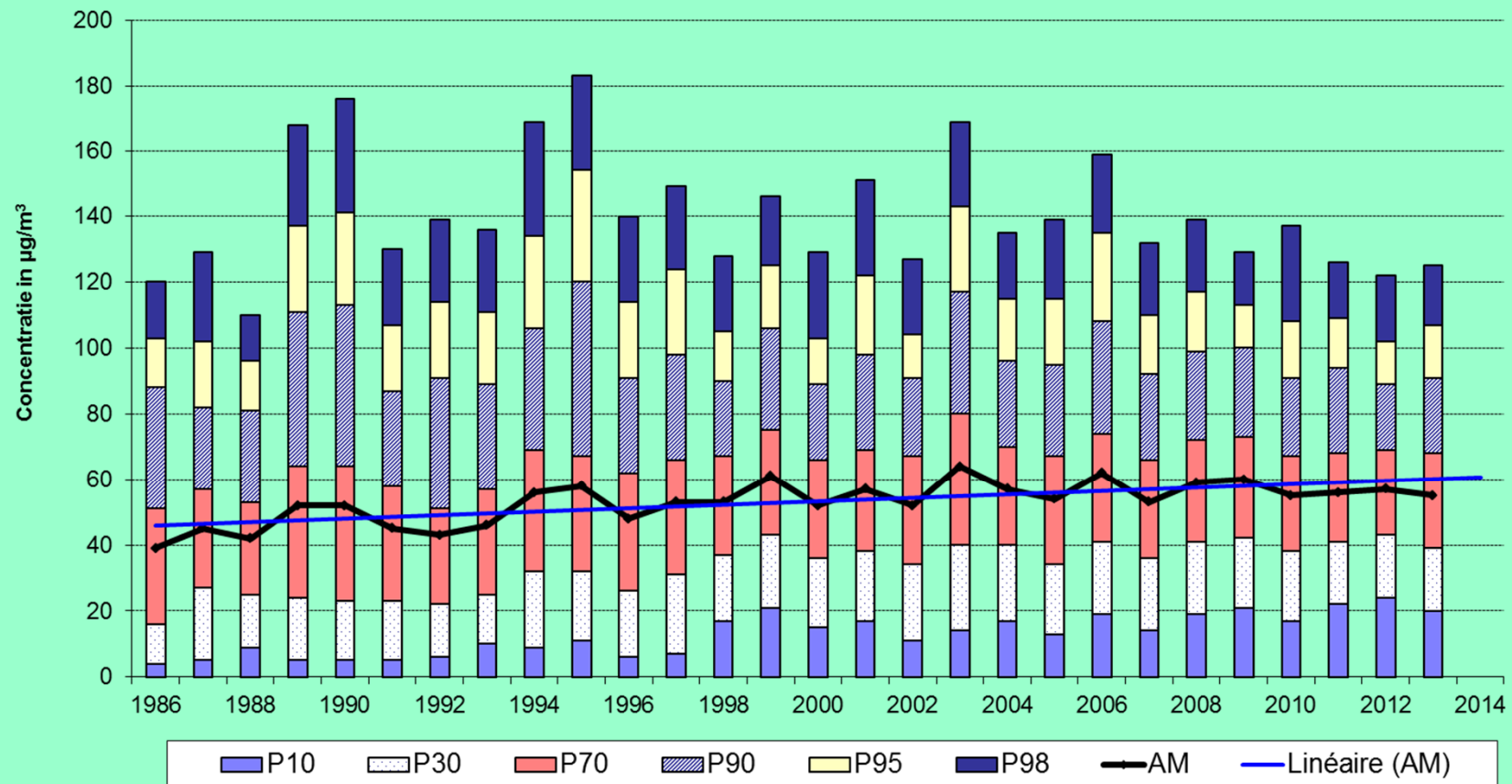

OZON - Ukkel

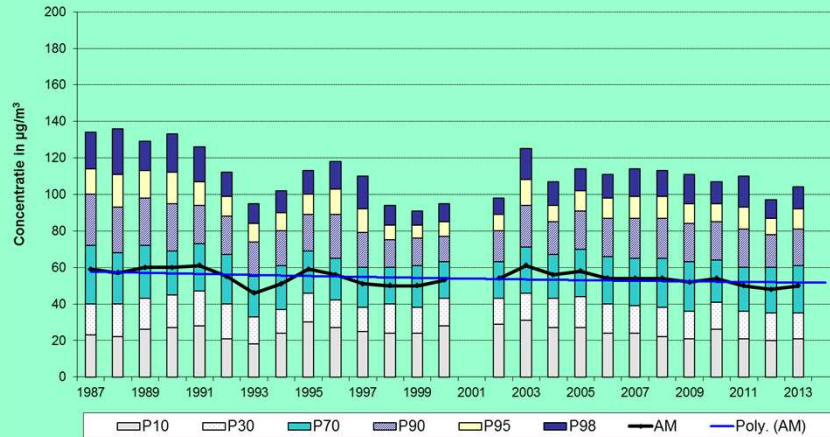
Cumulative Frequentieverdeling : 1986-2013

OZON te UKKEL (R012) - EVOLUTIE in de TIJD
 CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - UURWAARDEN
 Zomerperiode "APRIL - SEPTEMBER"

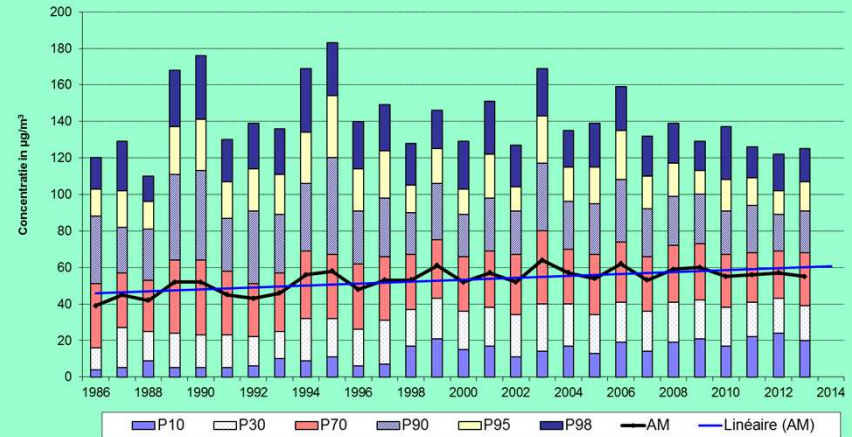

NO₂ (Elsene, Kunst-Wet) – O₃ (Ukkel, Berchem) Cumulatieve Frequentieverdeling : 1986-2013

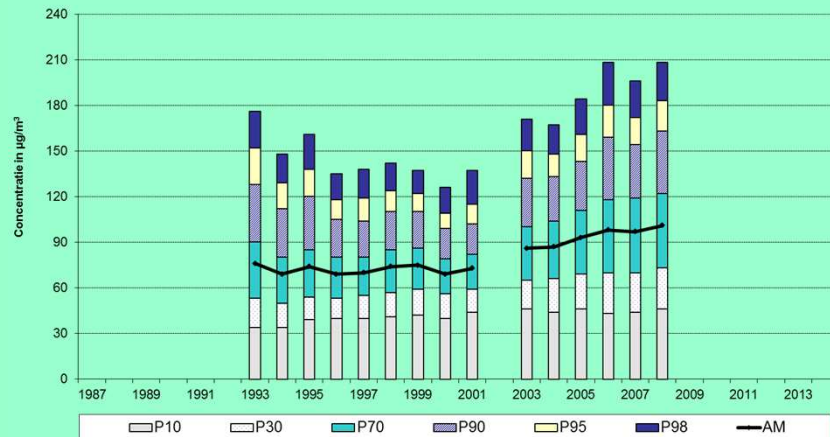
NO₂ te ELSENE (R002) - EVOLUTIE in de TIJD
CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - UURWAARDEN
JAARPERIODE "JANUARI - DECEMBER"

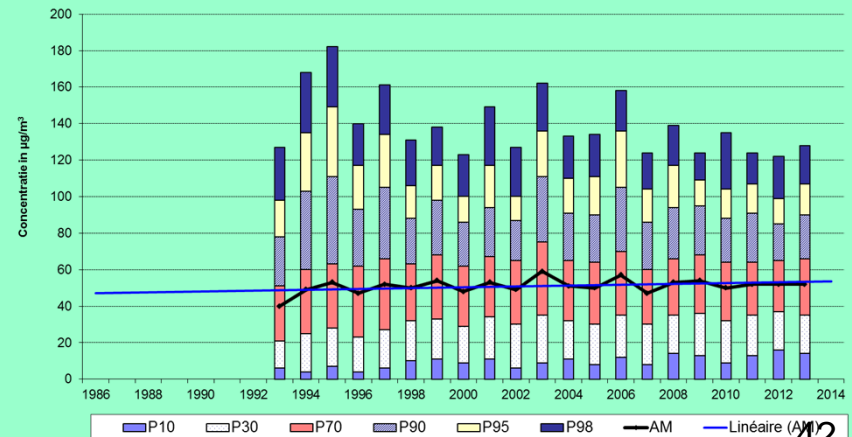
OZON te UKKEL (R012) - EVOLUTIE in de TIJD
CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - UURWAARDEN
Zomerperiode "APRIL - SEPTEMBER"

NO₂ te KUNST-WET (B003) - EVOLUTIE in de TIJD
CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - UURWAARDEN
JAARPERIODE "JANUARI - DECEMBER"

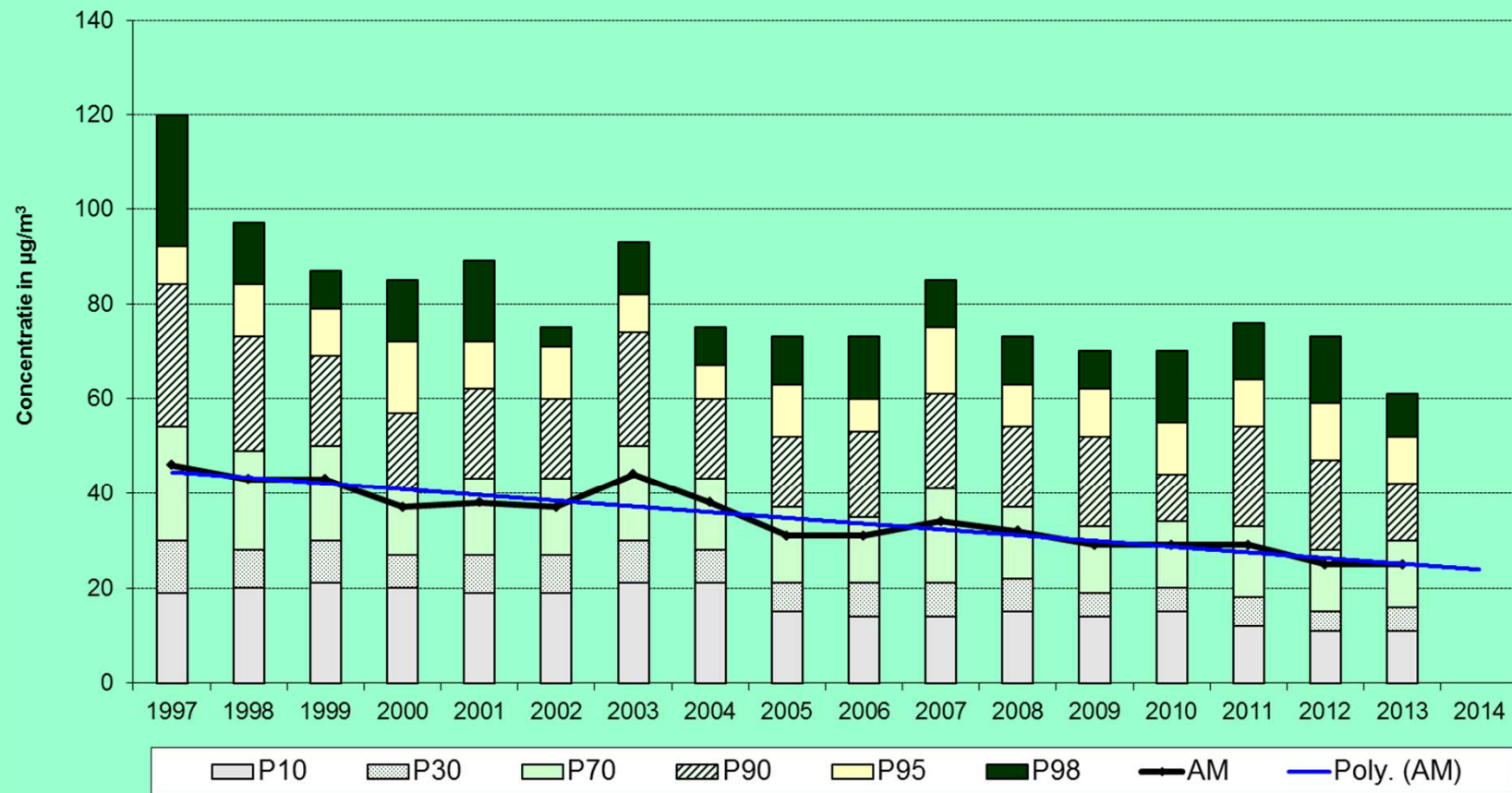
OZON te St.-Ag.-BERCHEM (B011) - EVOLUTIE in de TIJD
CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - UURWAARDEN
Zomerperiode "APRIL - SEPTEMBER"

PM10 in MOLENBEEK

Cumulatieve Frequentieverdeling : 1997-2013

PM10 te MOLENBEEK (R001) - EVOLUTIE in de TIJD
 CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - DAGWAARDEN
 1997-2004: PM10_raw * 1,47 - 2005-... : PM10_FDMS

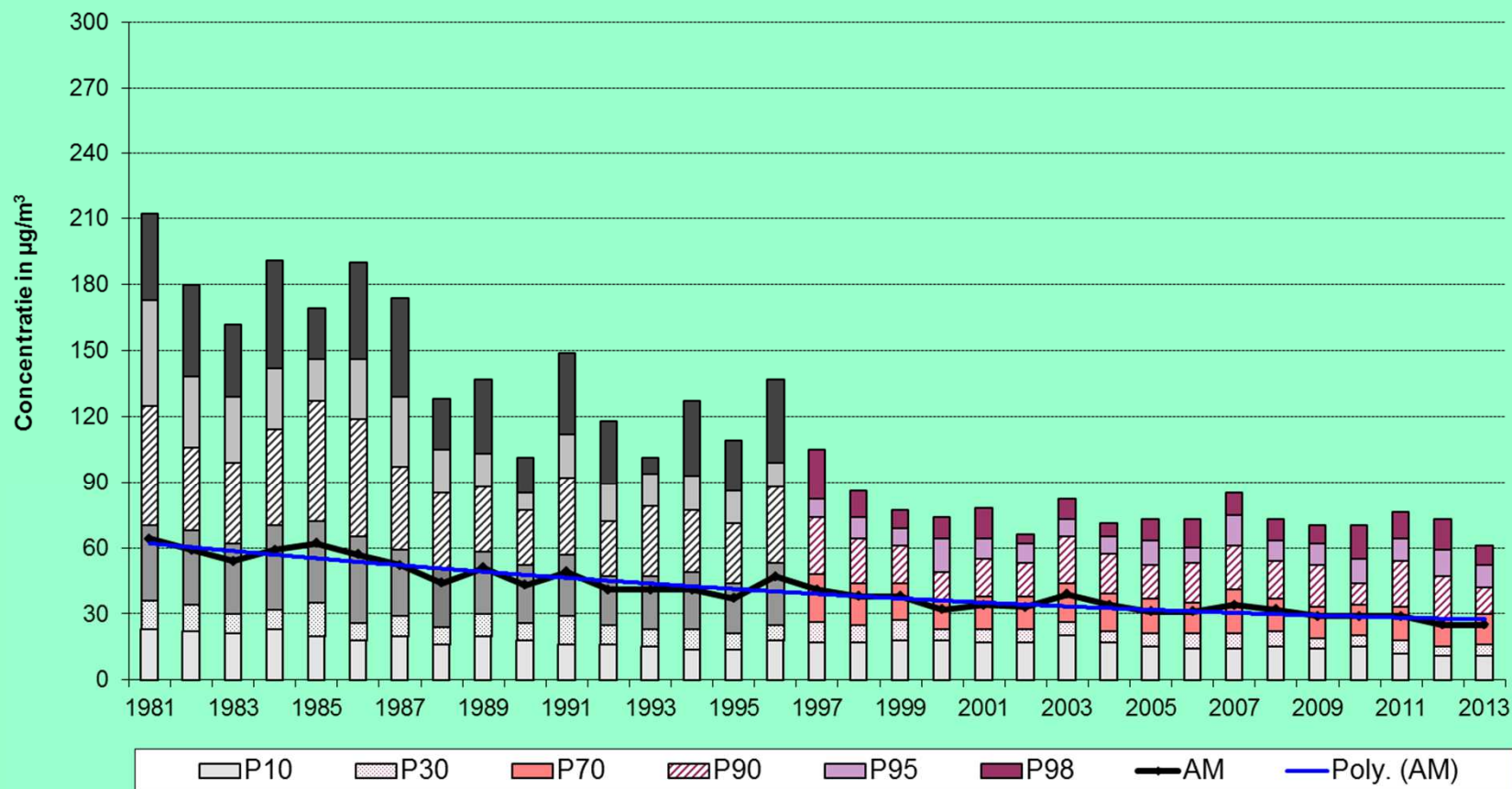

PM10 in MOLENBEEK

Cumulatieve Frequentieverdeling : 1997-2013

+ omrekening historische data "DUST" (1981-2000)

PM10 te MOLENBEEK (R001) - EVOLUTIE in de TIJD
CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - DAGWAARDEN (1981-2013)
 1981-1996 : DUST_to_PM10_{FDMS} - 1997-2003: PM10_{Raw_to_PM10_{FDMS}} - 2004... : PM10_{FDMS}

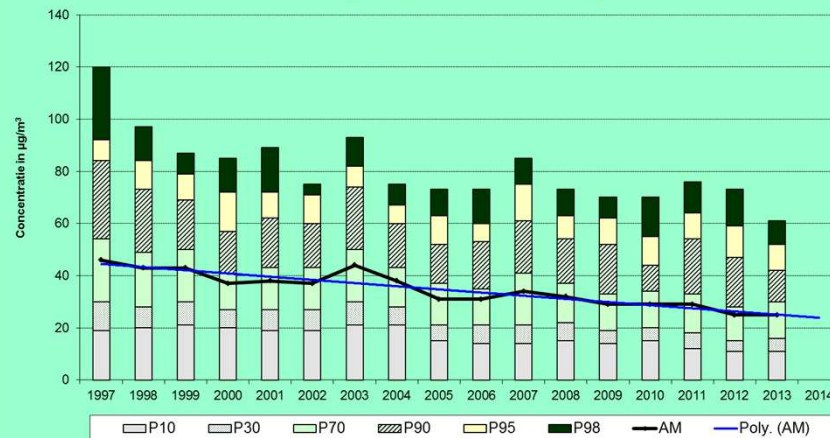

PM10 in MOLENBEEK en de VOORHAVEN

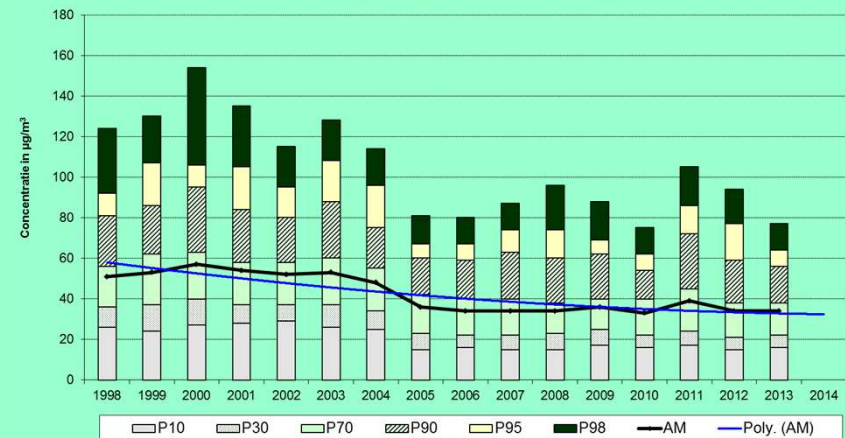
Cumulatieve Frequentieverdeling : 1997-2013

+ omrekening historische data "DUST" (1981-2000)

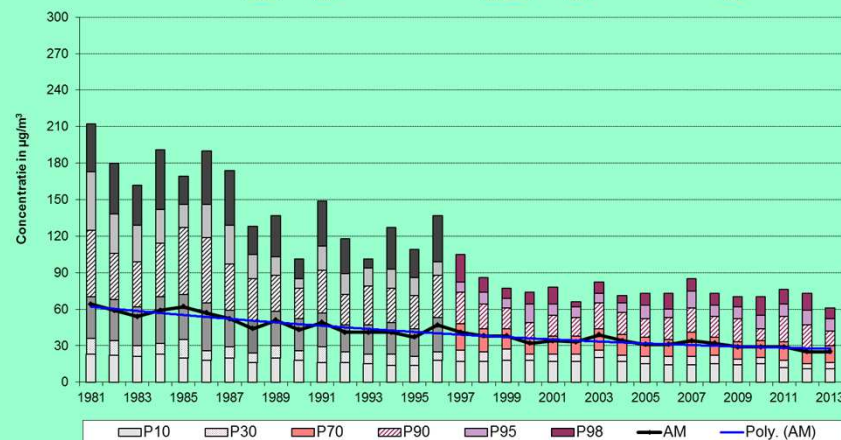
PM10 te MOLENBEEK (R001) - EVOLUTIE in de TIJD
 CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - DAGWAARDEN
 1997-2004: PM10_raw * 1,47 - 2005-... : PM10_FDMS

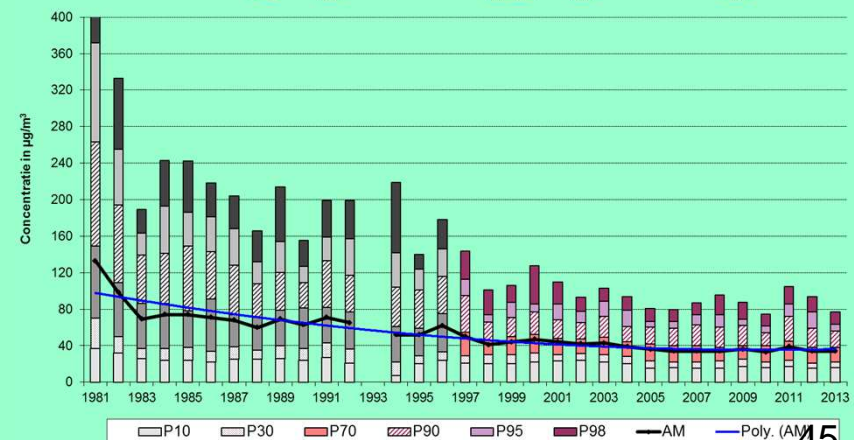
PM10 in de VOORHAVEN (N043) - EVOLUTIE in de TIJD
 CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - DAGWAARDEN
 1998-2004: PM10_raw * 1,47 - 2005-... : PM10_FDMS

PM10 te MOLENBEEK (R001) - EVOLUTIE in de TIJD
 CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - DAGWAARDEN (1981-2013)
 1981-1996 : DUST_to_PM10_FDMS - 1997-2003: PM10_Raw_to_PM10_FDMS - 2004... : PM10_FDMS

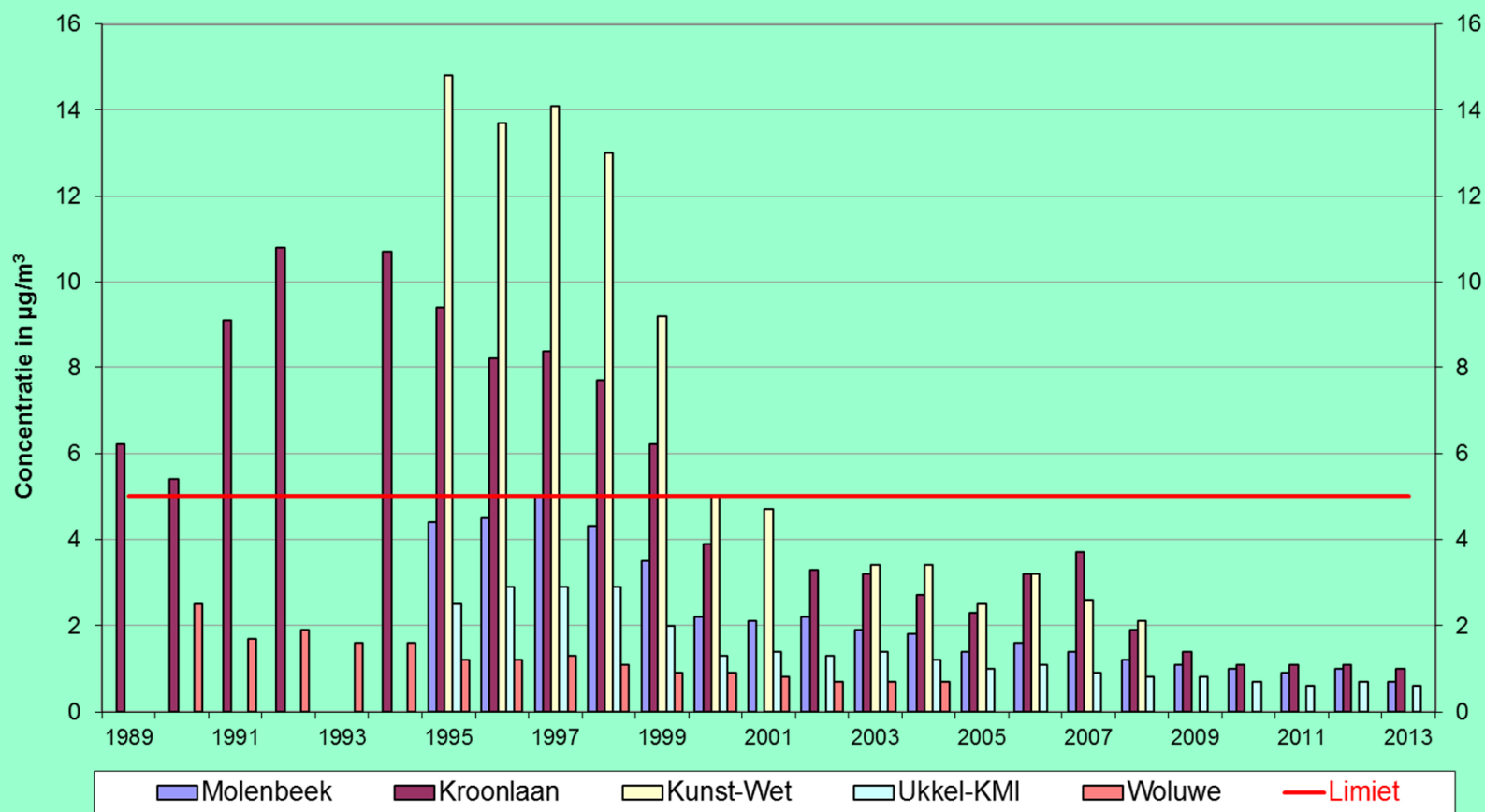

PM10 in de VOORHAVEN (N043) - EVOLUTIE in de TIJD
 CUMULATIEVE FREQUENTIEVERDELING - DAGWAARDEN (1981-2013)
 1981-1997 : DUST_to_PM10_FDMS - 1998-2004: PM10_Raw_to_PM10_FDMS - 2005... : PM10_FDMS

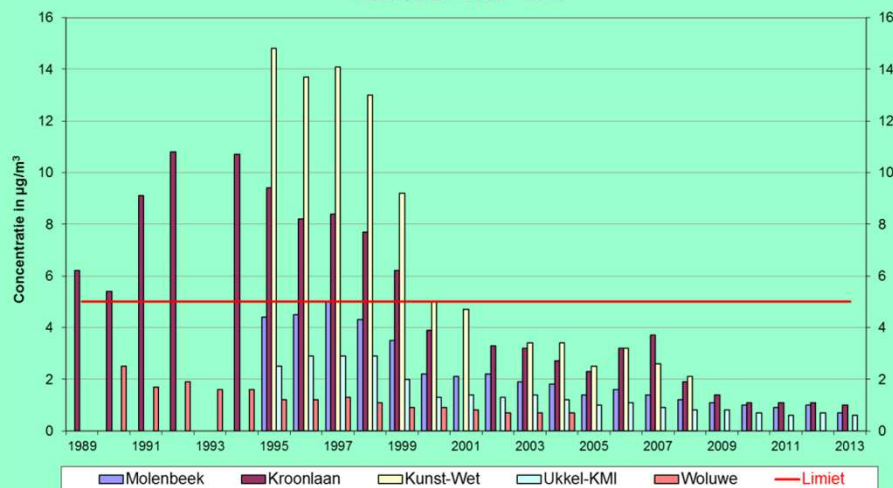
BENZEEN : Jaargemiddelde Concentratie Evolutie 1989 - 2013

**BENZEEN : Jaargemiddelde Concentratie
PERIODE : 1989 - 2013**

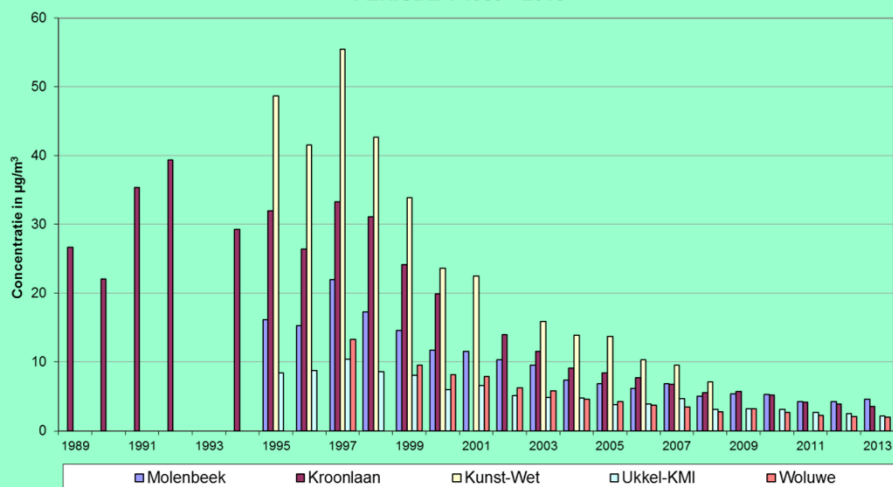

BTX – Jaargemiddelde Concentratie Evolutie 1989 - 2013

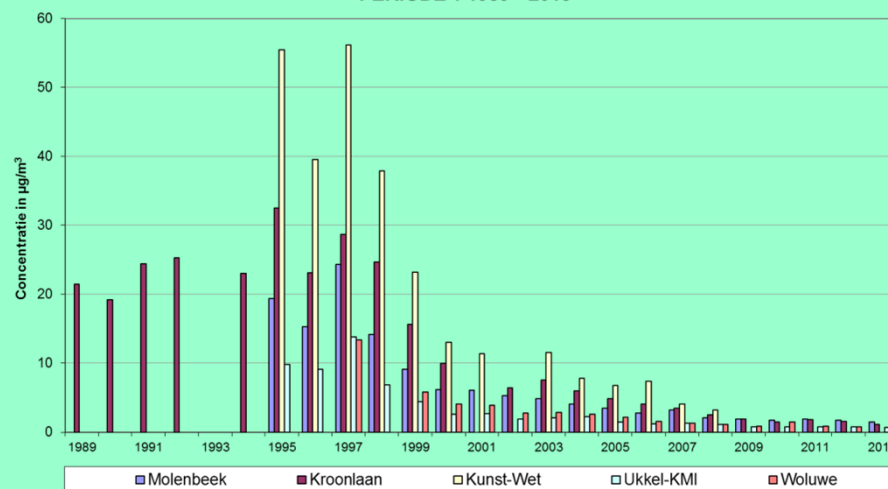
BENZEEN : Jaargemiddelde Concentratie
PERIODE : 1989 - 2013

TOLUEEN : Jaargemiddelde Concentratie
PERIODE : 1989 - 2013

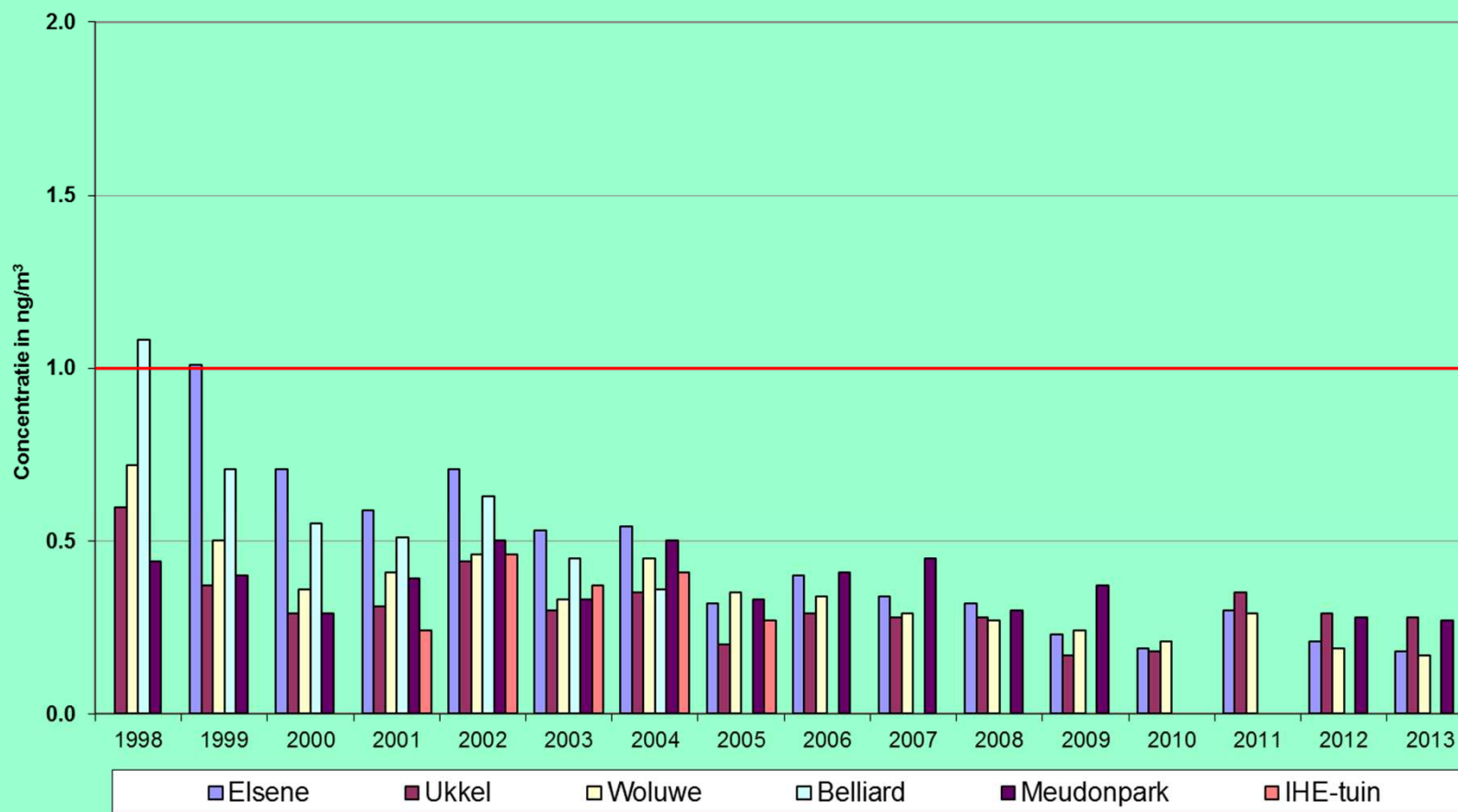
Som van XYLENEN : Jaargemiddelde Concentratie
PERIODE : 1989 - 2013

Benzo(a)PYREEN - Evolutie 1998 - 2013

Jaargemiddelde Concentratie

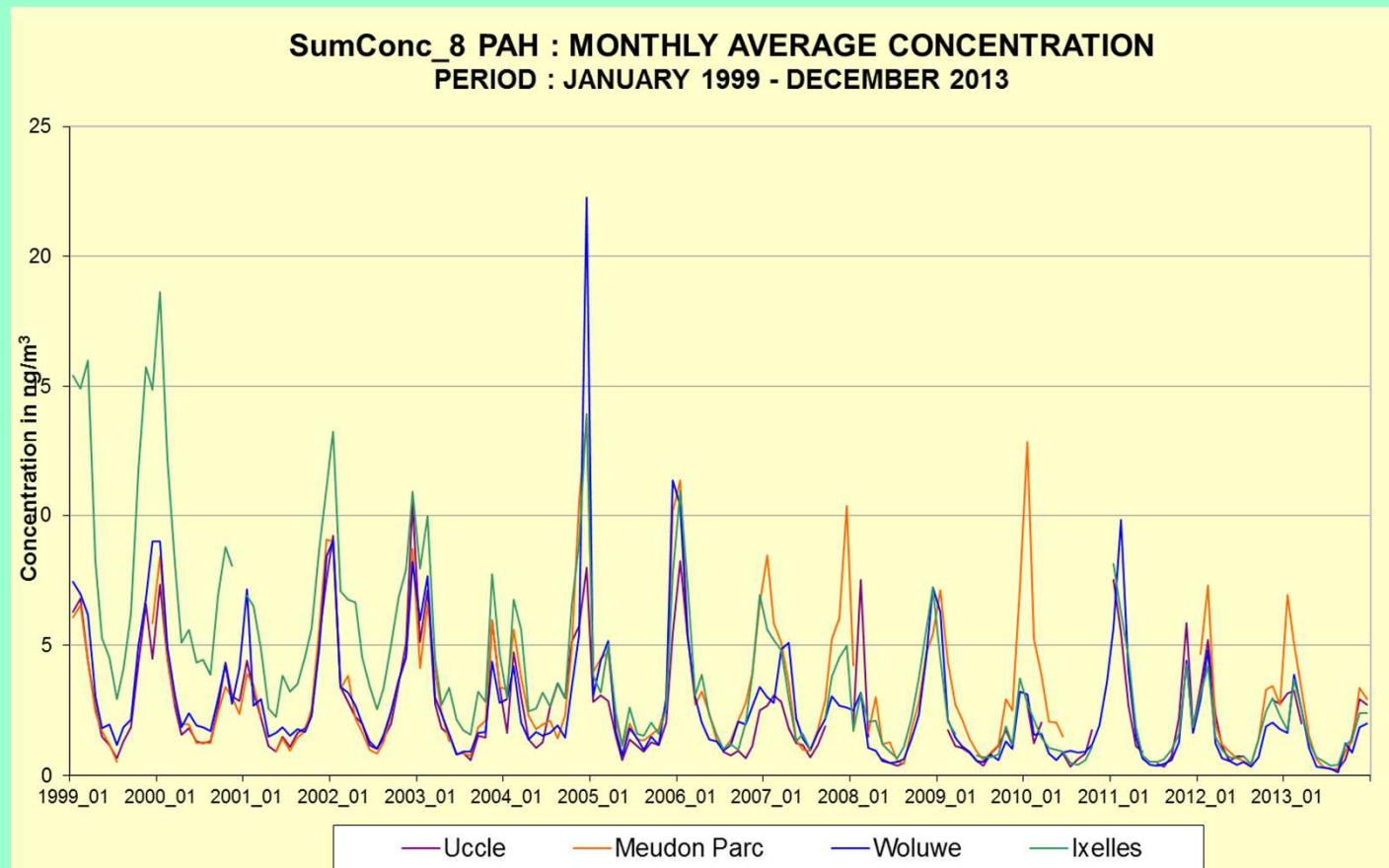
Benzo a PYREEN : JAARGEMIDDELDE CONCENTRATIE
PERIODE : 1998 - 2013

PAK – SomConc8 - Evolutie 1999 - 2013

Maandgemiddelde Concentratie

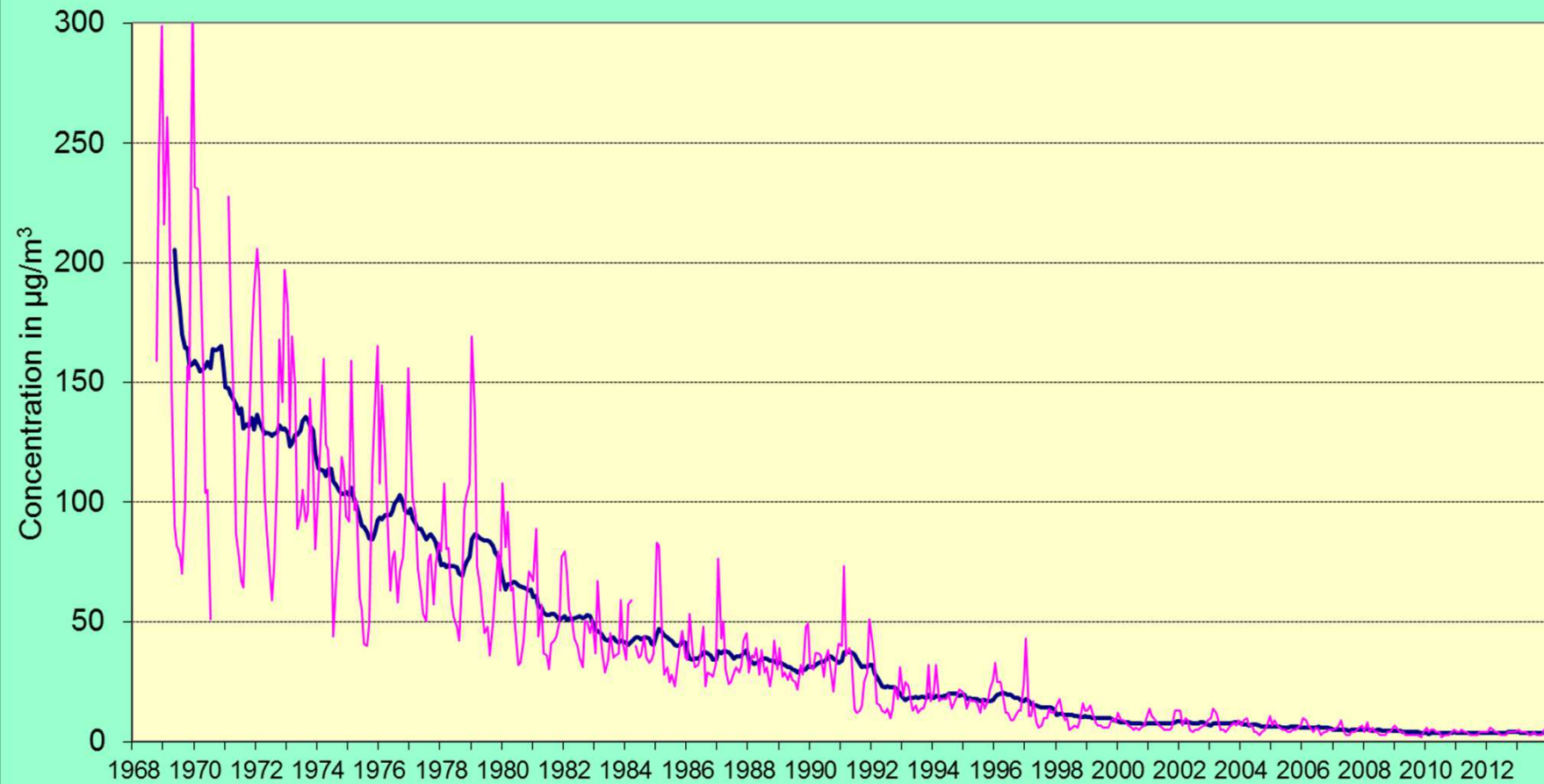

Vanaf 1997: benzo(e)pyreen - benzo(a)pyreen - benzo(b)fluorantheen - benzo(k)fluorantheen - indeno(123cd)peryleen – coroneen - benzo(ghi)peryleen - benzo(a)anthraceen

Vanaf 2001: fluorantheen – pyreen - dibenzo(a,h)anthraceen

SO₂ : Evolutie Concentratie 1968 – 2013

Voortschrijdend Jaargemiddelde – Evolutie Maandgemiddelde

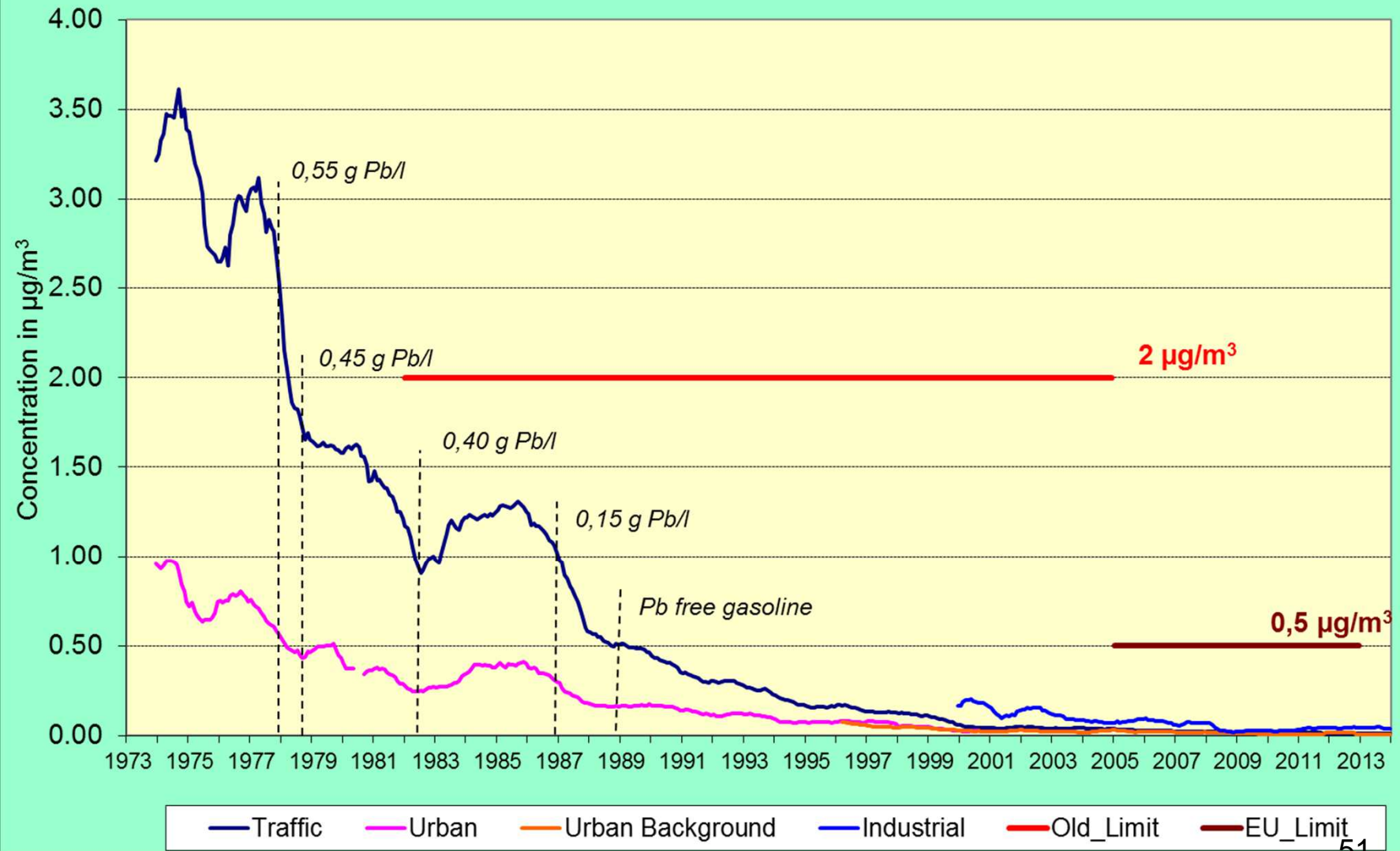

— Moving Average

— Monthly Mean

Pb : Evolutie Concentratie 1973 – 2013

Voortschrijdend Jaargemiddelde

Concentraties < > DOELSTELLINGEN Luchtkwaliteit

Overschrijdingen **NO₂** – **PM10** – { **PM2,5** – **O₃** }

INHOUD NORMEN

MONSTERNAMEDUUR / UITMIDDELINGSTIJD

Berekeningswijze gemiddelde (frequentie opname gegevens)

REFERENTIEPERIODE (*aanvangsdatum – einddatum*)

RELEVANTE STATISTISCHE PARAMETER(S)

Berekeningswijze/ beschikbaarheid gegevens

GRENSWAARDE / STREEFWAARDE en EENHEDEN

REFERENTIEMETHODE *bemonstering / ijking / analytische procedure*

CONFORMITEIT BEPALINGSMETHODEN

vereisten apparatuur / gelijkwaardigheid meetresultaten

MEETSTRATEGIE in RUIMTE en in TIJD

MAATREGELEN bij NIET-NALEVING

VERBANDEN met BESTAANDE WETTEN en REGLEMENTERINGEN

BEVOEGDE INSTANTIES

.....

Europese Richtlijnen

RICHTLIJN 2008/50/EC – 20.05.2008

Luchtkwaliteit en Schonere Lucht in Europa – BHG 10.02.2011

KADERRICHTLIJN – 1996/62/EC

SO₂, NO₂, PM₁₀ en Pb – 1999/30/EC

BENZEEN en CO – 2000/69/EC

OZON – 2002/3/EC

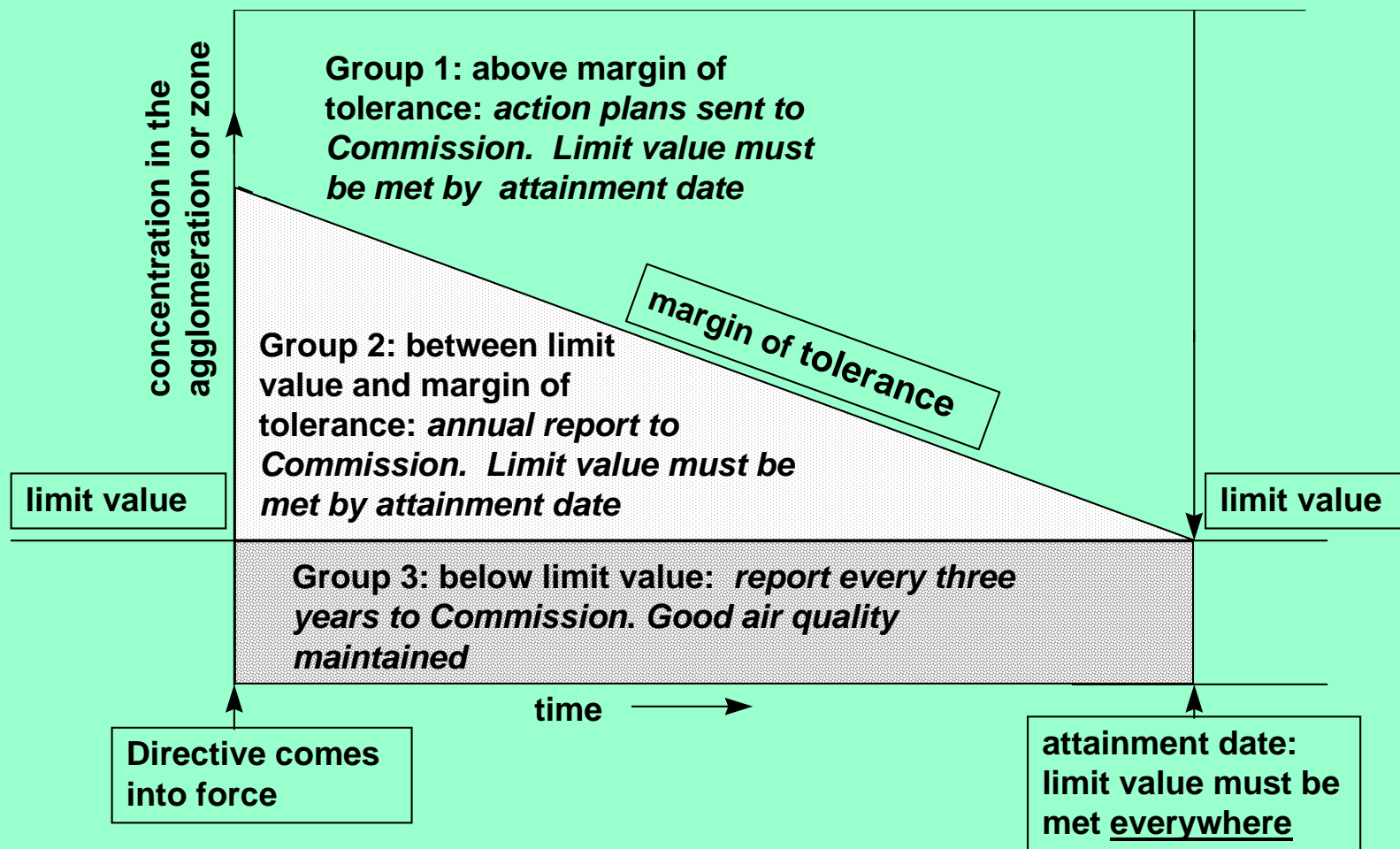
+ doelstellingen PM_{2,5}

As, Cd, Hg, Ni en PAK - 2004/107/EC

DOELSTELLINGEN !!! GRENSWAARDEN – STREEFWAARDEN !!!

Referentiemethodes – Aantal Meetpunten – Gegevensvastlegging etc...

Limietwaarde en Overschrijdingsmarge

DOELSTELLINGEN LUCHTKWALITEIT 2005 - 2010 – 2013 - 2015

Bescherming van de GEZONDHEID van de MENS

SO ₂	1 uur	350 µg/m ³	< 24 */jaar	2005	O.K.
SO ₂	24 uur	125 µg/m ³	< 3 */jaar	2005	O.K.
NO ₂	1 uur	200 µg/m ³	< 18 * /jaar	2010	O.K.
NO ₂	1 jaar	40 µg/m ³		2010	???
PM10	24 uur	50 µg/m ³	< 35 */jaar	2005	???
PM10	1 jaar	40 µg/m ³		2005	O.K.
PM2,5	1 jaar	25 µg/m ³		2015	O.K.
PM2,5	1 jaar	20 µg/m ³		2020	?
GBI (PM2,5)	3 jr_gem	20% vermindering tussen 2010 en 2020			??
Pb	1 jaar	0.5 µg/m ³		2005*	O.K.
O ₃	8hr-max	120 µg/m ³	25 */jaar (3j avg)	2010	± ?
CO	8h	10 mg/m ³		2005	O.K.
Benzeen	1 jaar	5 µg/m ³		2010	O.K.
B(a)P	1 jaar	1 ng/m ³		2013	O.K.
As	1 jaar	6 ng/m ³		2013	O.K.
Cd	1 jaar	5 ng/m ³		2013	O.K.
Ni	1 jaar	20 ng/m ³		2013	O.K.

**LUCHTKWALITEIT – BELANGRIJKE VERBETERING over
de voorbije 40 JAAR**

OBJECTIEVEN 2008/50/EC – GEZONDHEID MENS

O₃ (Streefwaarde vanaf 2010)
Maximum 25 dagen/jaar, als 3YrGem, met 8HrMaxDag > 120 µg/m³

AOT40 (Mei - Juli) – 18.000 (µg/m³) . h

NO₂ (Grenswaarde vanaf 2010)
JAARGEMIDDELTE CONCENTRATIE - 40 µg/m³

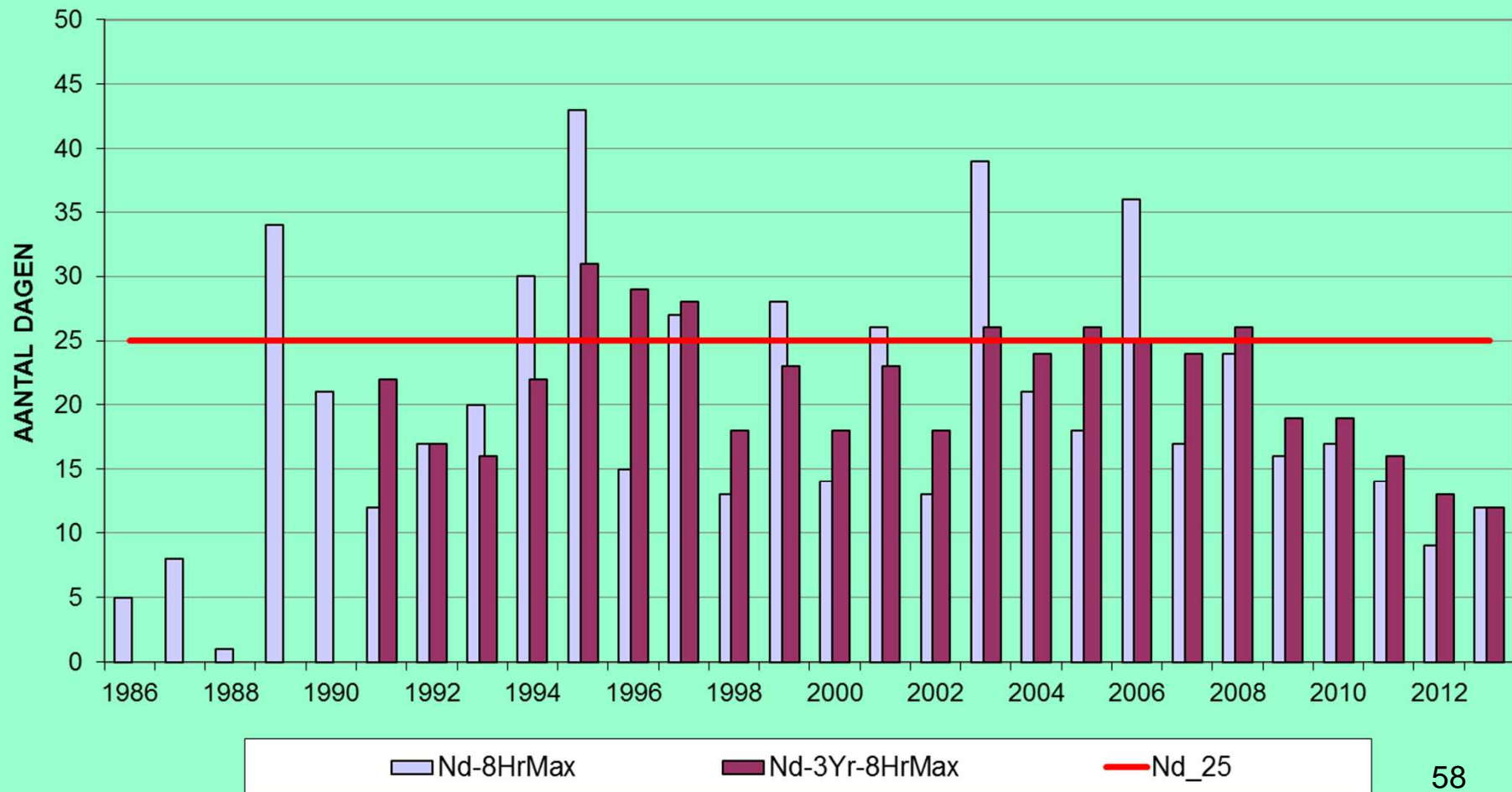
PM10 (Grenswaarde vanaf 2005 - 2008)
Maximum 35 DAGEN per JAAR met DAGWAARDE > 50 µg/m³

O₃ - 8HrMax – Ukkel (1986-2013)

Aantal dagen per JAAR en gemiddeld over 3 JAAR

OZON te UKKEL - AANTAL OVERSCHRIJDINGSDAGEN

Dagelijkse Maximale 8-uurwaarde > 120 µg/m³

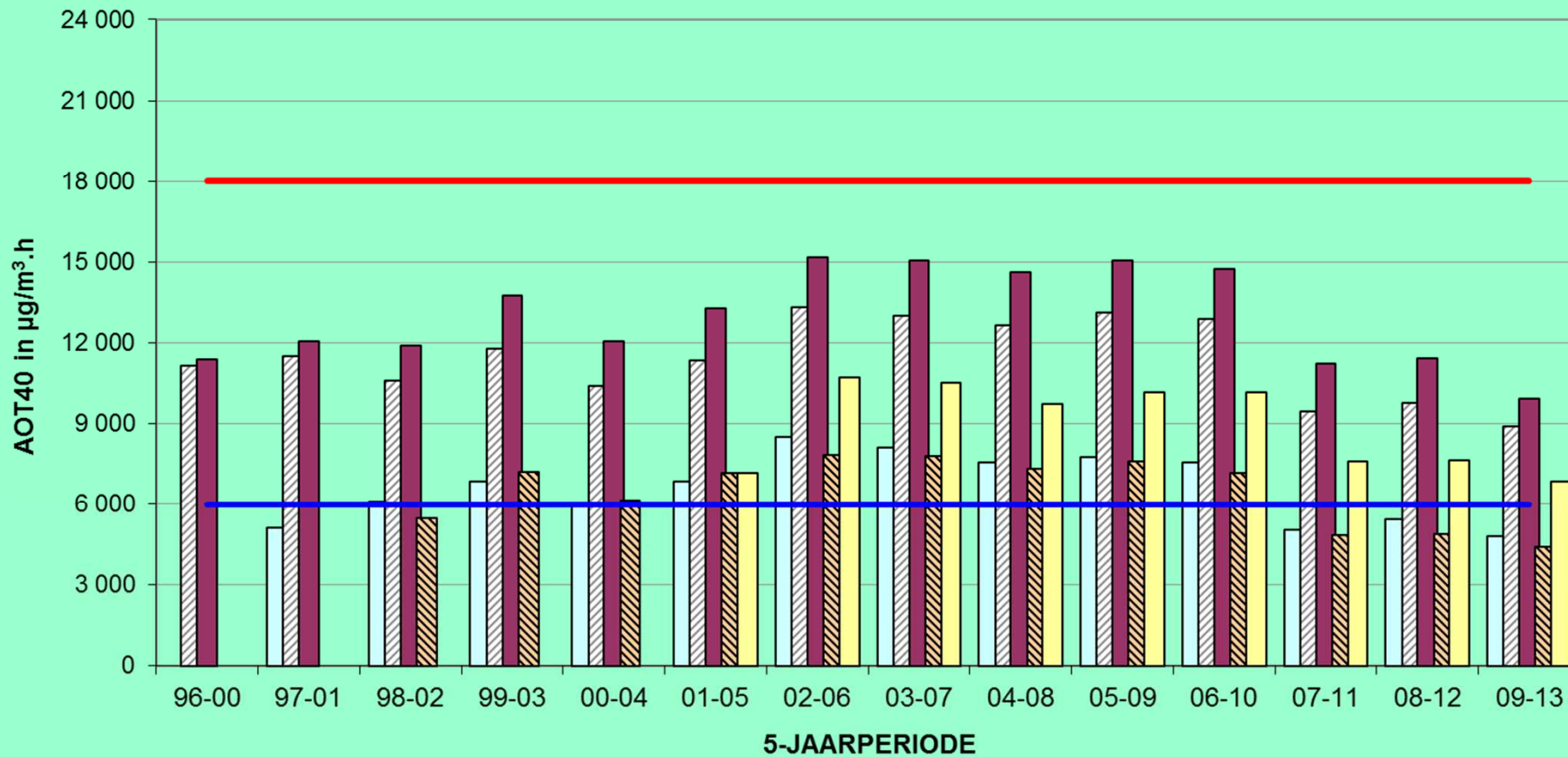

O₃ - AOT40_{MJ} - (1996/2000 – 2009/2013)

OZON - AOT40-MJ - GEMIDDELD over 5 JAAR

Periode : MEI - JULI - 8-20 h MET

Berekening voor 100%-gegevens

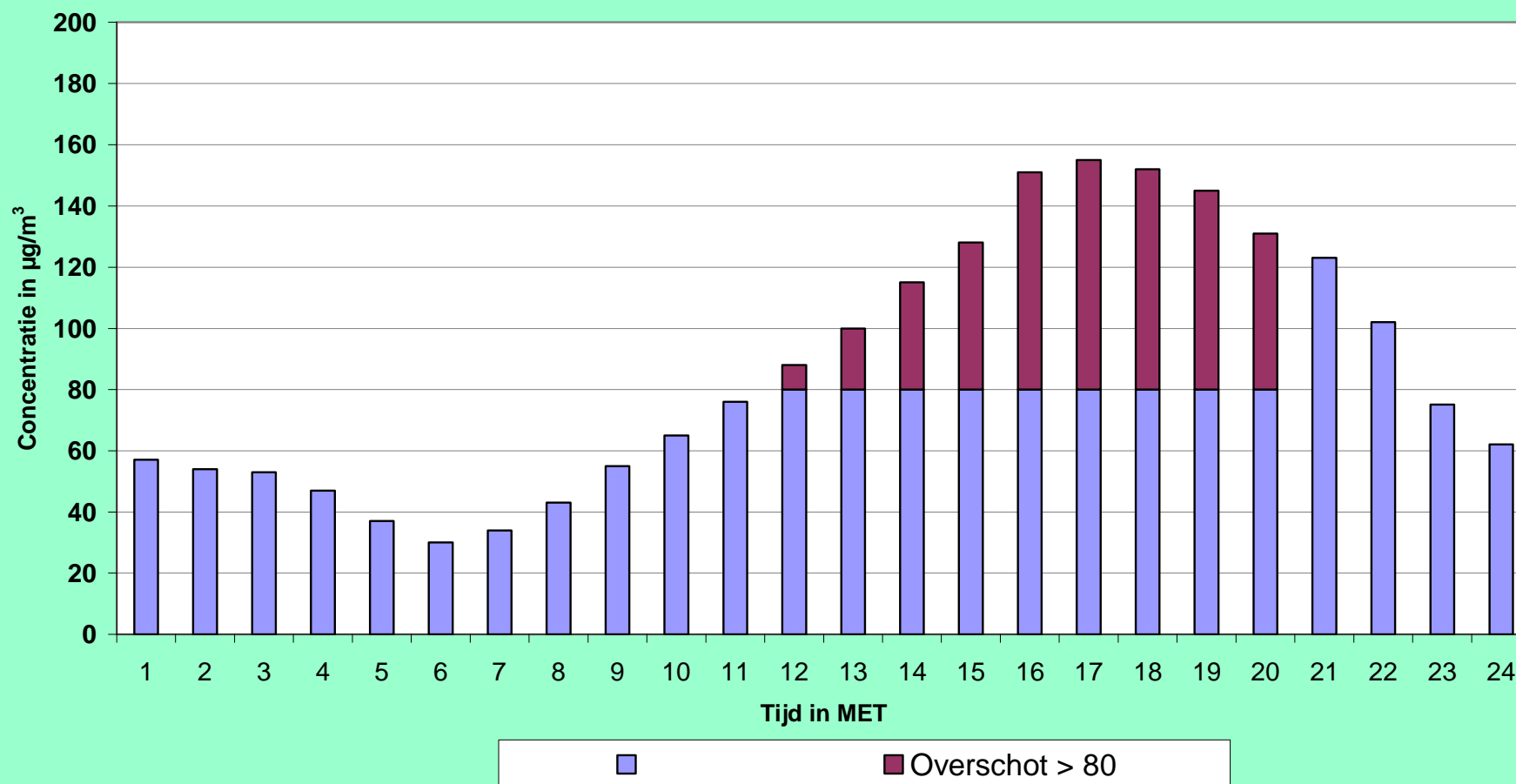

Molenbeek
  Berchem
  Ukkel
  Voorhaven
  EuroParl
  AOT_6000
  AOT_18000

O₃ - AOT40 (Principe Berekening)

AOT40 - *principe berekening*

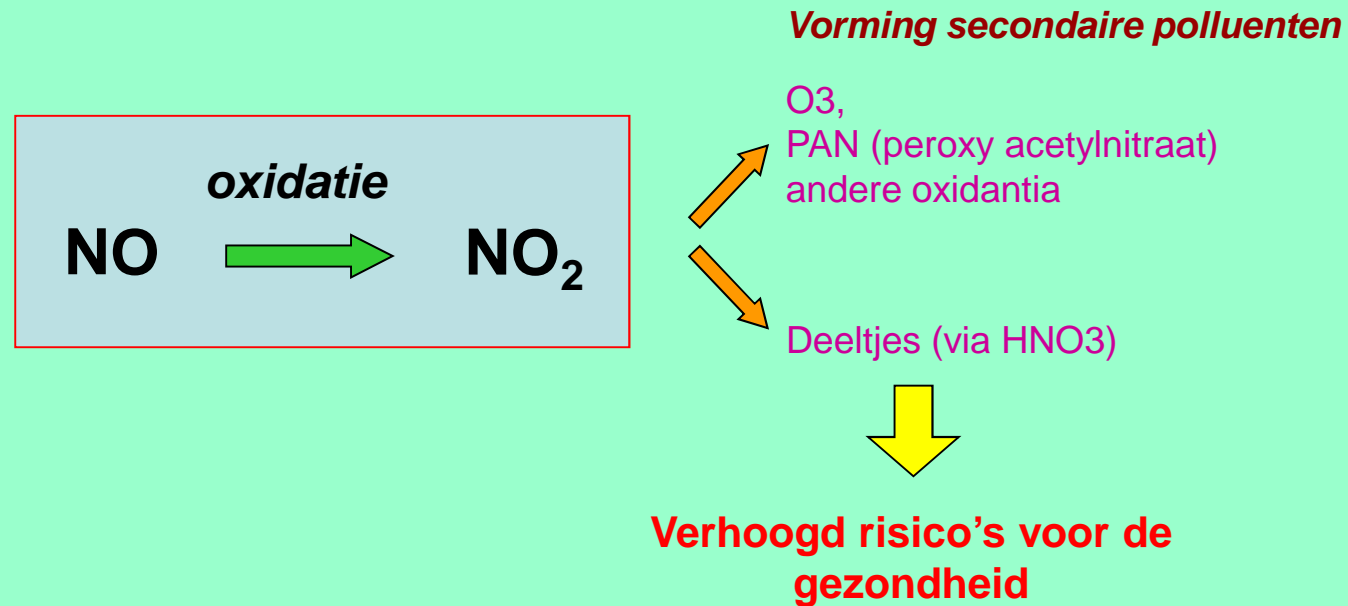
Overschotten boven 80 µg/m³ tussen 8 en 20 h MET

Stikstofoxides (NO en NO₂)

Gevormd bij verbrandingsprocessen met lucht

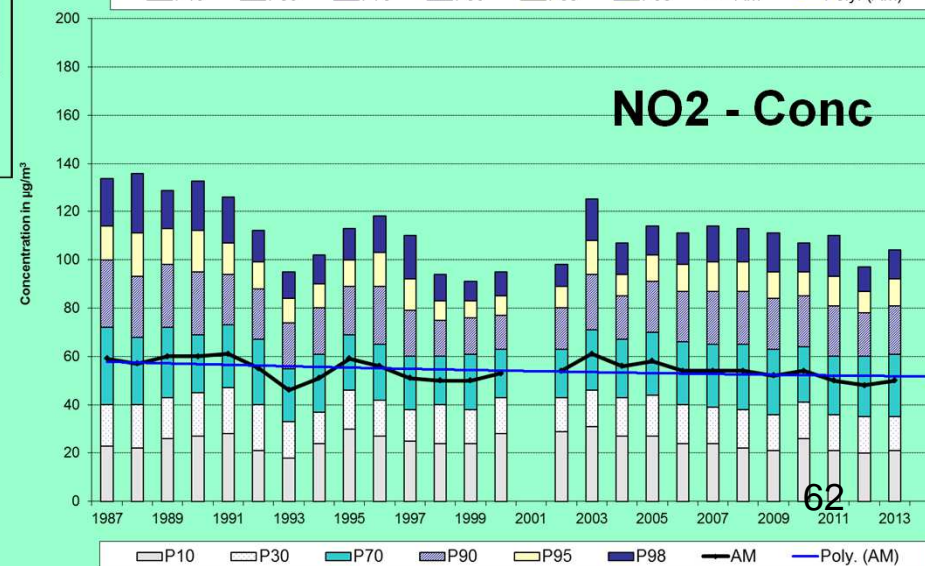
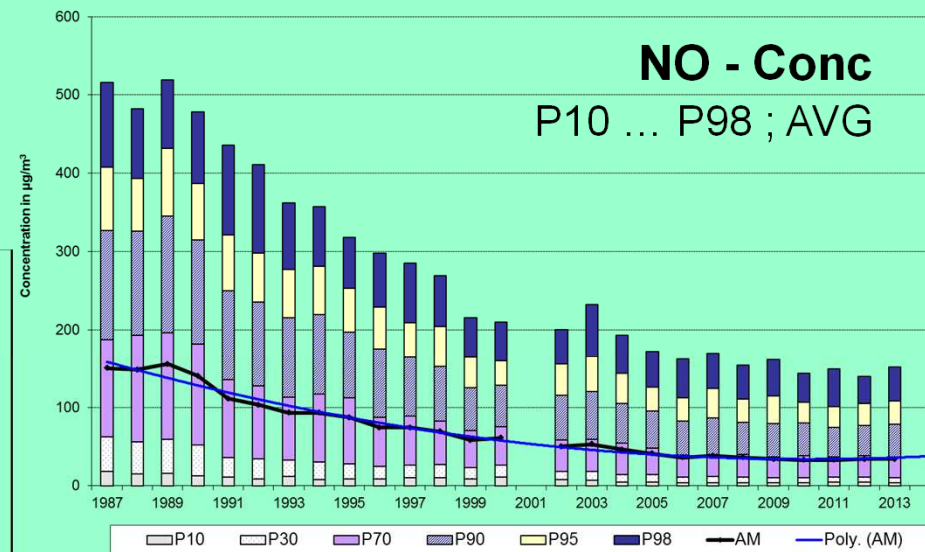
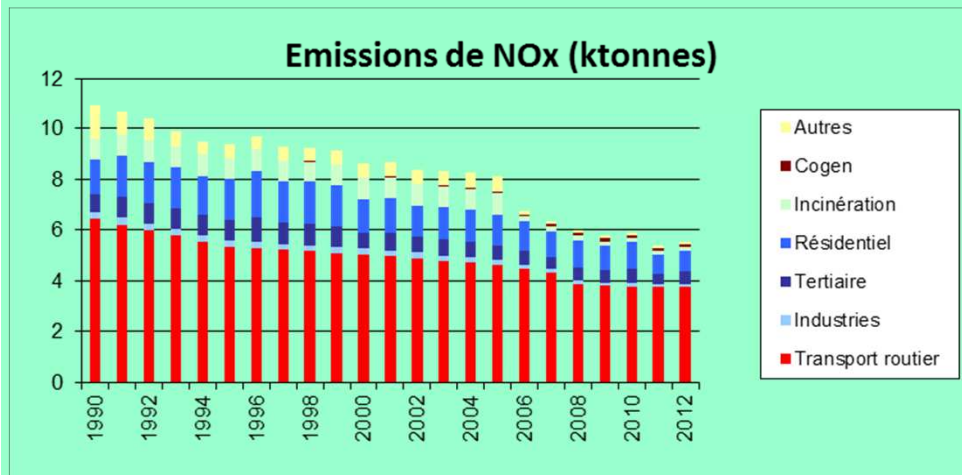
- bij hoge temperatuur (> 600° C) : stikstofmonoxide ⇒ (N₂ + O₂ → 2 NO)

- bij omgevingstemperatuur : stikstofdioxide ⇒ **NO₂** ⇒ impact op gezondheid
thermodynamisch de meer stabiele component

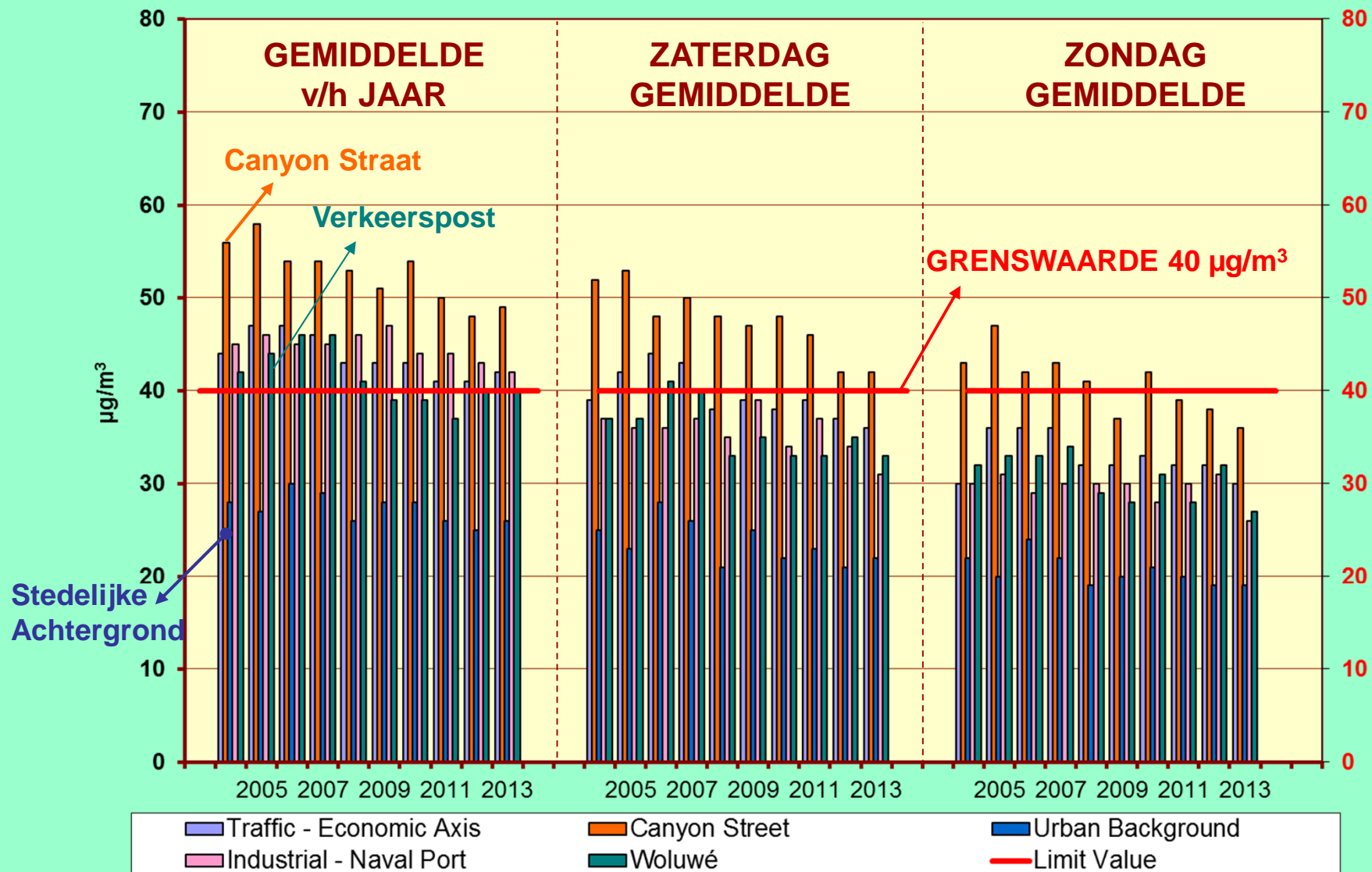
EVOLUTIE NO_x EMISSIES in BRUSSEL (1990-2012)

Concentratie uurwaarden NO en NO₂ te Elsene (1987-2013)

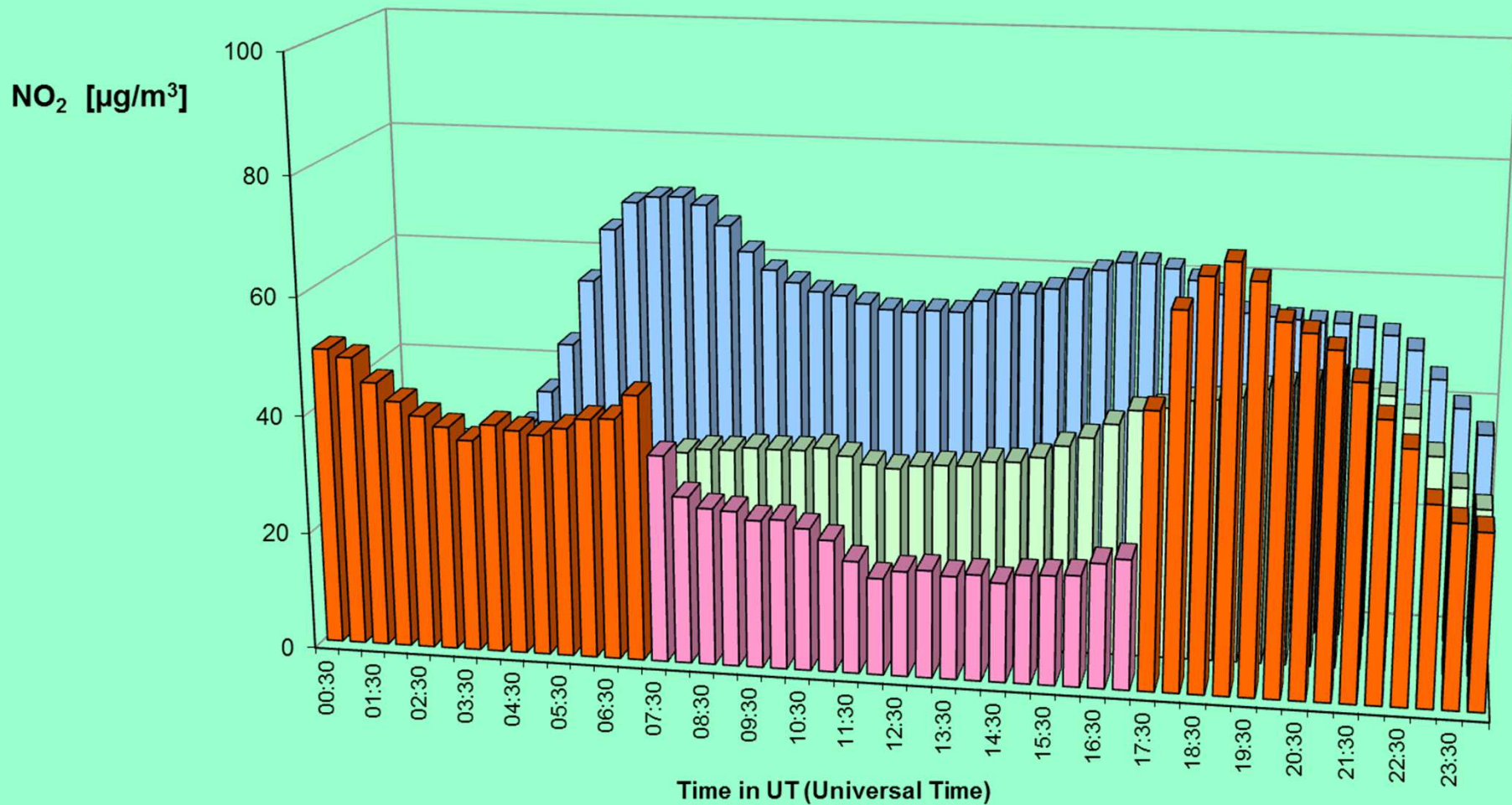
NO₂ : JAARGEMIDDELDE CONCENTRATIE (2004-2013)

GEMIDDELDE CONCENTRATIE op ZATERDAGEN en ZONDAGEN

NO₂ te ELSENE (2002-2013) – CANYON STRAAT

Gemiddelde 12 Autoluwe Zondagen – Gemiddelde Zondag – Gemiddelde Werkdag

■ Average "Car Free Sunday"

□ Average "Mean Sunday"

□ Average "Mean Weekday"

NO₂ – SLEUTELCOMPONENT !!!!

Aanwezig

- thermodynamisch de meer stabiele component onder de NO_x
- overal aanwezig // relatief hoge achtergrondconcentratie
- geen duidelijke verlaging van de concentratie (1989-2013)
ondanks 20 jaar emissievermindering NO_x
- evolutie wagenpark (diesel ~20% in 1989 → ~60% in 2013)
geen **dé-NO_x** op diesel (Euro 6 - 2013/2014)
hogere **NO₂/NO_x** ratio & toename (tunnel 0.12 → 0.20)
gemiste kans directe NO₂ uitstoot van het verkeer met ca.
35% te verminderen (naleving GW in verkeerspost !!!)

Uitdaging

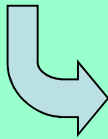
de actuele NO₂ concentraties significant te verminderen
potentieel (autoluwe dagen) – emissiereductie in Brussel
→ NO_x emissievrij verkeer ??

Problemen

gezondheid – precursor ozon - secundair aerosol (nitraten)
EU grenswaarden NO₂ en PM10 ?? – streefwaarde O₃ ??

Oorsprong PM10-deeltjes

Emissies van natuurlijke oorsprong

Directe uitstoot : pollen, zeezout, vulkaanuitbarsting, bosbranden, opwaaien van grovere deeltjes (2,5-10 μm)...

Antropogene emissies

Directe uitstoot (primaire pollutanten): verkeer, industrie, verwarming, landbewerking, etc ...

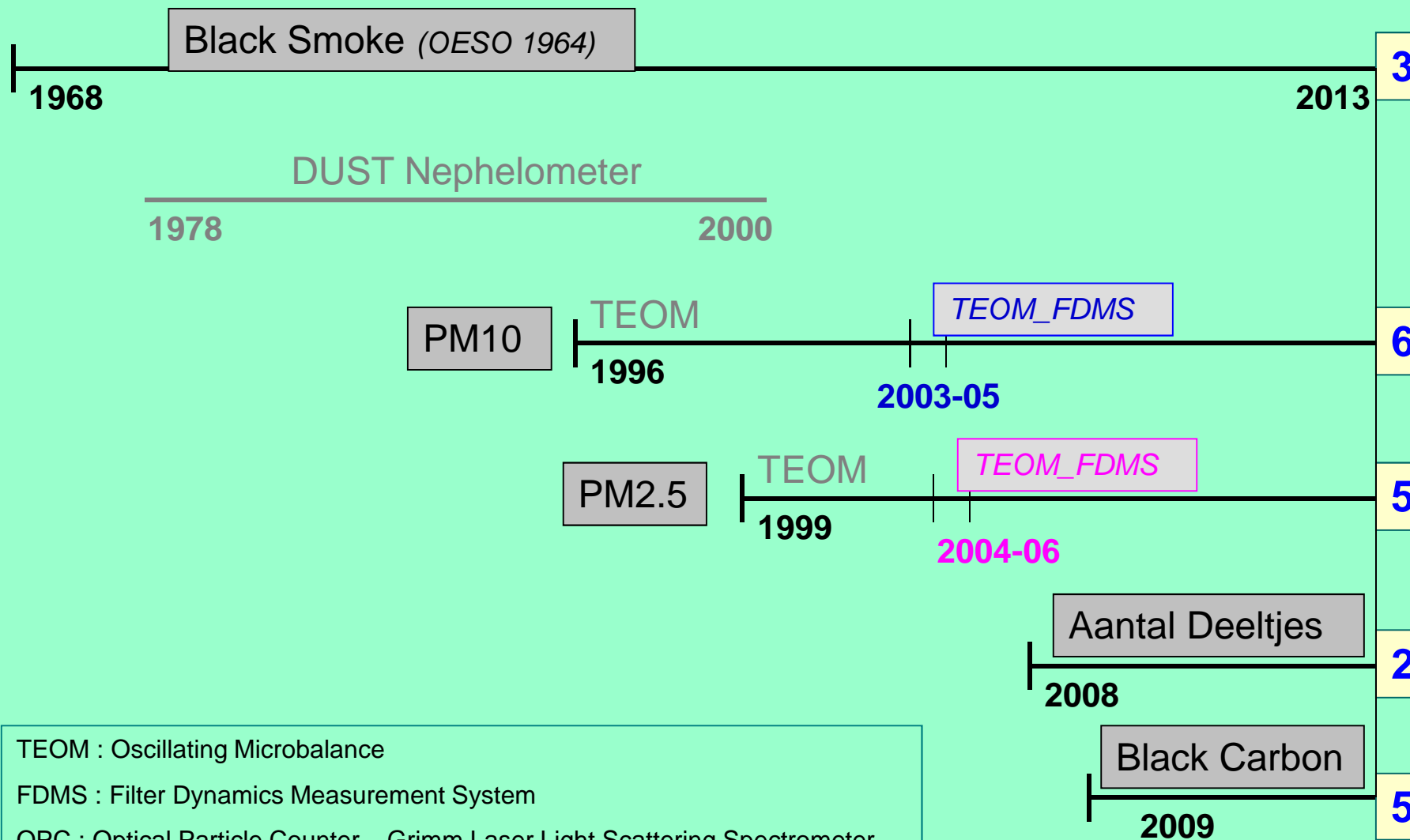

Indirecte uitstoot (secondaire pollutanten) : in de lucht gevormd vanuit andere pollutanten (NH_3 , SO_2 , NO_2)

Opnieuw in suspensie brengen van grovere deeltjes (2,5 -10 μm) door de turbulenties van het verkeer

Chronologie van de PM metingen in Brussel

TEOM : Oscillating Microbalance

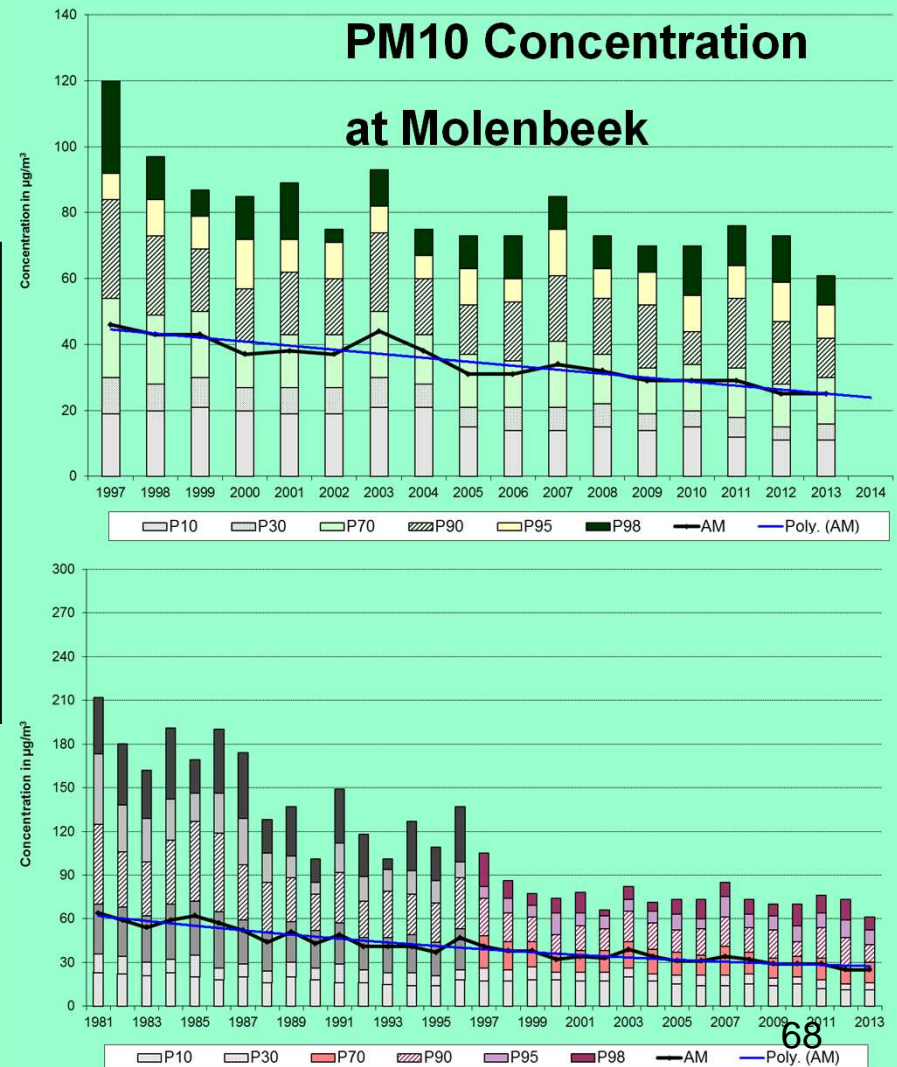
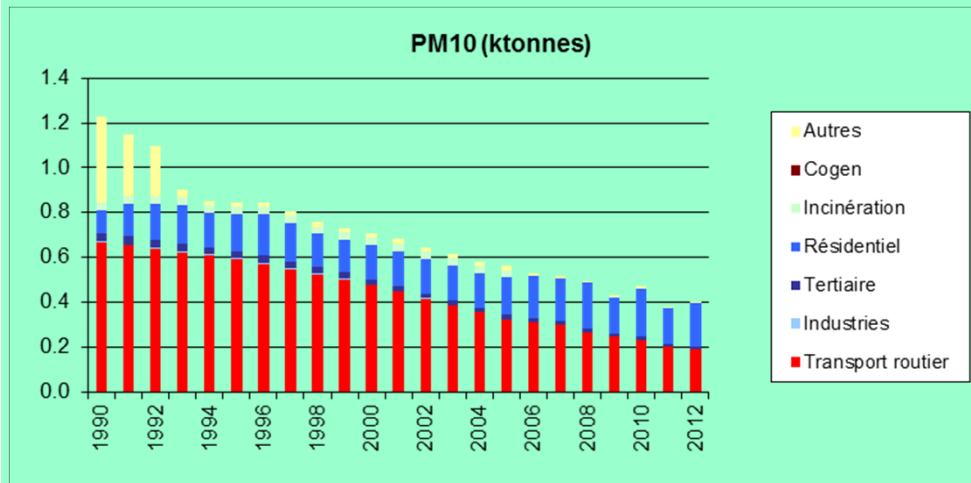
FDMS : Filter Dynamics Measurement System

OPC : Optical Particle Counter – Grimm Laser Light Scattering Spectrometer

BC : Aethalometer Magee Scientific

EVOLUTIE PM10 EMISSIES in BRUSSEL (1990-2012)

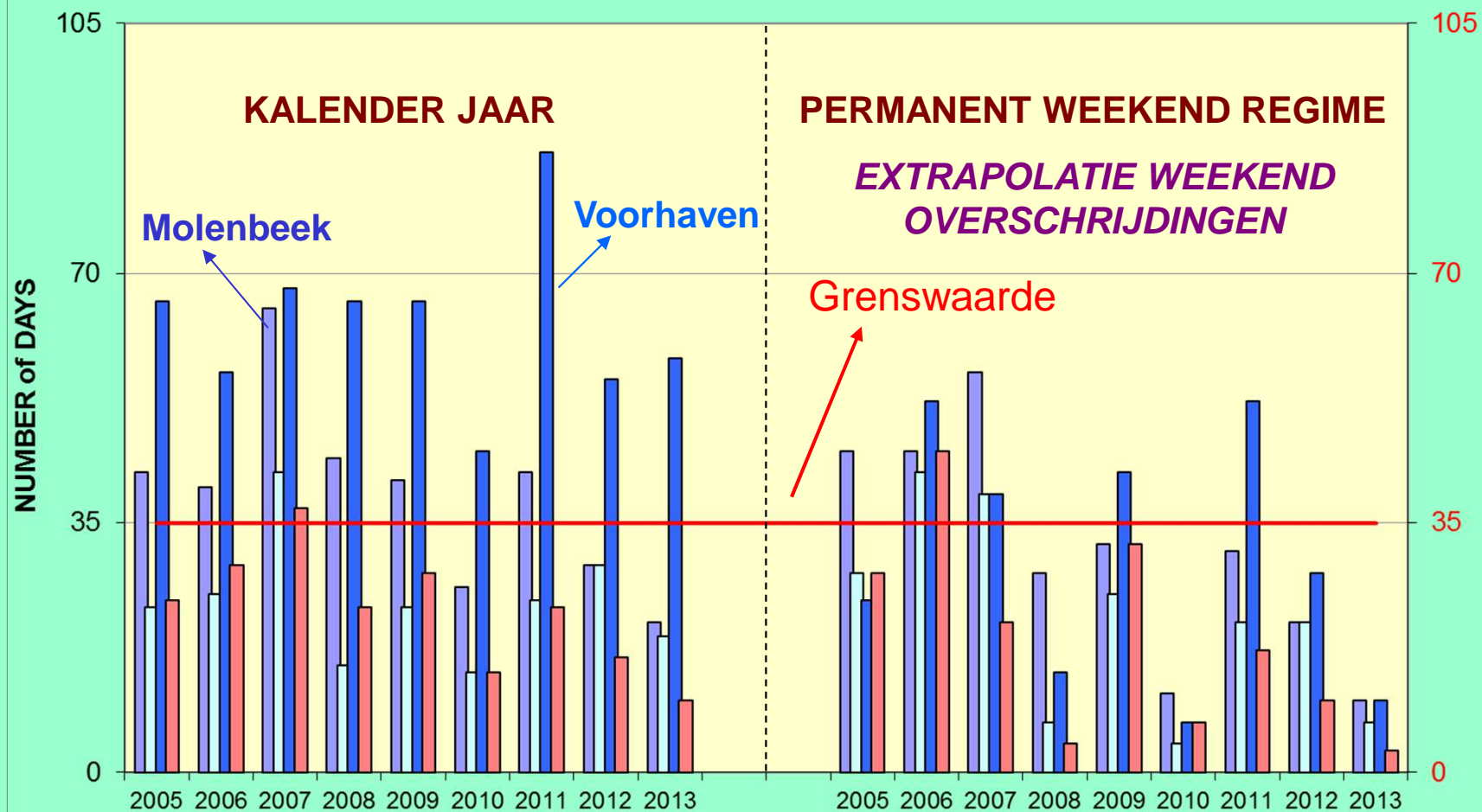
PM10 CONCENTRATIE (1997-2013) – *Estimation* (1981-2013)

PM10 – AANTAL DAGEN OVERSCHRIJDING (2005 – 2013)

& *Extrapolatie* van WEEKEND OVERSCHRIJDINGEN

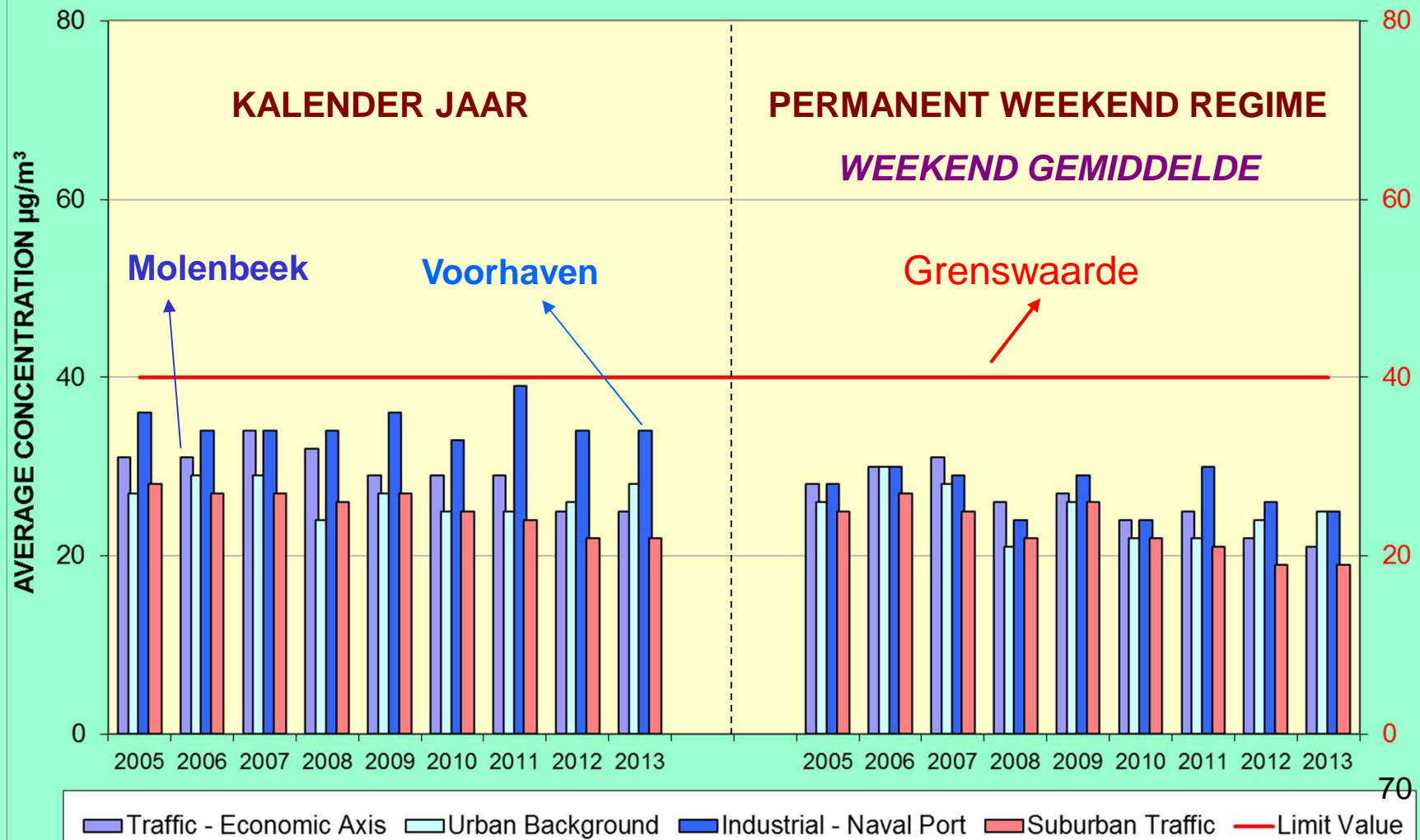
GRENSWAARDE – Max. 35 dagen/jr met PM10 dagwaarde > 50 µg/m³

PM10 – JAARGEMIDDELDE CONCENTRATIE (2005 – 2013)

& *GEMIDDELDE tijdens WEEKENDDAGEN*

GRENSWAARDE – JAARGEMIDDELDE PM10 :: 40 µg/m³

Aanvraag uitstel PM10 deadline tot 2011 niet toegestaan
Emissie Reductie onvoldoende (geen LEZ of rekening rijden)
Emissie Inventaris BHG – wegverkeer ~ 70% lokale PM emissies

PM Problematiek veel complexer

“Massaconcentratie” < ?? > “Verkeersdichtheid”

Deeltjes Wegverkeer – beperkte bijdrage in overall PM Massa

- **ruimtelijke concentratiegradiënt eerder gering** (centrum - rand)
- **genormaliseerd weekprofiel concentraties** (PM – NO – NO₂)
  - geringe concentratievermindering voor PM massa tijdens het weekeinde
- **hoge PM massa en PNC** (minder verkeer - weekeinde, feestdagen, nacht)
- **ervaring Autoluwe Zondagen** (2006, 2009)
- **verschil in de dynamische evolutie van PM en NO/NO₂ concentratie**

PM10 – HOGE CONCENTRATIE

Meteorologische condities slechte verspreiding - temperatuursinversie
- lage windsnelheid

(November → Maart - Maart 2007 // December 2007
Februari 2008 // Januari 2009

hoge concentraties & overschrijdingen op meerdere plaatsen
accumulatie effect – toenemend belang van de lokale emissies

Vorming secondair aërosol

massieve bron NH_3 (mest) – (Maart/April & September/Okttober)
matige temperatuur (5-20°C) en hoge vochtigheidsgraad (>80% RH)
vorming ammoniumnitraat - April 2007 // Oktober 2007 // April 2009
hoge concentraties & overschrijdingen op meerdere plaatsen
PM_{2,5} vertegenwoordigt ~ 80 tot 90% of PM₁₀ massa concentratie

(Terug) in Suspensie brengen van de grovere fractie (2,5 – 10 µm)

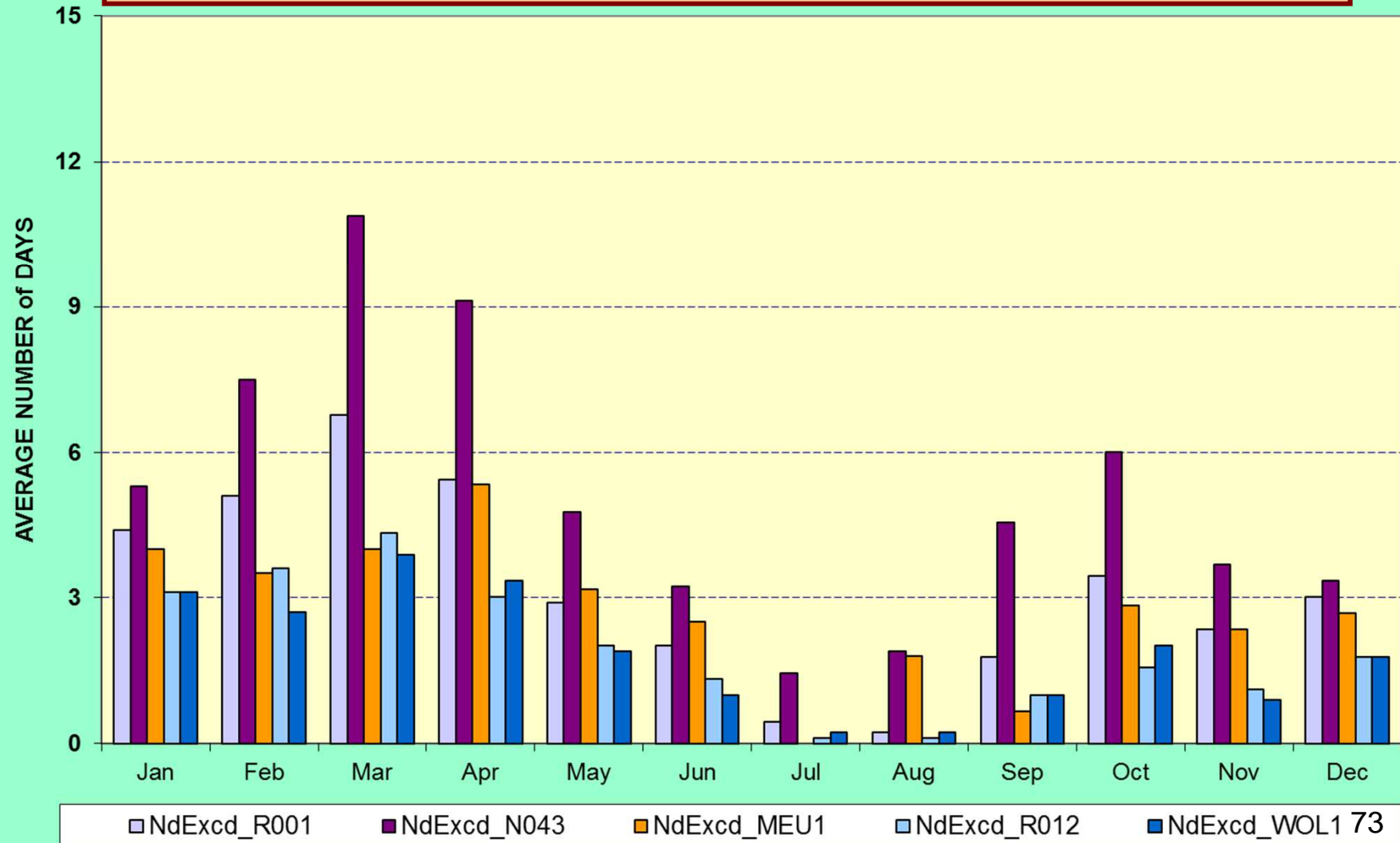
droge lucht – oostelijke sector
local bron / activiteit

(terug in) suspensie door wind of zwaar verkeer

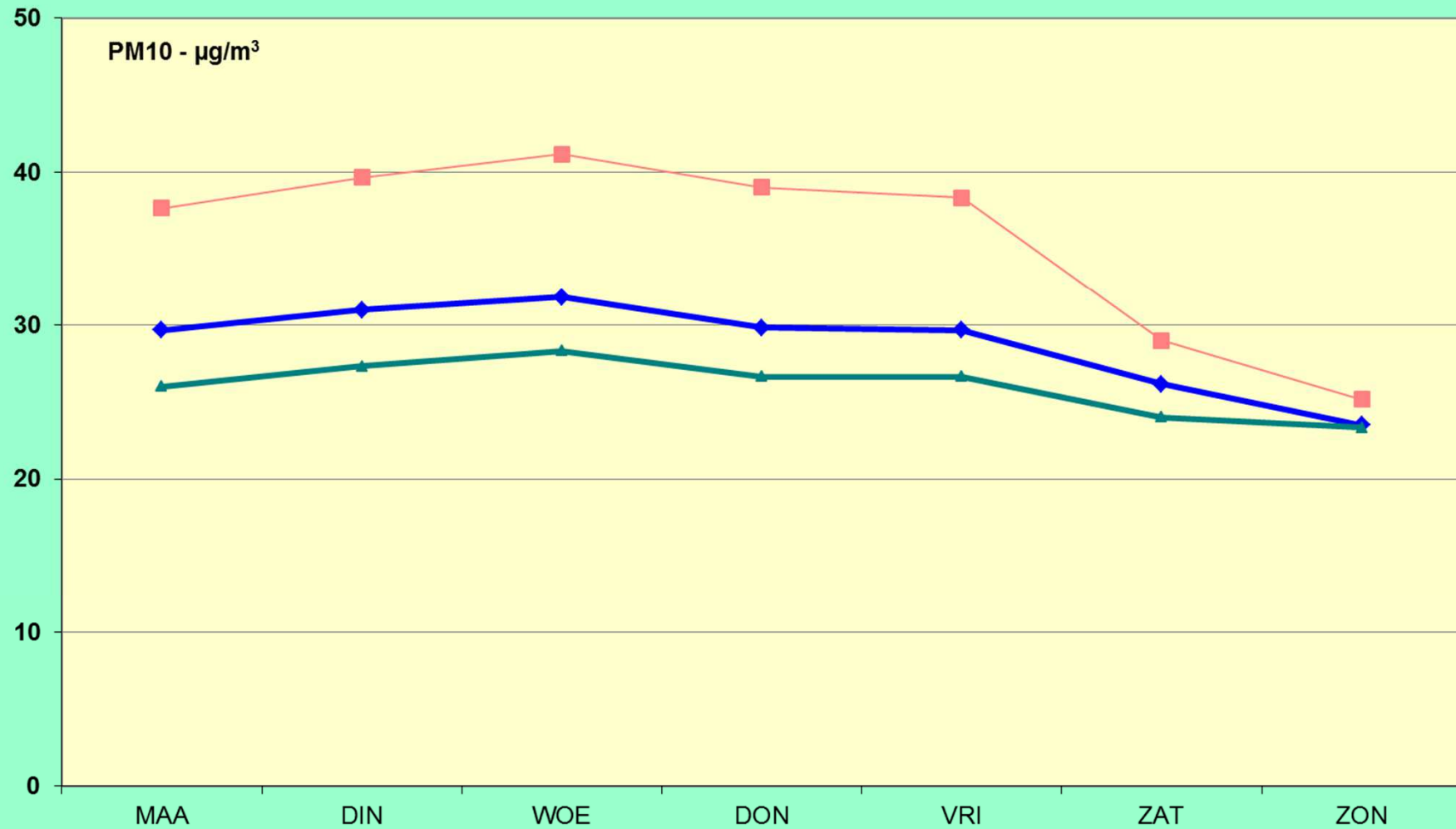
PM10 – GEMIDDELD AANTAL OVERSCHRIJDINGEN per MAAND (2005 -2013)

Molenbeek – Voorhaven – Meudon Park – Ukkel - Woluwe

PM10 – CENTRUM , RAND en INDUSTRIE

PERIODE : 2008 - 2013

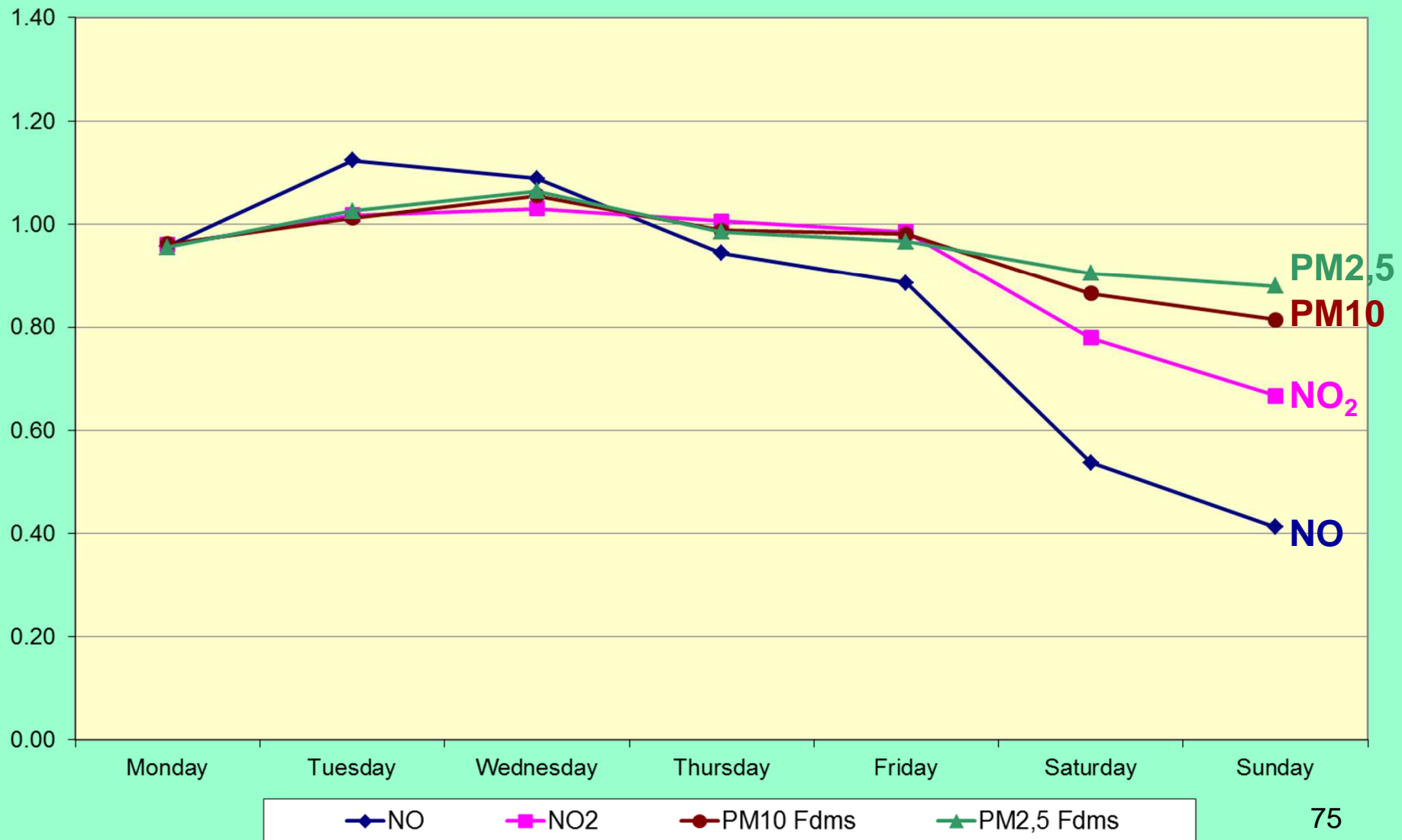
◆ Traffic Economic Axis

◆ Urban Background

◆ Industrial - Naval Port

Genormaliseerd WEEKPROFIEL NO, NO₂, PM10 en PM2,5

PERIODE : 2008-2013 – Gemiddelde van 5 Meetpunten

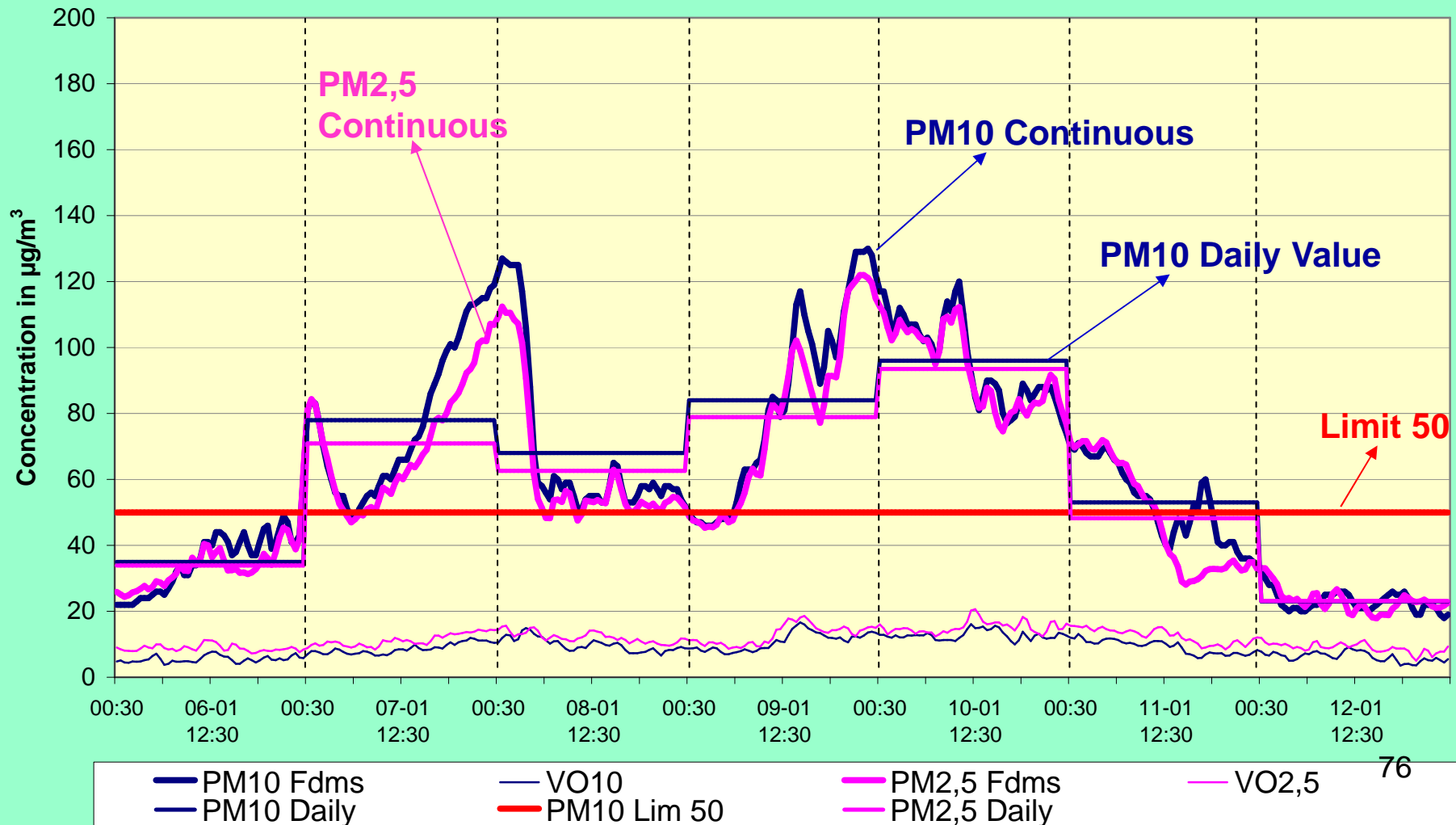

PM10 – PM2,5 – Meteo GERINGE VERSPREIDING

Dinsdag 06 – Maandag 12 Januari 2009

R001 - Evolution "PM10-FDMS" , "PM2,5-FDMS" and VOLATILE Fraction

Period : Tuesday 06 - Monday 12 January 2009

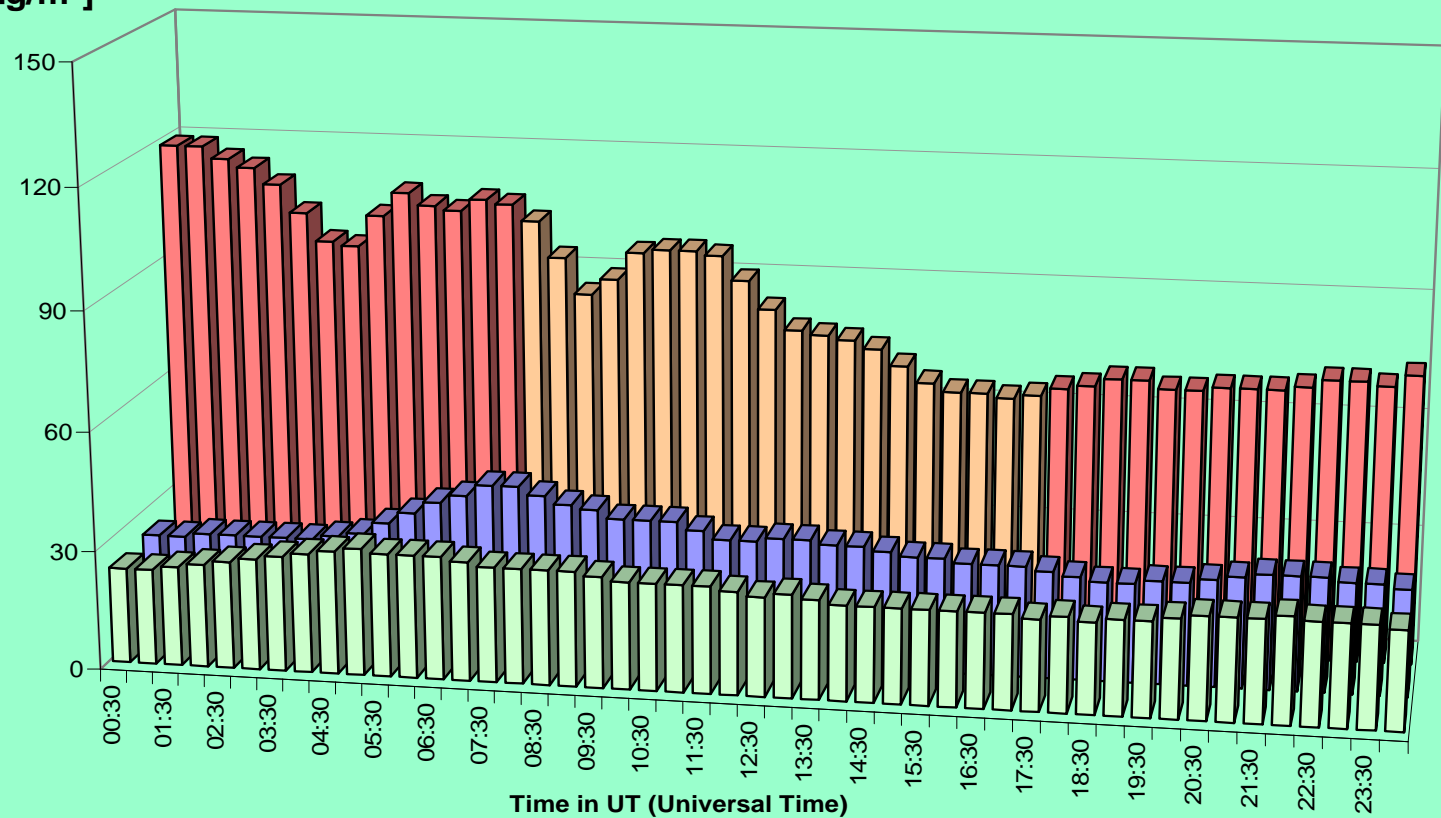
PM10 te MOLENBEEK

Gemiddelde Zondag – Gemiddelde Werkdag –
Autoluwe Zondag 17/09/2006

R001 : Molenbeek
Car Free Day, Mean Sunday and Mean Weekday
1 May - 16 September 2006

CAR FREE 2006

PM10_Fdms [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

□ Mean Sunday   □ Mean Weekday   □ Car Free Sunday 17/09/2006

PM2,5 te MOLENBEEK

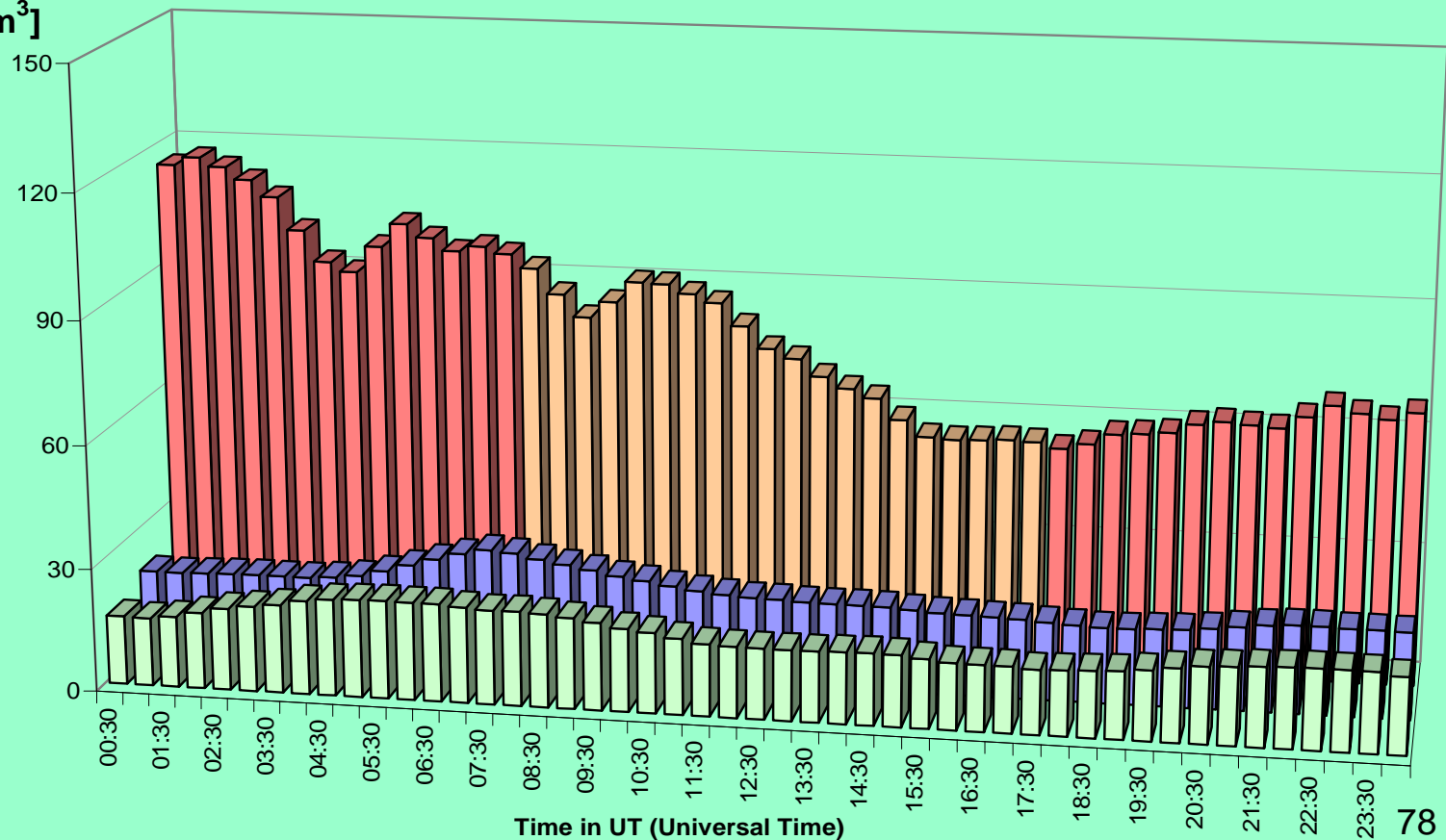
Gemiddelde Zondag – Gemiddelde Werkdag –
Autoluwe Zondag 17/09/2006

R001 : Molenbeek

Car Free Day, Mean Sunday and Mean Weekday
1 May - 16 September 2006

CAR FREE 2006

PM2,5_Fdms
[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

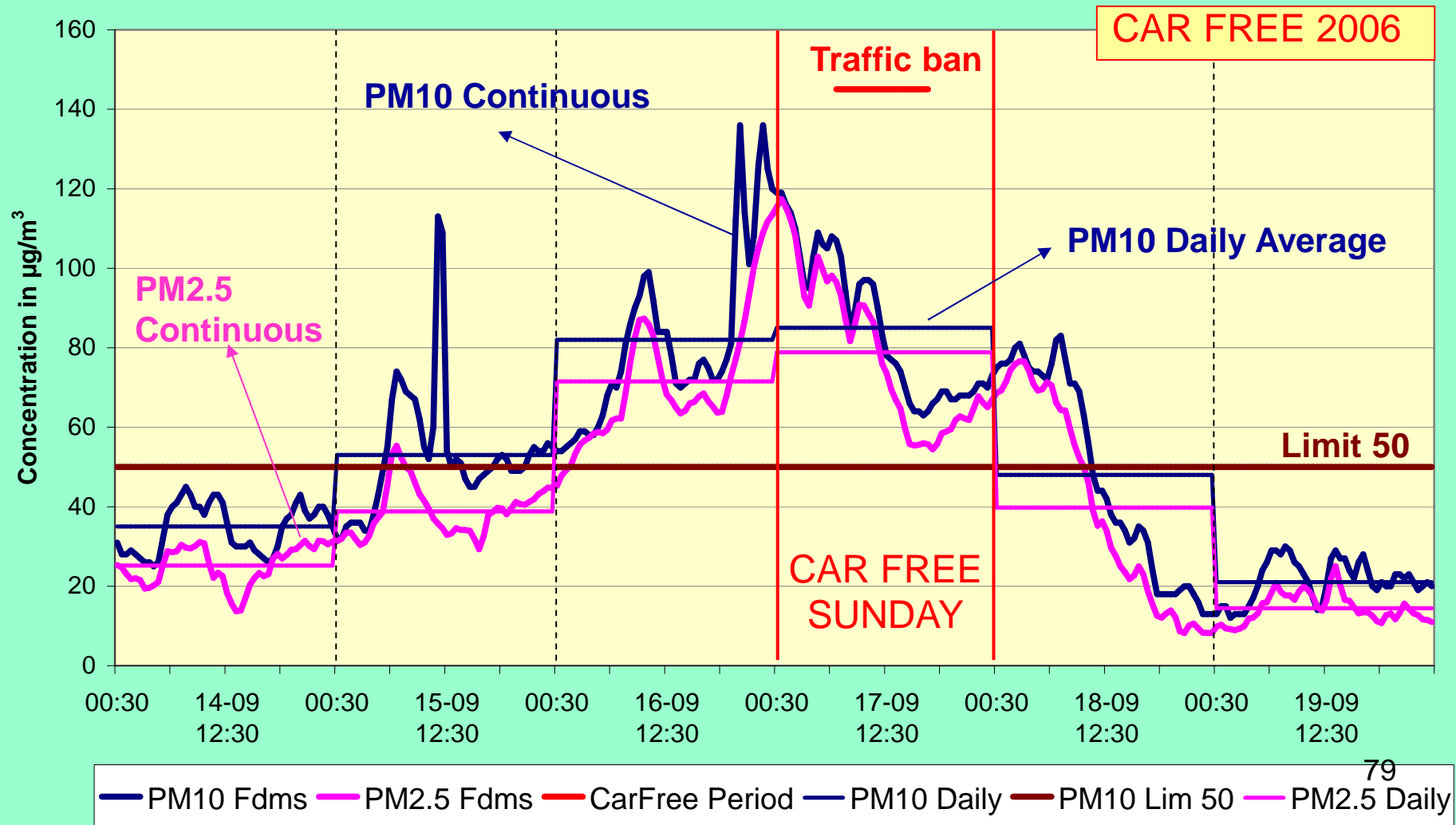
□ Mean Sunday   □ Mean Weekday   □ Car Free Sunday 17/09/2006

PM10 – PM2.5 – AUTOLUWE ZONDAG 2006

Donderdag 14 – Dinsdag 19 September 2006

R001 - Evolution "PM10-FDMS" and "PM2.5-FDMS"

Period : Thursday 14 - Tuesday 19 September 2006

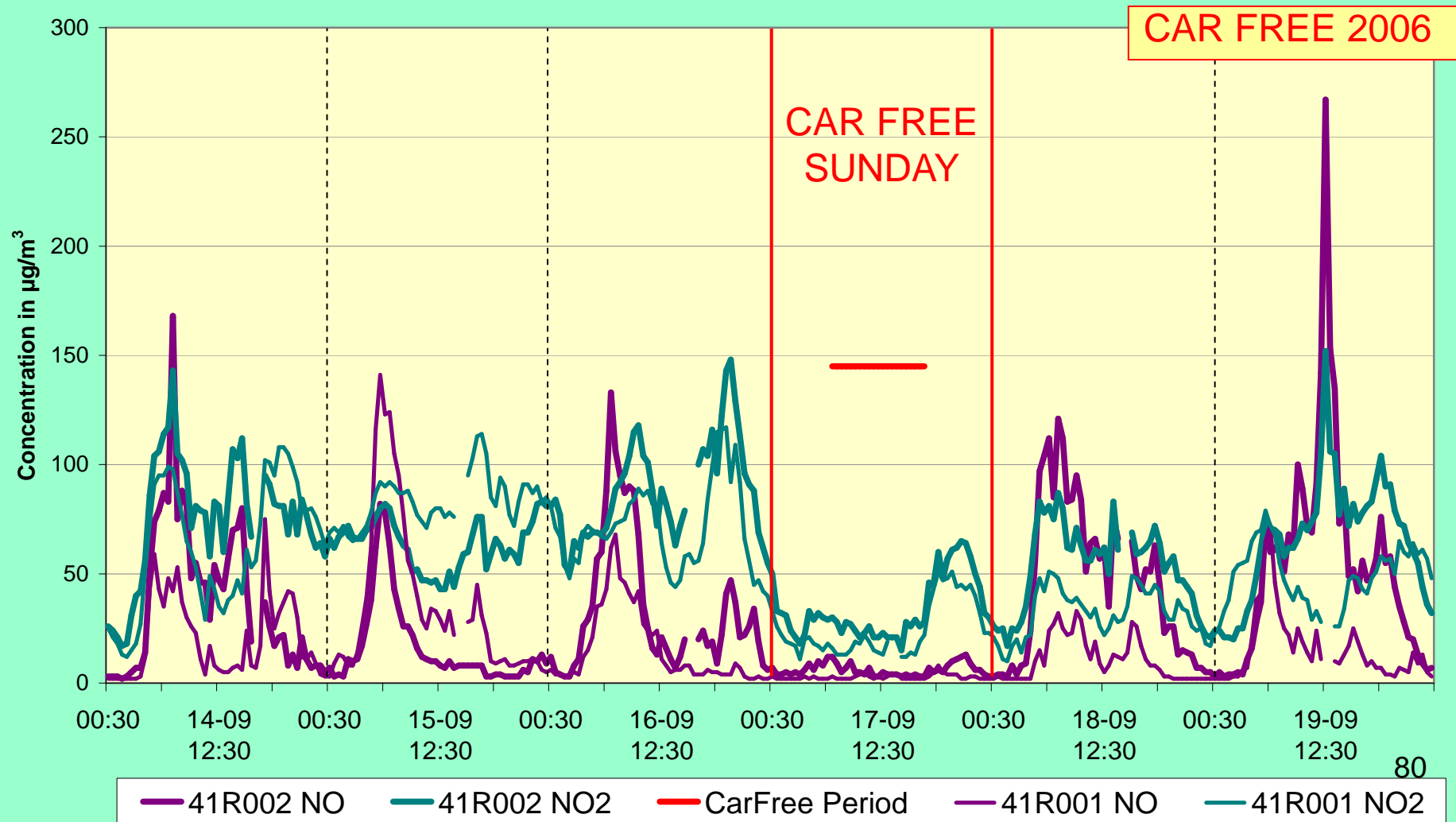

NO – NO₂ – AUTOLUWE ZONDAG 2006

Donderdag 14 – Dinsdag 19 September 2006

R001 and R002 - Evolution NO and NO₂

Period : Thursday 14 - Tuesday 19 September 2006

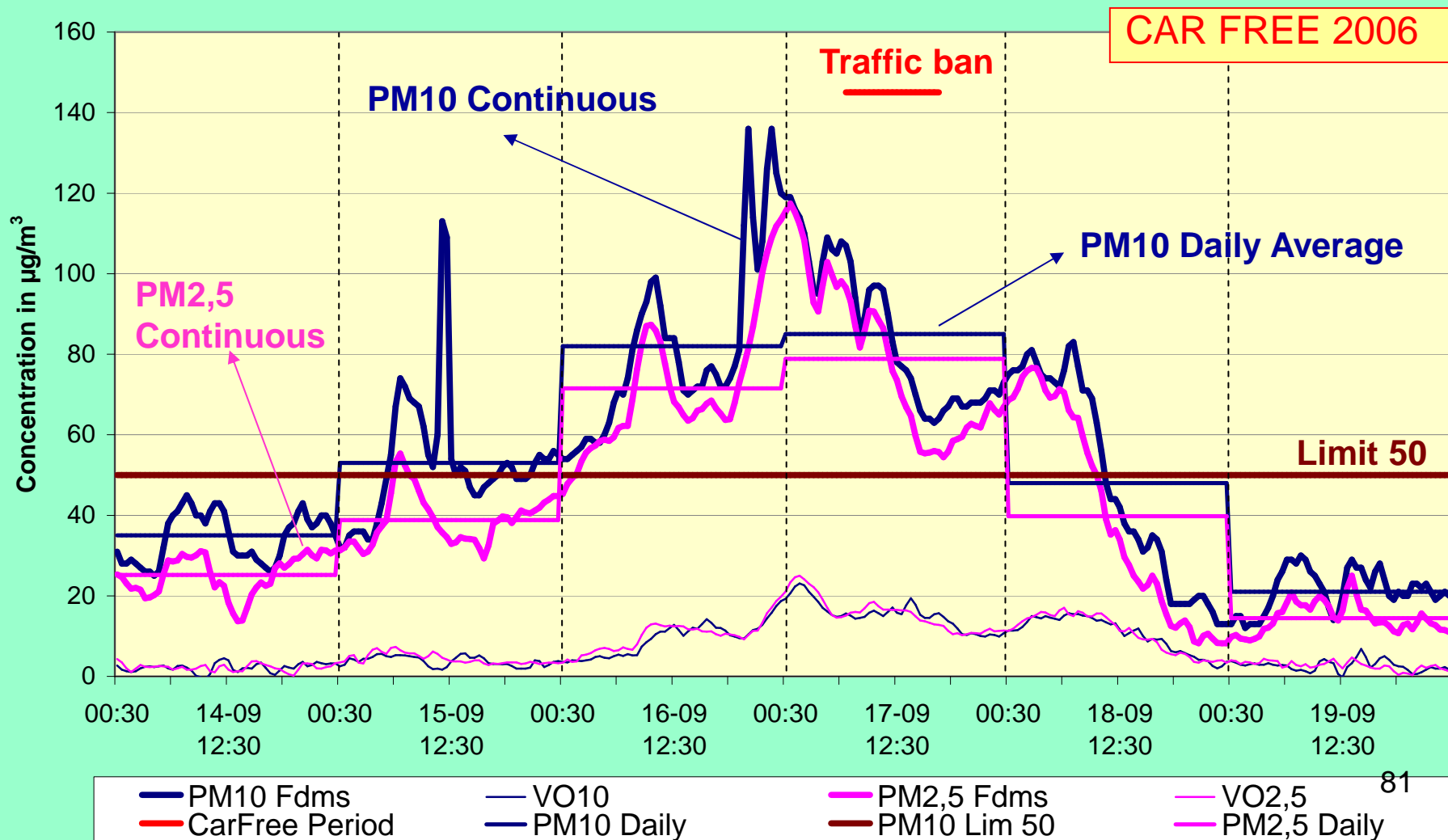

PM10 – PM2,5 – Vorming SECONDAIR AËROSOL

Donderdag 14 – Dinsdag 19 September 2006

R001 - Evolution "PM10-FDMS" , "PM2,5-FDMS" and VOLATILE Fraction

Period : Thursday 14 - Tuesday 19 September 2006

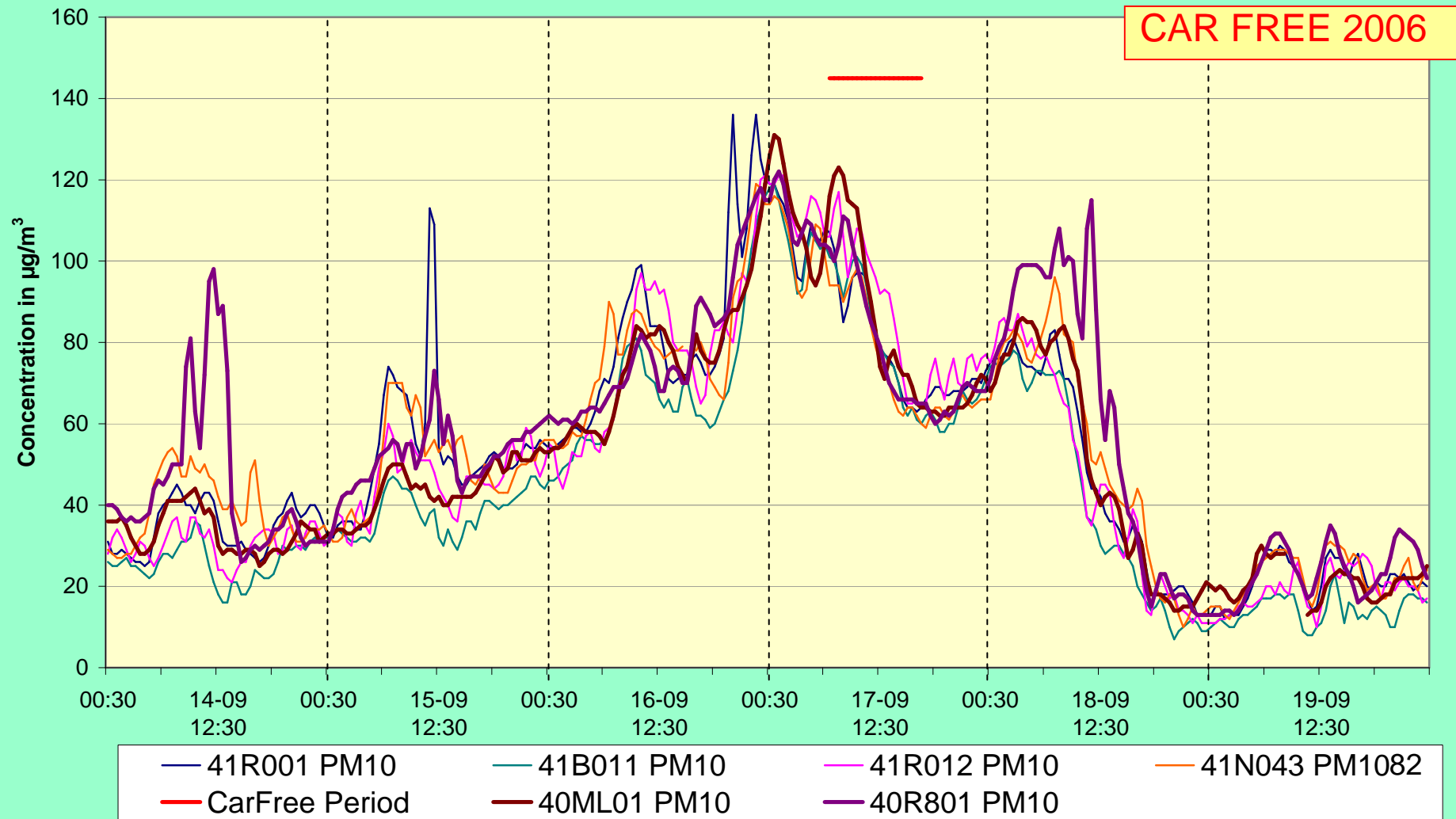

PM10 - BRUSSEL – ANTWERPEN - MECHELEN

Donderdag 14 – Dinsdag 19 September 2006

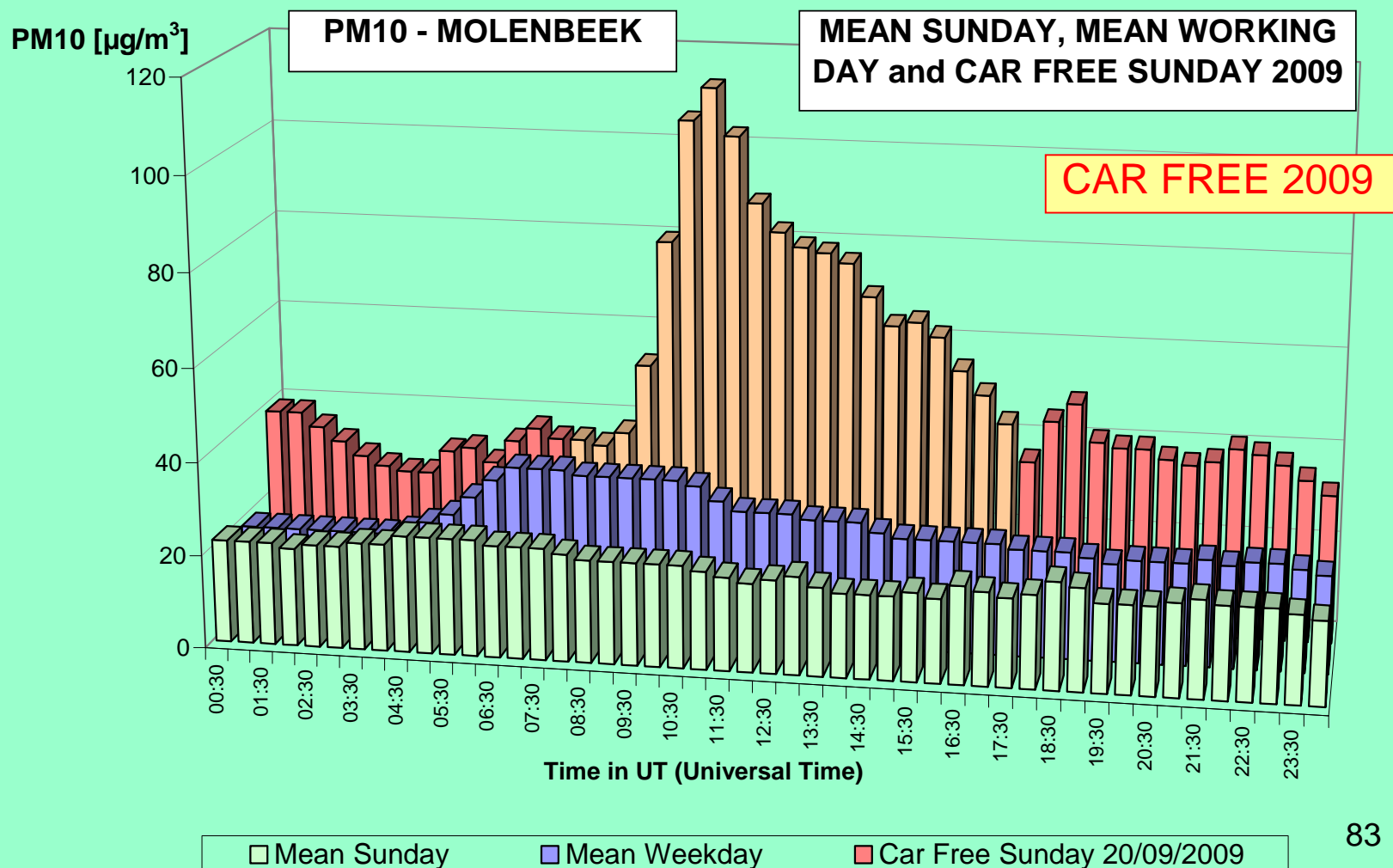
Evolution "PM10-FDMS" in BRUSSELS, MECHELEN and ANTWERP

Period : Thursday 14 - Tuesday 19 September 2006

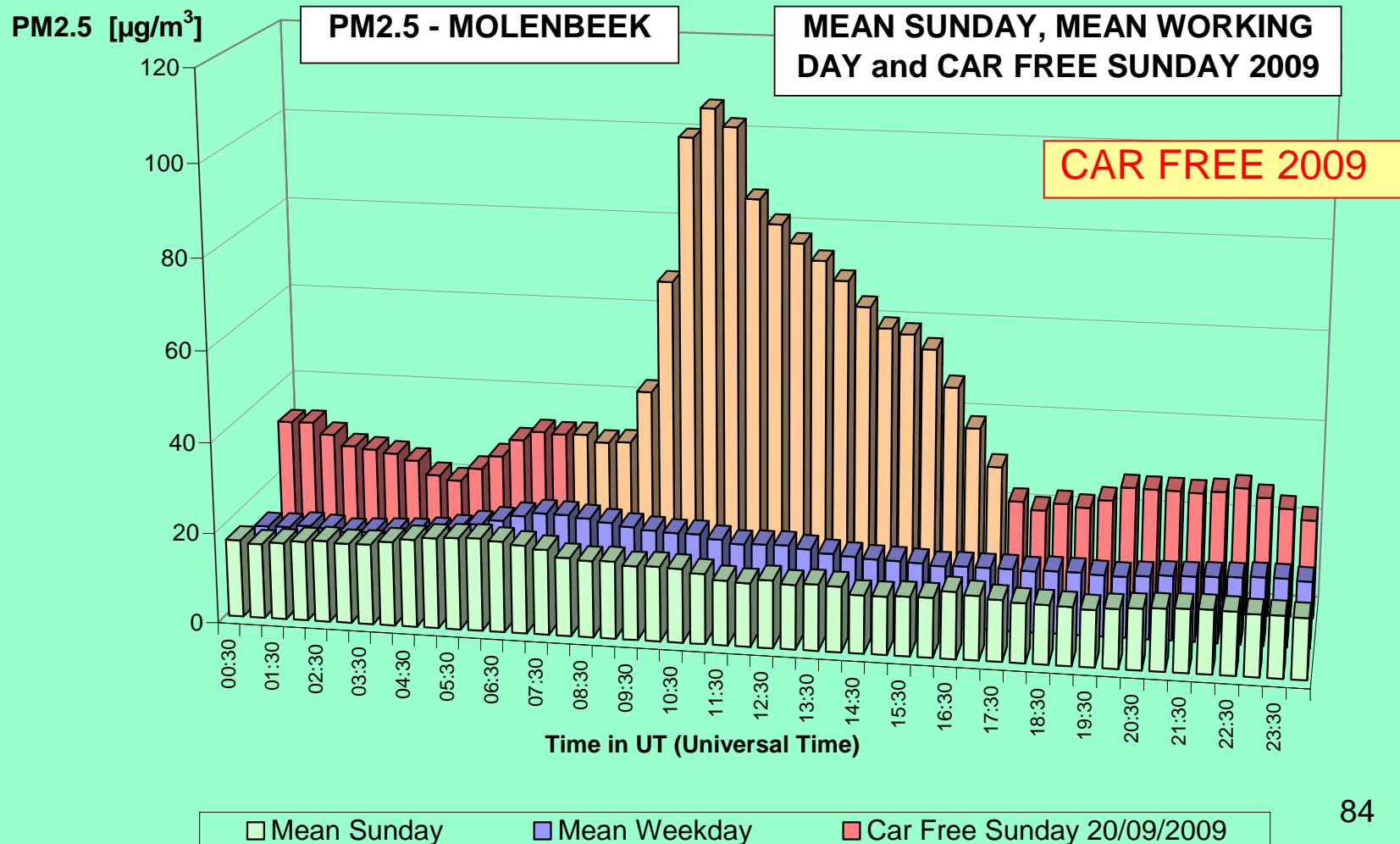
PM10 te MOLENBEEK

Gemiddelde Zondag – Gemiddelde Werkdag –
Autoluwe Zondag 20/09/2009

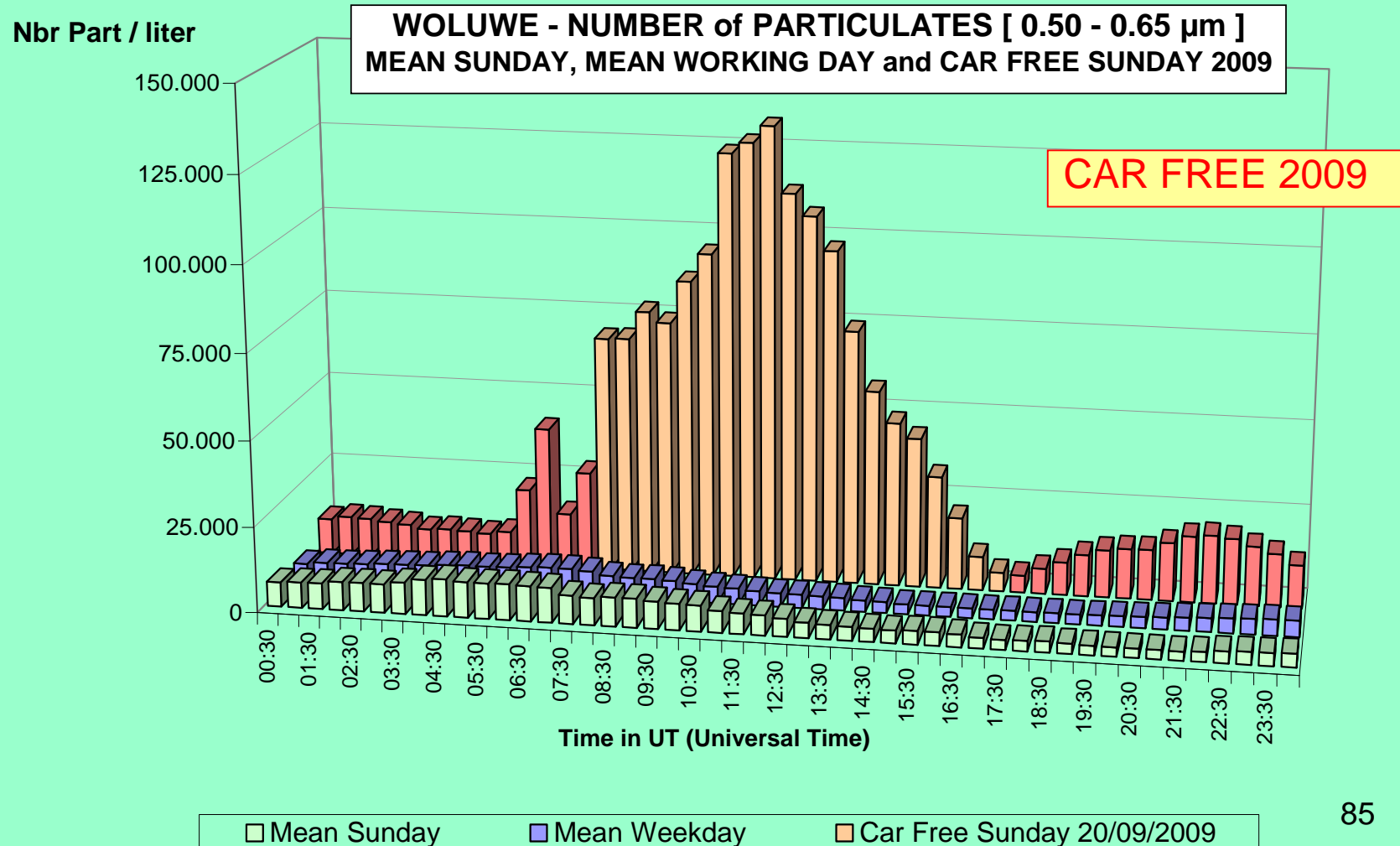
PM2,5 te MOLENBEEK

Gemiddelde Zondag – Gemiddelde Werkdag –
Autoluwe Zondag 20/09/2009

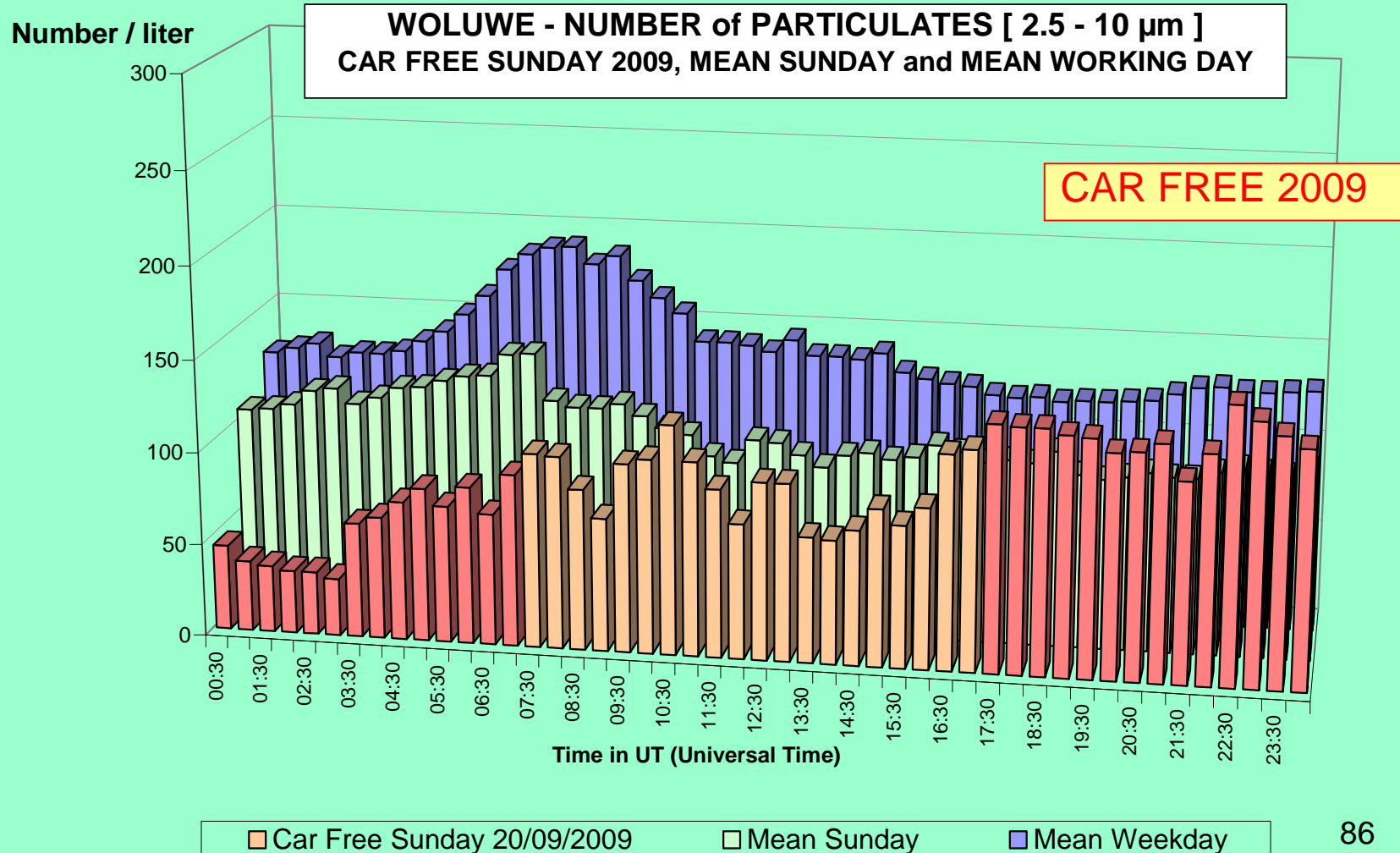
WOLUWE : AANTAL DEELTJES [0,50-0,65 µm]

Gemiddelde Zondag – Gemiddelde Werkdag –
Autoluwe Zondag 20/09/2009

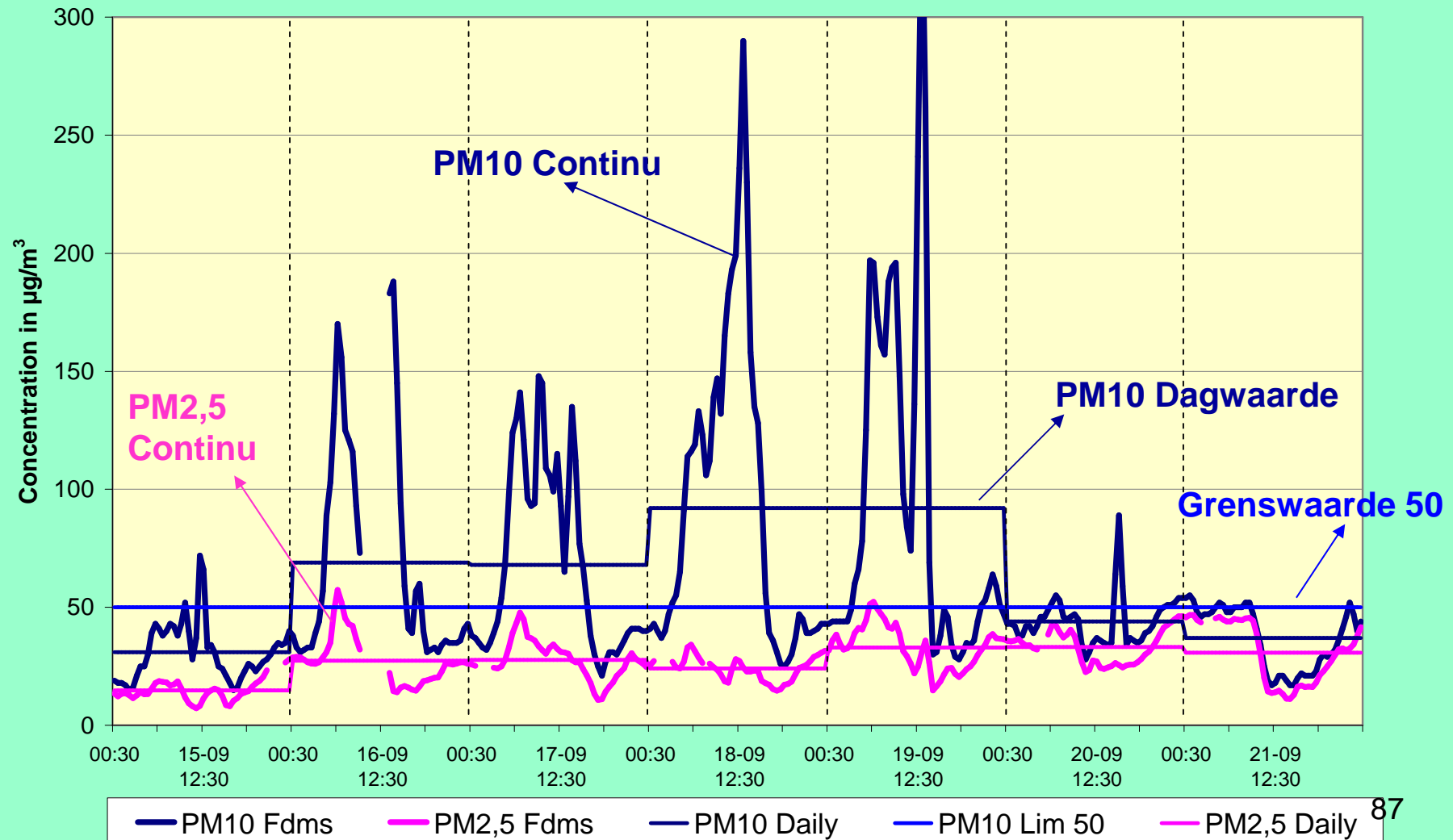
WOLUWE : AANTAL DEELTJES [2,5-10 μm]

Gemiddelde Zondag – Gemiddelde Werkdag –
Autoluwe Zondag 20/09/2009

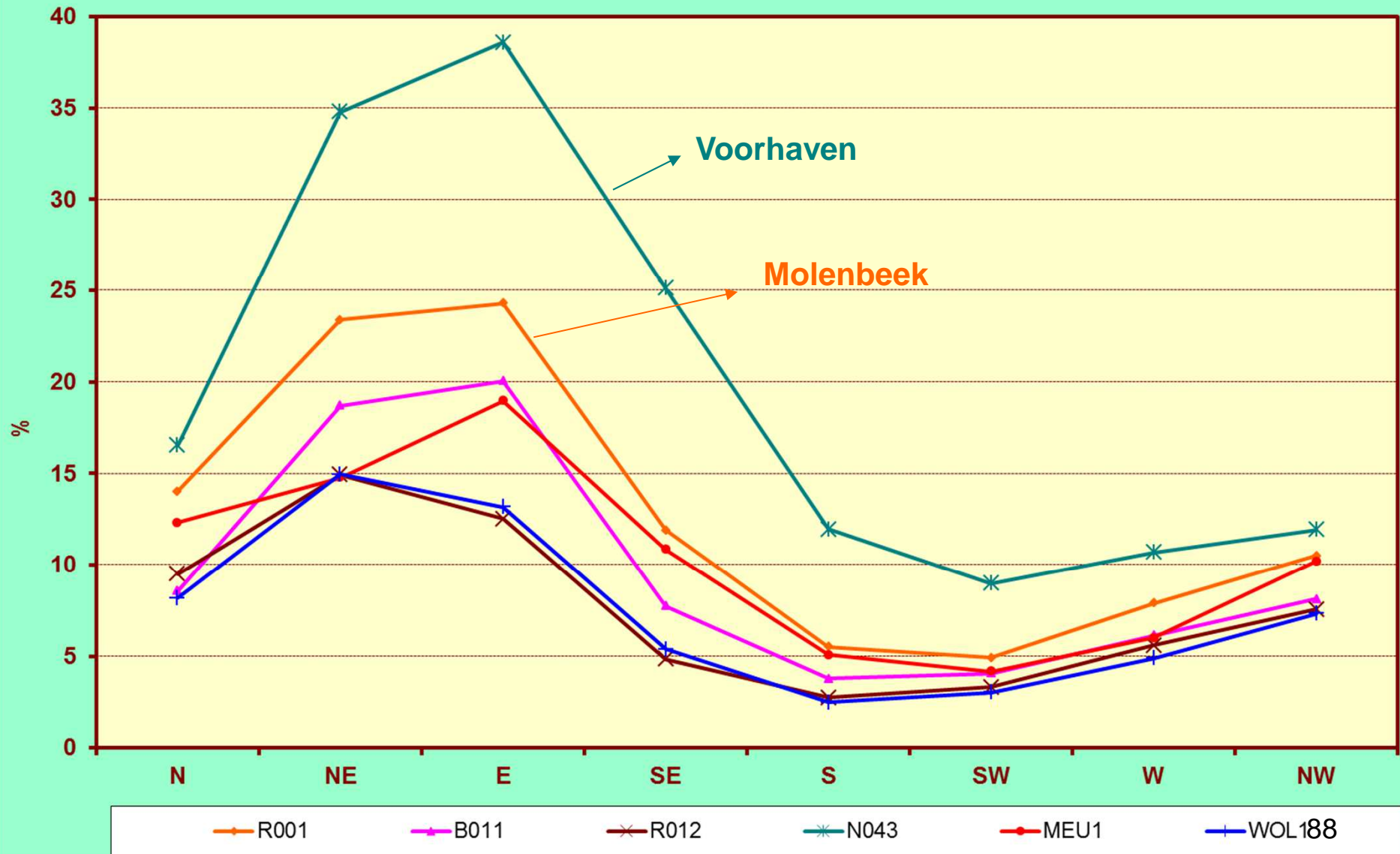

PM10 – PM2,5 – GROVERE DEELTJES (2,5-10 µm)

N043 : Maandag 15 – Zondag 21 September 2008

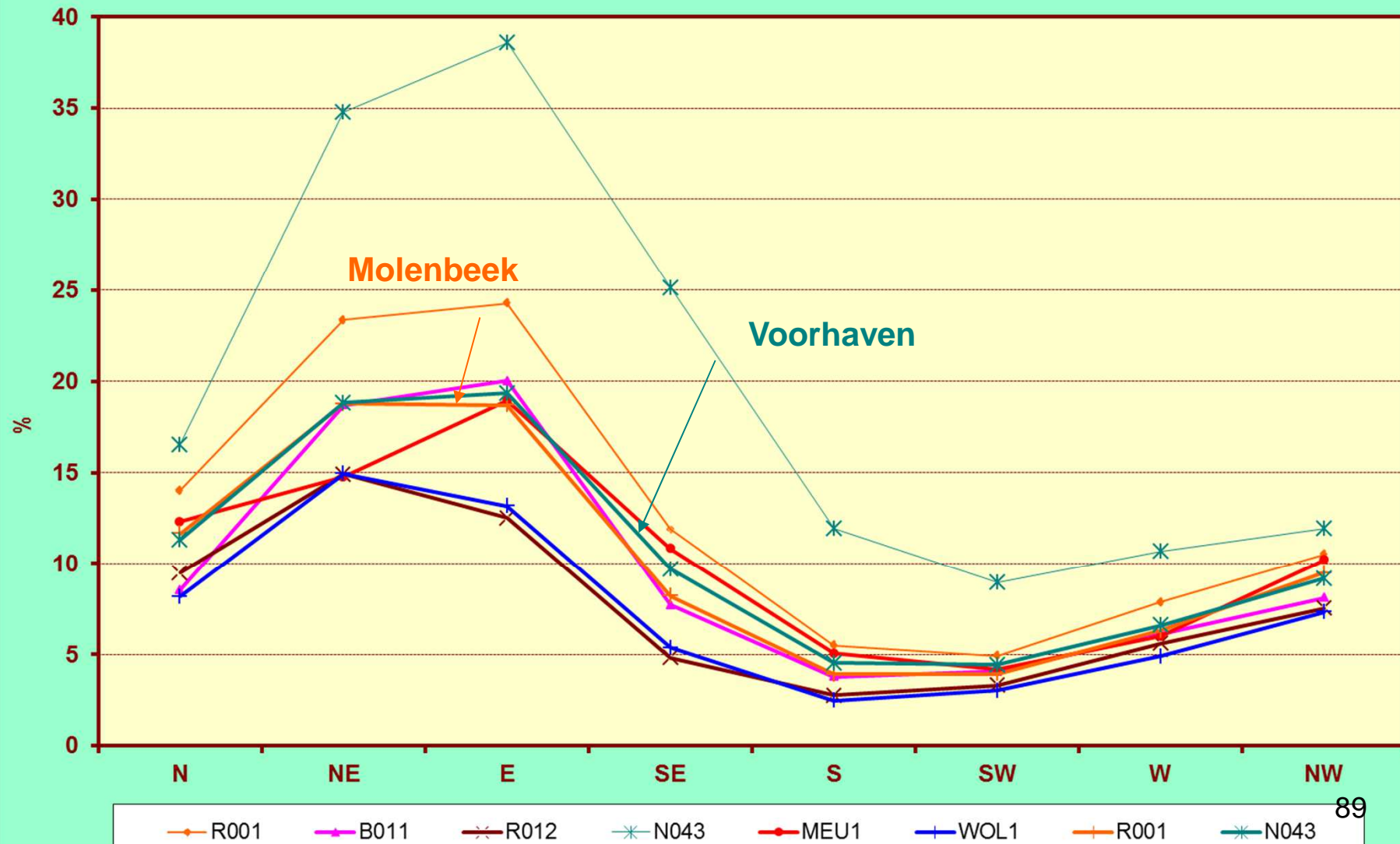

PM10 – %-TIJD in OVERSCHRIJDING per WINDSECTOR (2005-2013)

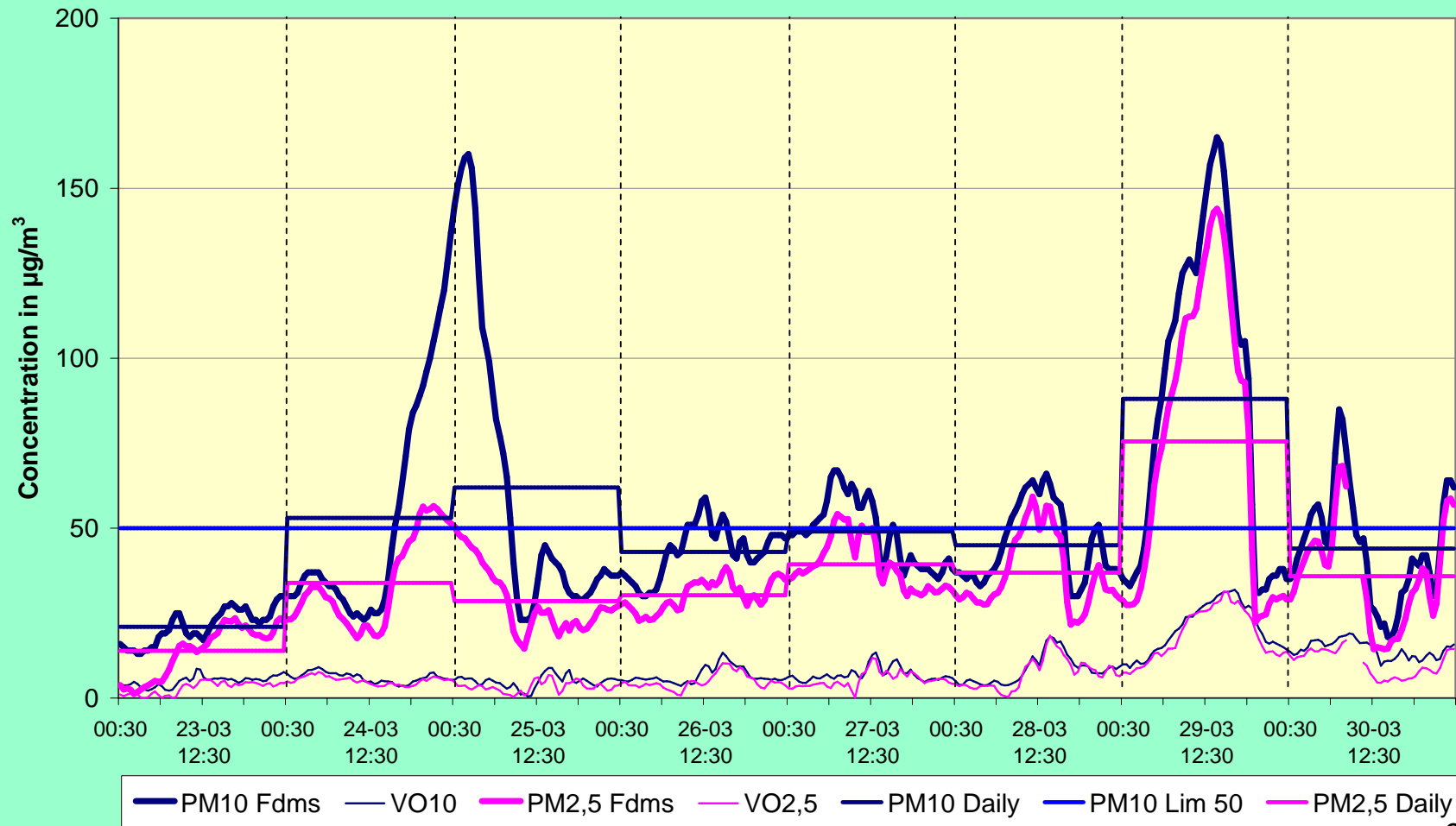

**PM10 – %-TIJD in OVERSCHRIJDING per WINDSECTOR (2005-2013)
met uitsluiting van dagen met enkel overschrijding in de meetposten
MOLENBEEK en VOORHAVEN**

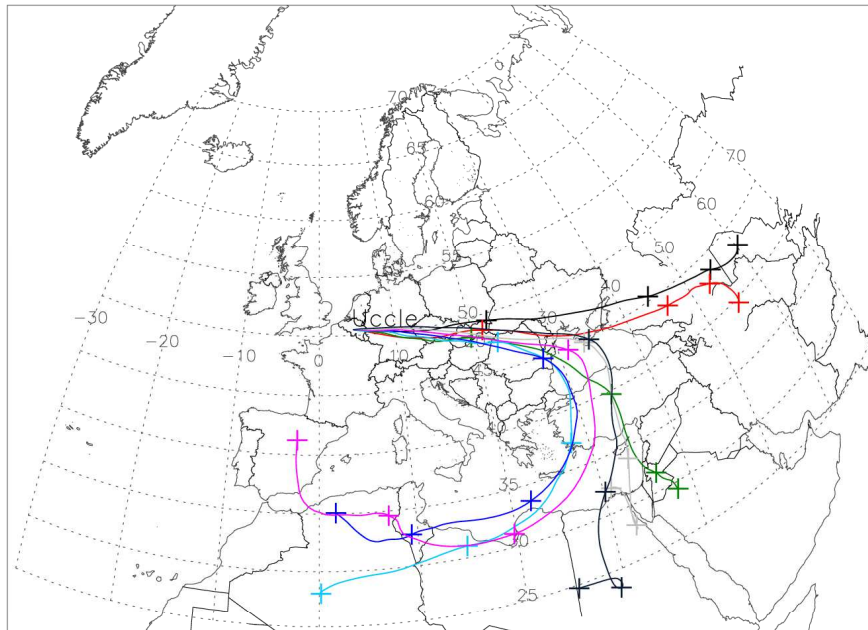
Sahara zand 24-25/03/2007 - Secondair aërosol 29/03/2007

R012 - Evolution "PM10-FDMS" , "PM2,5-FDMS" , VOLATILE Fraction
Period : Friday 23 - Friday 30 March

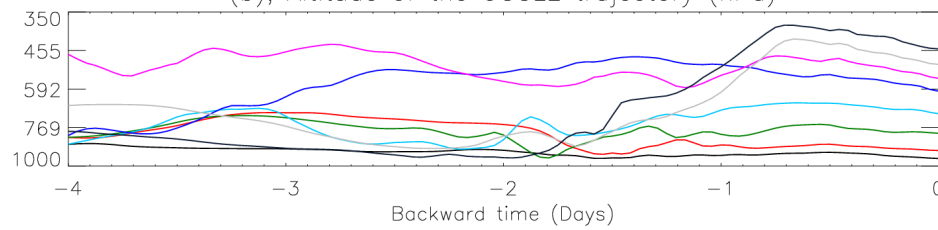

Sahara zandstorm 24-25/03/2007

(a) 4 day backwards trajectory, date: 20070325.06

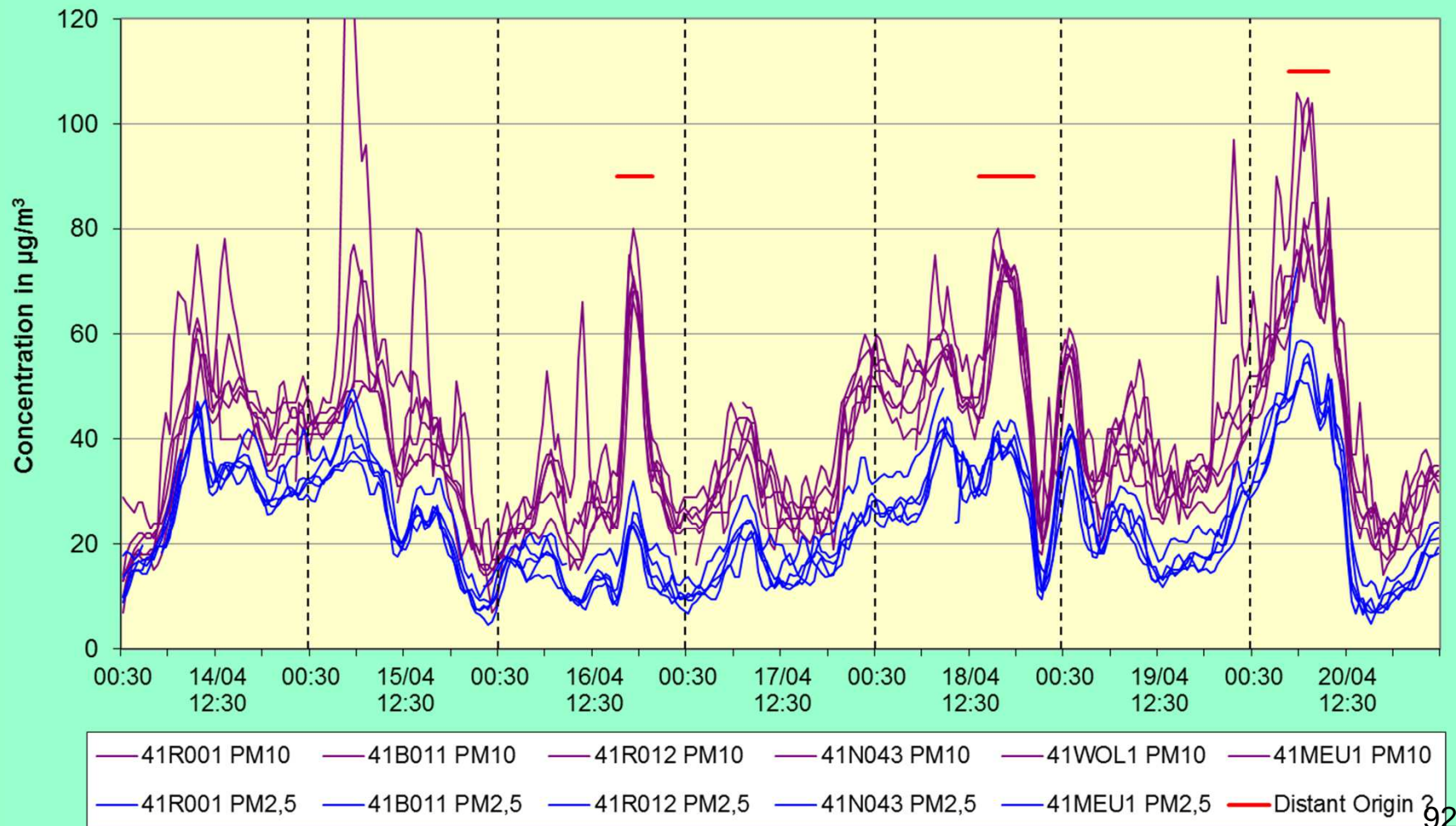
(b), Altitude of the UCCLE trajectory (hPa)

EYJAFJALLAJÖKULL Vulkaan 14-20/04/2010

PM10 en PM2,5 in Brusselse Meetposten

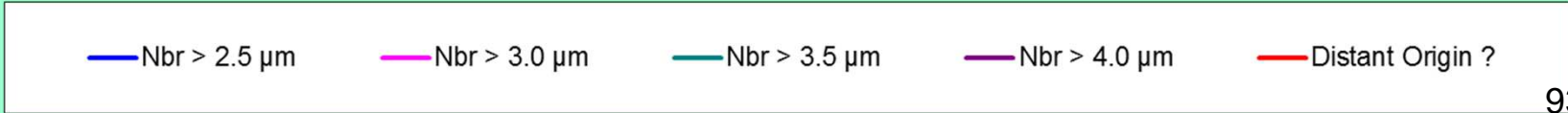
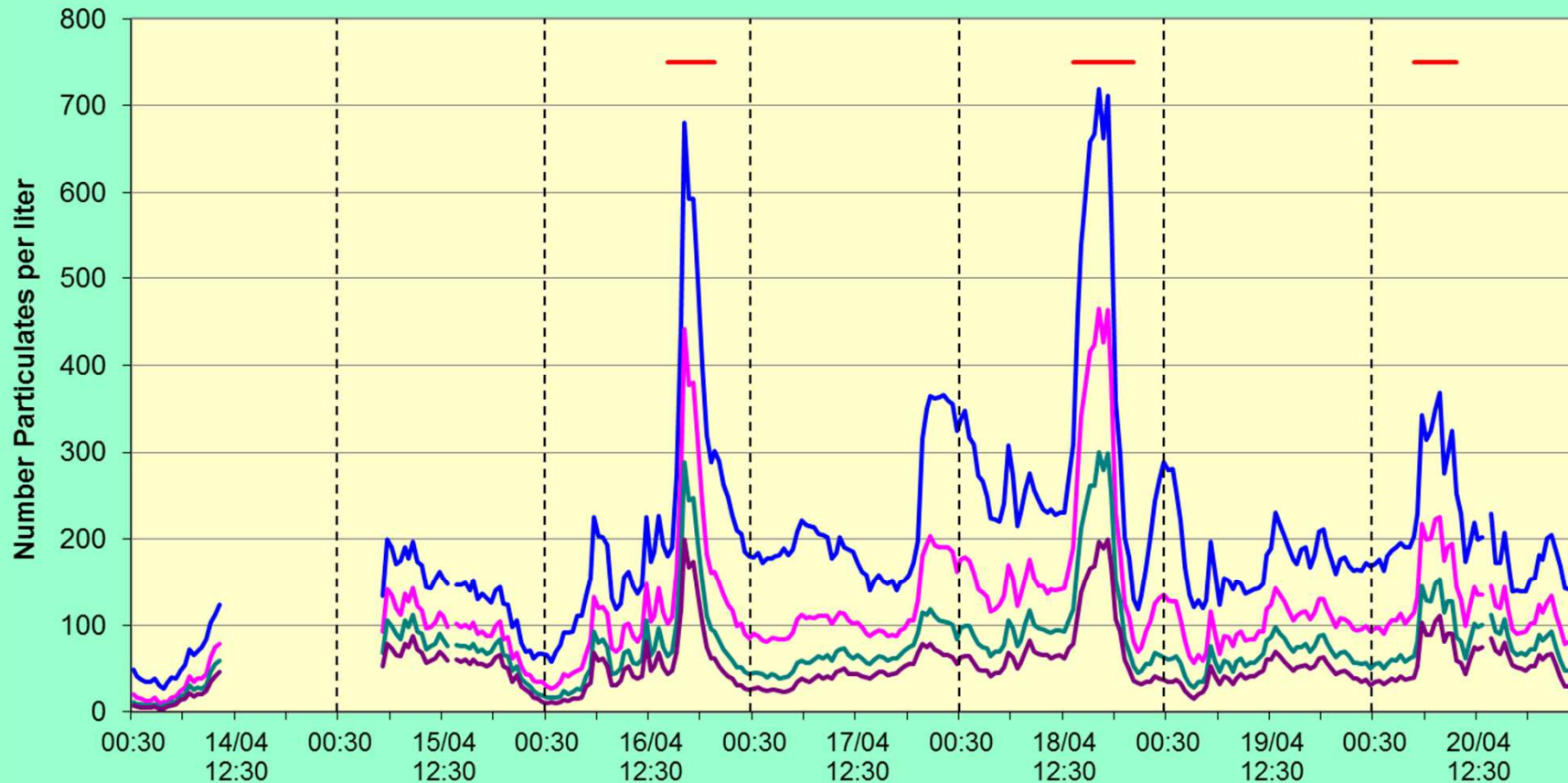
Evolution "PM10-Fdms" and PM2,5-Fdms" at Brussels Measuring Sites
 Period : Wednesday 14 - Tuesday 20 April 2010

EYJAFJALLAJÖKULL Vulkaan 14-20/04/2010

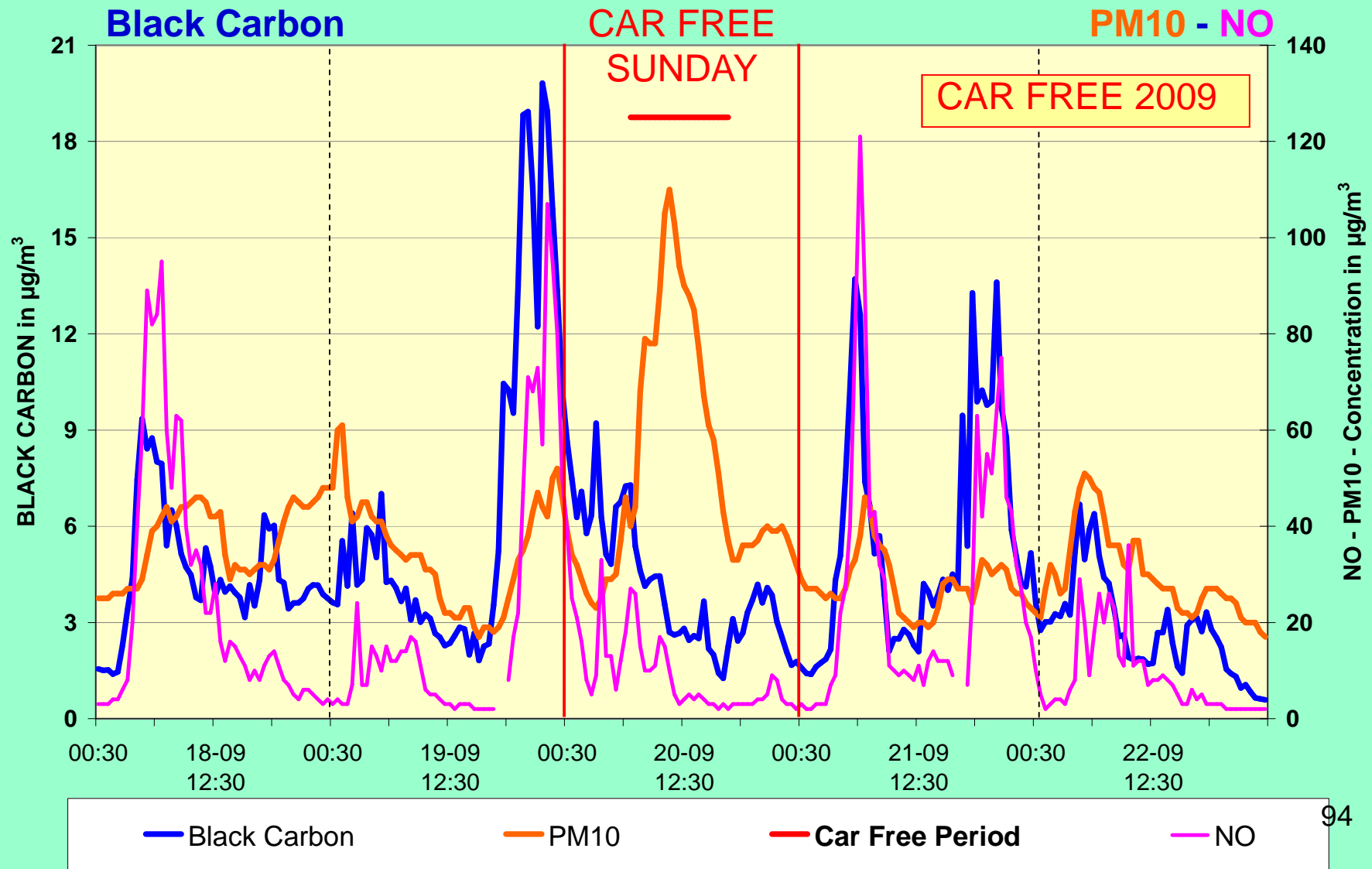
Aantal DEELTJES (grovere fracties) in Brussel

Number of Particulates ">2.5 μm " ">3.0 μm " ">3.5 μm " ">4.0 μm "
 Period : Wednesday 14 - Tuesday 20 April 2010

WOLUWE – BLACK CARBON, PM10 en NO

Vrijdag 18 – Dinsdag 22 September 2009

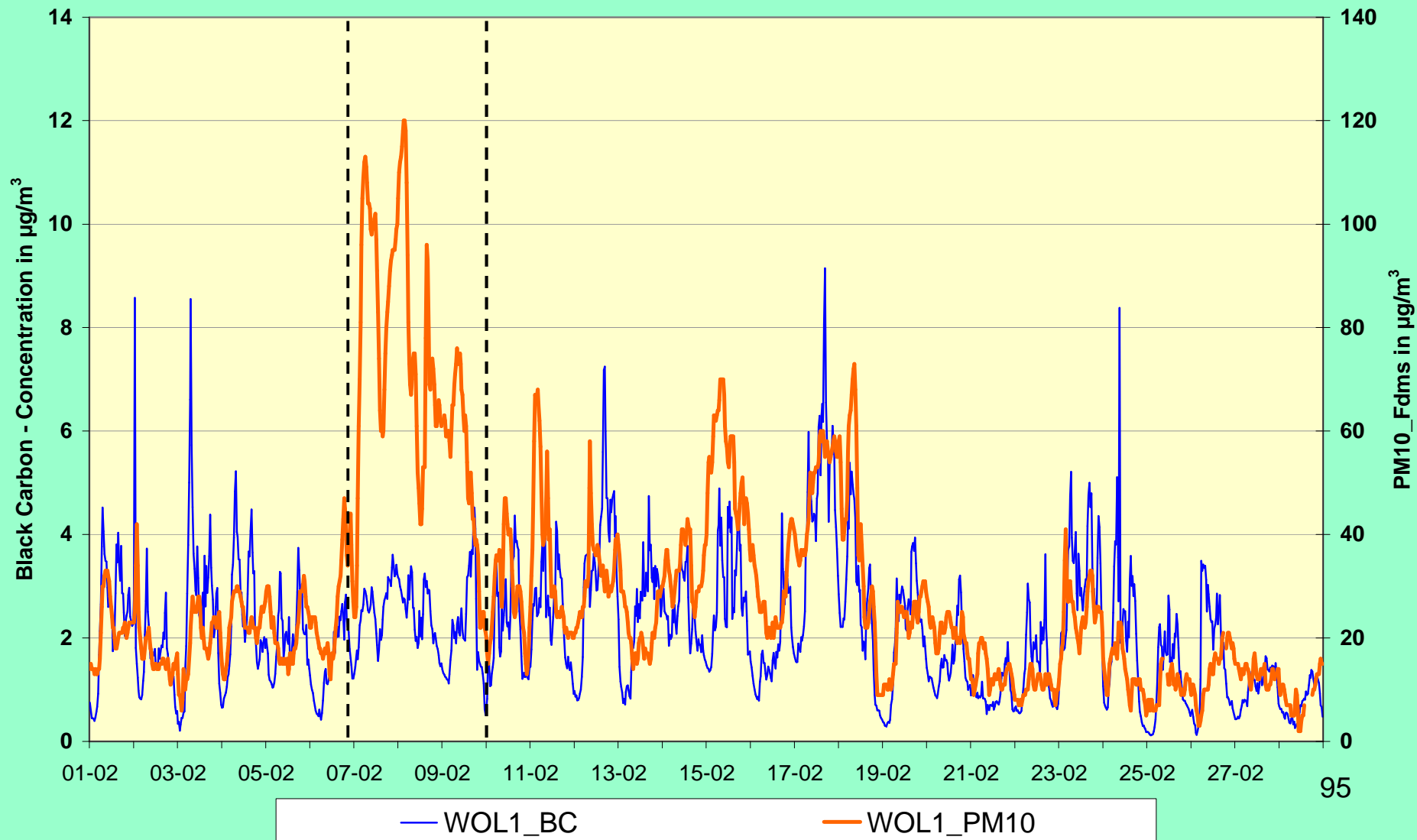

WOLUWE – BLACK CARBON en PM10

Februari 2010

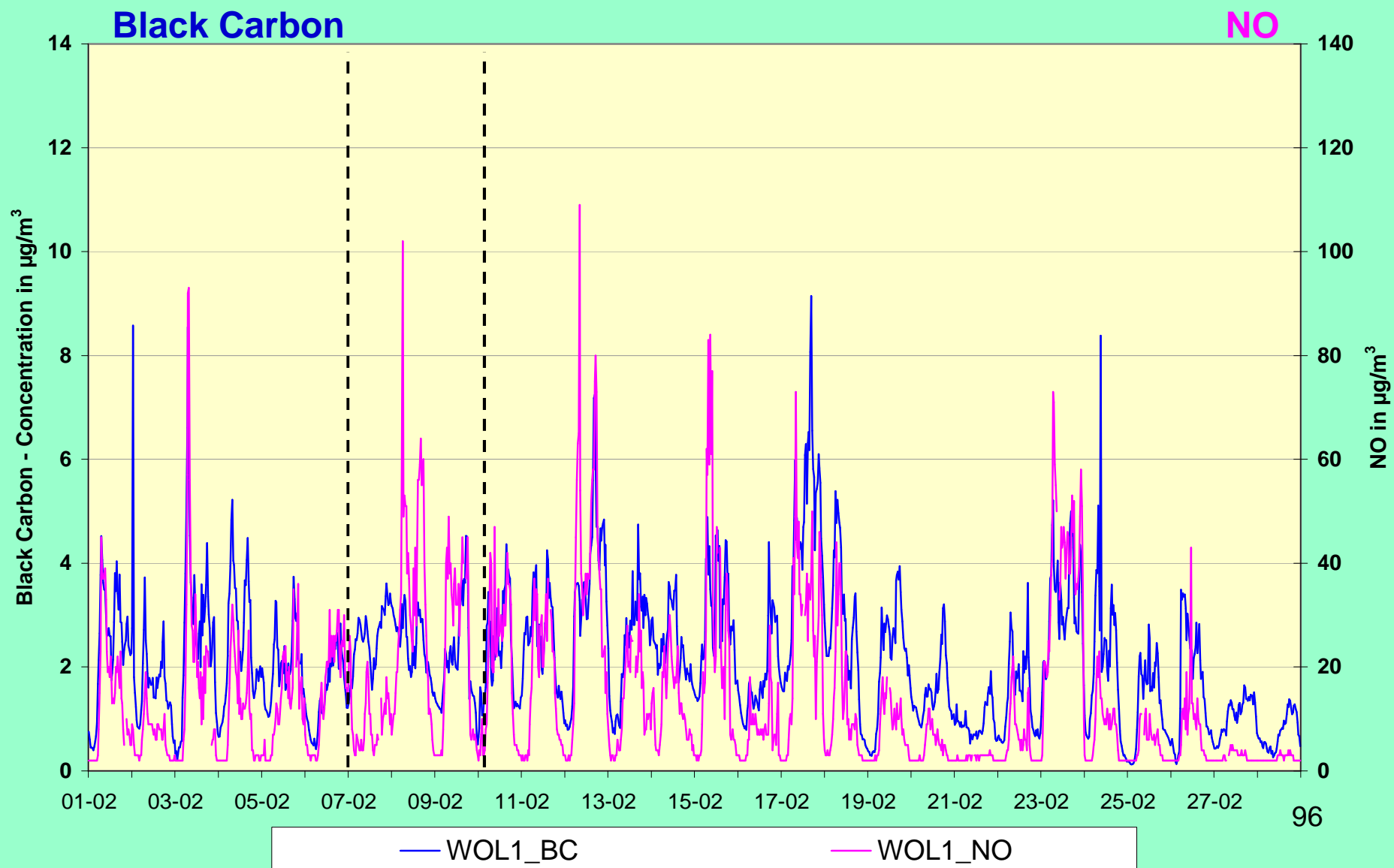
Black Carbon

PM10

WOLUWE – BLACK CARBON en NO

Februari 2010

CORRELATIE COEFFICIËNT met BLACK CARBON

Woluwe ::: 2010 – 2011 – 2012 – 2013

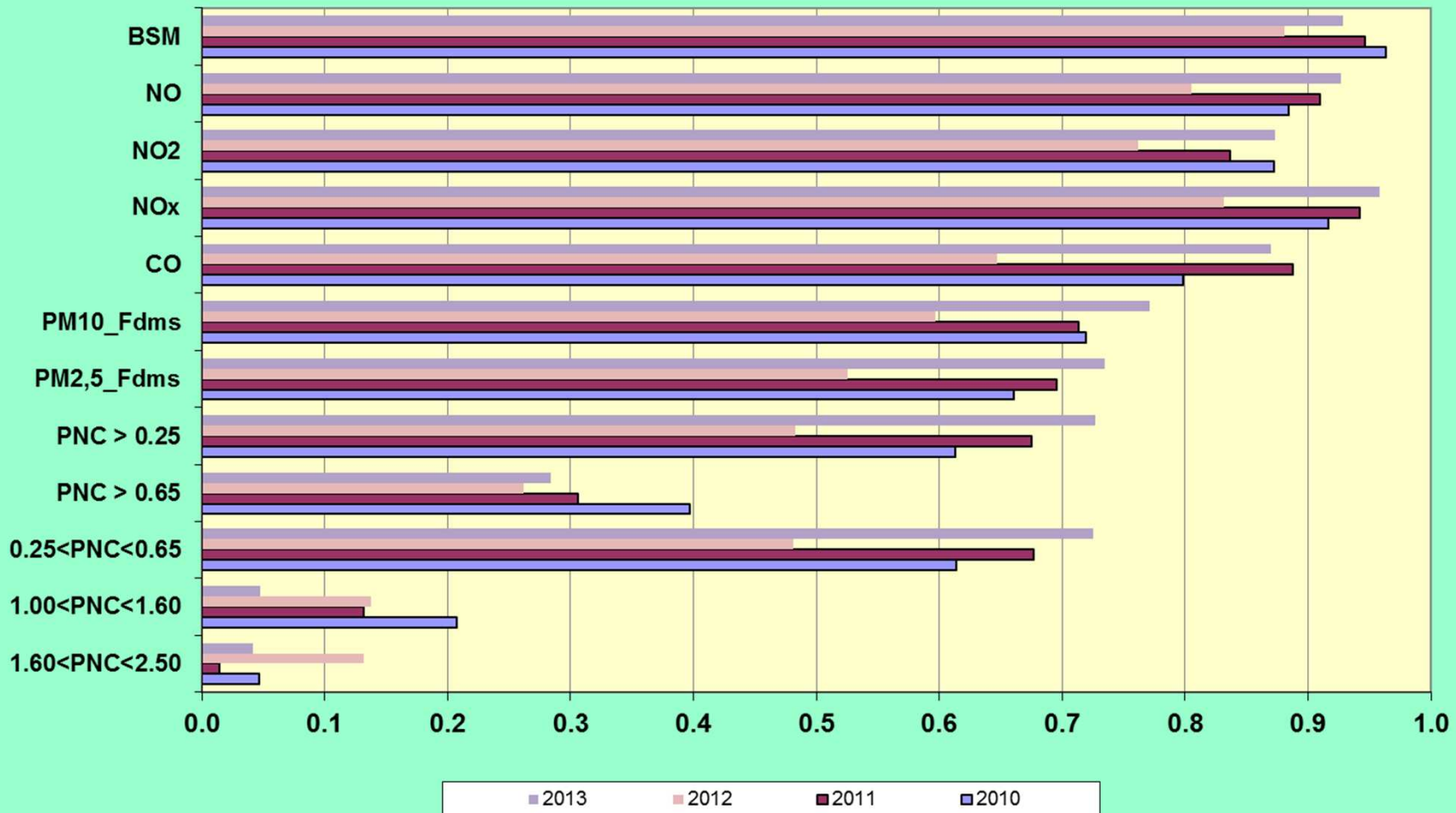
WOL1 - CORRELATION FACTOR to BLACK CARBON DAILY VALUES

CORRELATIE COEFFICIENT met BLACK CARBON

Molenbeek ::: 2010 – 2011 – 2012 – 2013

R001 - CORRELATION FACTOR to BLACK CARBON DAILY VALUES

PM10 & NO₂ : deels SECONDAIRE Polluenten

Relatief hoge ACHTERGROND concentratie

GEEN PROPORTIONALITEIT tussen LOKALE EMISSIES en de
PLAATSELIJK GEMETEN CONCENTRATIES

!!! GEDEELDE VERANTWOORDELIJKHEID !!!

NALEVING met enkel LOKALE EMISSIEREDUCTIE

Grenswaarde NO₂ (40 µg/m³ jaargemiddelde)

==> lokale NO_x emissiereductie van 50-60%

Grenswaarde PM10 (max. 35 dagen PM10_dag > 50 µg/m³)

==> lokale PM emissie (verkeer) reductie van 70-80%

?? tegen 2010 ?? → ?? tegen 2020 ??

BLACK CARBON

- **Betere correlatie** tussen BLACK CARBON en NO_x , NO , NO_2 dan met PM Massa of Aantallen Deeltjes

PM Massa of Aantallen (OPC) geen goede maat voor verkeersgerelateerde deeltjes

- **BLACK CARBON** vormt slechts **geringe fractie** van PM_{10} of $\text{PM}_{2.5}$ massaconcentratie in de verkeersmeetpunten

- niet al te **optimistisch** zijn over het potentieel om aan de PM_{10} grenswaarde te voldoen met **enkel lokale emissiereductie**

- **BLACK CARBON – vaststelling verkeersgerelateerde deeltjes?**

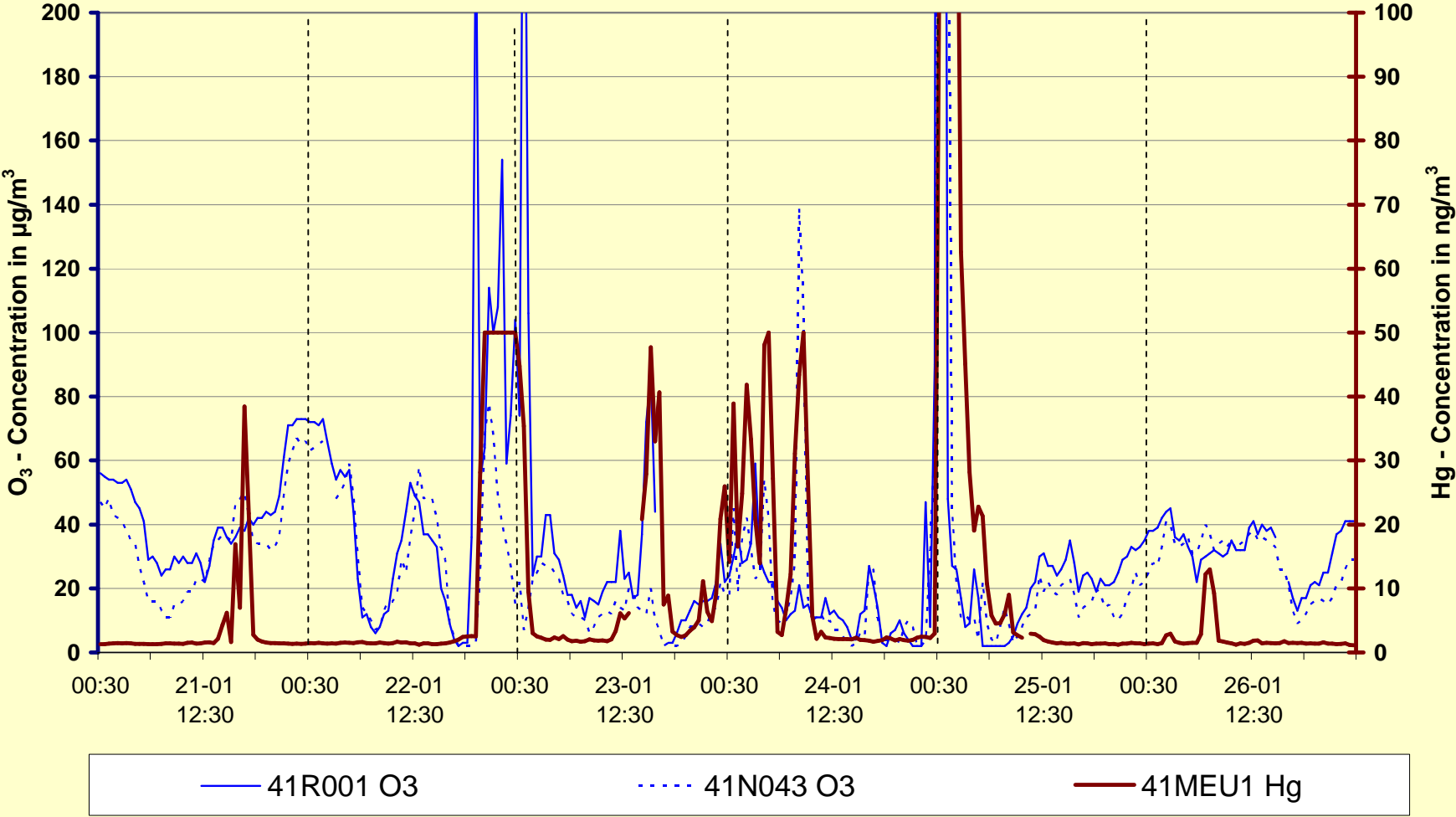
evaluatie PM – continue waarnemingen (metingen) van massa, aantallen, samenstelling, ... in verschillende (stedelijke) omgevingen
niet enkel kijken naar het verwachte verloop van de emissies

KWIKINCIDENT – JANUARI 2008

KWIKINCIDENT – JANUARI 2008

Evolution Observed Results for Hg and O₃

Period : Monday 21 - Saturday 26 January 2008

KWIKINCIDENT – JANUARI 2008

